

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:
Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A kaliber.

Budapest, október 20.

(K.) Beöthy Ákos úgy találja, hogy még nincs elég kérdés napirenden, tehát fölveti a kaliber-kérdést is. Gróf Andrássy Gyula volt a nagy kaliber s akik utána jöttek, mindmáig csupa kis kaliber. Szép tőle, hogy legalább Andrássy Gyulának kegyelmez, noha a Beöthy Ákoshoz hasonló dicsőítőktől megőrizhetné az Isten a zseniális államférfiu emlékét. Mert aki azt mondja, hogy a bosnyák okkupációt ma sem helyesli, gróf Andrássy Gyula nagyságát pedig egyesgyedül abban látja, hogy a főrendiházban a véderőtörvény ellen beszélt: az lefokozza és nem emeli Andrássy emlékét. De jó, Beöthy Ákos rosszul okolja meg, azért mégis elismeri gróf Andrássy nagy kaliberét s úgy állítja vele szembe a kis epigonokat. Csakhogy ezeknek kis kaliberét se tudja jobban megokolni. Megint csak szavakkal dobálózik s argumentummal nem szolgál. Ezzel körülbelül föl is ment mindenkit a vitaközös kötelessége alól. Az ember egyszerűen azt mondja Beöthy Ákosnak, hogy neki van legkisebb joga kaliberről beszélni, mert nem is nagyon régen ő még a második vagy harmadik sorban hegedült s az a Szilágyi Dezső és az az Apponyi Albert, akik mögött neki szerényebben kellett meghuzódnia, igen nehéz és bonyodalmas helyzetben bizalommal nyugodtak meg Széll Kálmán utmutatásában. A kaliberes ellenzék megbecsülte Széll Kálmánt s aki náluk kisebb legény volt, most a kalibert tagadná meg Széll Kálmántól. Nohát, az is elég pikáns volna, ha az ember megrajzolná az utját, hogyan lett a második hegedűsből primhegedűs, a mérsékelt ellenzék tartalék-fegyveréből az egyesült ellenzék nagyágyuja. Akkor talán kislúna, hogy nagyot kellett az ellenzéknek esnie, hogy ma már Beöthy Ákos a legnagyobb kaliber.

De nincs értelme a feleselésnek. Legyen Beöthy Ákos nagy kaliber, Széll Kálmán pedig

kis kaliber: nagyon mellékes és azonfelül még meddő is ez a kérdés. Mi nem fogjuk eldönteni, mert az utolsó szót nélkülünk fogja kimondani a történelem. És a miniszterelnök jó izlésére vall, hogy meghajolván gróf Andrássy Gyula emléke előtt, egyébként nem vitakozott ebben a kérdésben Beöthy Ákossal. Mi sem akarjuk ezt a munkát vállalni. De eltekintve a kaliber-kérdéstől: engedje meg Beöthy Ákos, hogy igazságszeretetére appelláljunk. Régi tagja a parlamentnek s ha nem mondta volna maga, mi is kiállítjuk neki a bizonyítványt, hogy a parlamentek történetének alapos ismerője. Már most, mondja meg ő maga, hogy kaliberes és nem kaliberes államférfiak között olyan sűrűn hemzsegték-e a miniszterelnökök, akik magukat a törvény területéről leszorítani nem engedték, akik a parlamentarizmus épsége szempontjából a végtelékig elmentek, akik az ellenzék kritiká szabadosságát és teljességét egy szalmaszálnyi akadály erejéig sem érintették s akik az ellenzék taktikai hibáit sem akarták a maguk taktikai könnyebbsége érdekében kihasználni? Beöthy Ákos senkit sem szeret, de az igazsággal nem áll hadilábon. Mondja meg ő, hogy sok kormányról és sok államférfiuról állítana-e ki ilyen erkölcsi bizonyítványt? Nem. Egy közbeszólás formájában azt mondta a minap, hogy becsületesnek lenni nem érdem. Igaza van. De ha nem érdem, viszont nem is ok arra, hogy miatta kormányokat és államférfiakat lecepüljenek. Ha egy törvényrontó és törekvéseiben nem minden gyanu felül álló államférfiuról szemben az ellenzék elragadtatja magát: a közvélemény fölmenti, még glóriába is fűrészt. De ha a kormány féltékenyen vigyáz, hogy soha törvényt ne sértsen, hogy a nemzet érdekeit legjobb tudása szerint megvédelmezze: akkor annyit legalább is megérdemelne, hogy elvi alapokon akarják legyűrni és ne kicsinyeskedéssel, személyeskedéssel. Hígyje el Beöthy Ákos, hogy amikor ő a kormány politikájának bírálatában a kalibert emlegeti, az ország körülbelül tisztában van az — ő kaliberével.

Ez a kvóta-vita (ha ugyan kvóta-vita), csak úgy volt lehetséges, hogy Széll Kálmán szemet hunyt az eltenzék mulasztása fölött. A kritikára (ha ugyan kritika), ő adta meg a módot. Az ország pedig azt látja, hogy mialatt Széll Kálmán a diskusszióknak szabadságát fölibe helyezi a kényelmi szempontnak, az alatt az ellenzék igazán tulságosan kényelmes módját keresi a vitának. Mert hiszen az már csakugyan tulságos kényelem, ha az ellenzék alig beszél a kvótáról s még Beöthy Ákos is csak a hatvanhetes alap csodjéről meg a kaliber-kérdésről beszél. Mi ez? Ezért kellett a szabályok megkerülésével a kvótavitát megengedi, hogy olyan vita legyen, amelyikben legkevésbé szó esik a kvótáról? Ezért pattogott az ellenzék, hogy három napra van szüksége, míg a kvótakérdést áttanulmányozza, holott aztán jóformán azt se tudtuk volna, hogy ez kvóta-vita, ha a miniszterelnök nem beszél a kvótáról? Hát ez megint ríktó világításba állítja a kalibert, de az ellenzék kaliberét. Ha valami, ez a vita meg fogja győzni az országot, hogy a mai ellenzék semmit sem tud, semmit sem tud s voltaképpen csak kényelmes, mikor alapos kritika helyett viharcsinálással tölti az idejét. Itt van egy kormány, mely minden pillanatban kész, hogy feleletet álljon s vele szemben ott van egy ellenzék, mely kérdezni sem tud. Erről a kaliberről tessék elmélkedni Beöthy Ákosnak, aki talán észre sem veszi, hogy egy esztendő óta ő is csak ugyanazt az egy nótát fujja mindig és mindig. Az egyéb ellenzék viharban dolgozik, Beöthy Ákos csödben. Az egyéb ellenzék lármázik, mert mást nem tud, Beöthy Ákos csödtöt emleget, mert ő se tud egyebet. Nos, nekünk úgy tetszik, hogy ha lehet csödtől beszélni, az csak ennek az ellenzéknek csödjé s ha kell kaliberről elmélkedni, az megint csak ennek az ellenzéknek kalibere, melynek legmagasabb fokát Beöthy Ákos jelenti.

Széll Kálmán miniszterelnök megtette Beöthy Ákosnak és az ellenzéknek azt a szí-

TÁRCA

Kis mesék.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Molnár Ferenc.

Az utcalámpa és az ivlámpa.

Az Andrássy-uton, egy ragyogóan kivilágított üzlet előtt három újmódi, vakító villamos ivlámpa szórta a fényt estéről estére. Velük szemben, a gyalogjáró szélén szeliden és szerényen pislákol a közönséges utcai gázlámpa.

— Nevetséges — zümmögte az egyik villamos gömb — hogy te itt hunyorgatsz közöttünk pisla fényekkel. Mi szükség rád? Mi még a tulsó oldalra is átragyogunk; jobb volna, ha nem is égnél, öcsém. Ugyan kinek kellesz?

— Mi szükség rád? — búgta a másik:

— Mi szükség rád? — sísteregte a harmadik.

Éjszaka lett. A ragyogó boltot becsukták és a segítők eloltották a három hatalmas ivlámpát. Az utcalámpa magára maradt és szelid fényével elárasztotta a gyalogjárót.

Tanulság: Vannak az embernek szerény és alázatos barátai, akik...

De minak folytassam.

A komfortáblis ló.

Komfortáblin mentem a minap. Furesán haladt az öcska szerszám. Tüzesen indult, neki-

robogott az utának, aztán egyre lassabban szaladt a ló. A kocsis nagyot ütött rá, mire a szegény pára megint nekivágott a világnak, de csak azért, hogy a következő percben ismét cammogássá szelidítse a kezdet galopját. És így ment ez véges-végig. Mikor kiszállottam, megkérdeztem a kocsist:

— Mért üti olyan borzasztóan ezt a lovat? Mosolyogva felelt:

— Tanulni kell neki, kérem. Azelőtt fiákerbe volt fogva és a másikra bizta, hogy huzzon az. Most, hogy magányosan van, nem tud beletörődni a huzásba.

Tanulság: Vannak miniszterek, akik egy kis fogszerzési szövetkezetet se tudnának egymaguk elkörmányozni.

A seprőgép.

A ló, mely a seprőgépet éjszakanként végighuzta a köruton, egyszer megvadult. A kocsis nem birt vele és a ló örült vágatásban vitte végig a városban a zörgő masinát.

Csattogott, zörgött a seprőgép sok vasalkatrésze, oly pokoli lármával, hogy az alvó emberek felriadtak és kidugták fejüket az ablakon. A gép alatt a nagy hengerkefe szédületes gyorsasággal forgott, emelotnyai magasságba verte fel a port, valóban, az éjszakai csönd és nyugalom közepette olyan volt ez a robogó, zakatoló, óriási porfelhőbe burkolt gép, mint valami rettenetes szörnnyeteg, valami őskori óriásbogár, amely az előtte szaladó lovat halálra üldözi. A lumpok

megbámulták, a kései kocsiok ijedten tértek ki előle, a kocsisa pedig prúszkolt, ordított, jajgatott, amért nem birt a lóval. A seprőgép pedig büszkén szólt, mikor hajnalra nagynehezen megfékeztek a gébt:

— Ma szép sikerem volt.

A cilinderes ur és a kocsis.

Hajnali négy órakor egy fáradt komflis dőcögött végig a Kerepesi-uton. A kocsiában egy cilinderes, frakkos, fehér mellényes és lakkcipős ur ült, a bakon pedig egy kopott ruhába öltözött vörösorru, kérészes kocsis.

A sarki rendőr ezt gondolta magában:

— Hm. Ilyen az ur. Egész éjjel mulat, pezsgőt iszik, drága szivart füstöl, szép lányokat ölel és ha reggelre belefárad a sok élvezetbe, kocsiba vágja magát és hazaviszik. A kocsis meg ott ül a bakon, fázik, arát veri a szél meg az eső és egész életén keresztül arról az oldaláról nézik a lovat, amelyről legkevésbé tetszik neki. Hej: de jó is urnak lenni!

Ugyanilyen gondolatok támadtak volna benem is, ha nem ismertem volna mind a kettőt. A cilinderes ur nyakig uszott az adósságban, a hotel-számláját négy év óta nem fizette ki, s nem tudta, hogy holnap miből fog ebédelni, tekintve, hogy utolsó forintját ezért a kocsisért kellett odaadnia. A kocsisnak pedig egy kis egyemeletes háza volt a külső Józsefvárosban, tiz kocsija és tizenhat lóva, azonfelül két-három ezer forint készpénze a kereskedelmi banknál.

vességet, hogy komolyan vette, amire az ország már nem igen hajlandó. A miniszterelnök talán önmagát becstelte meg, mikor így cselekedett. De nekünk éppen ez juttatta eszünkbe, hogy ugyan mit csinálna ez a szegény ellenzék, ha „kaliberes” kormányfal volna dolga? Nem legyőzni, de zavarba se tudta még hozni Széll Kálmánt s aztán mégis a kaliberes államférfiakat siratja. Hát ez, enyhén szólva: bibliai komikum. Góliát lesajnálja a kis Dávidot, de azért fűbe harap...

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, október 20.

A királyi kvóta-döntés fölött tartott kétnapos vitát ma a miniszterelnök erős, széles alapon fölépített beszéde zárta be. A Beöthy Ákos szombati fejtegetéseivel foglalkozott legtovább a miniszterelnök, miután előbb röviden megmagyarázta a gyűlés két első szónokának, Babó Mihálynak és Molnár Józsiásnak, hogy épp úgy nem találja az általuk fölállított összefüggést a kvóta és a külügyek kérdése közt, mint ahogy nem talál szervi relációkat az egyházpolitika és a kvóta közt, melyet Beöthy Ákos keresett olyan nagy igyekezettel szombat.

A kormányelnök mindenképp fixirozta azt a kérdést, amelyről tulajdonképpen beszélni kell. Mert nem a kvotakérdés az, amelyről bírálatot kellett mondani, hanem az, hogy megtartották-e a törvénynek azon rendelkezéseit, amelyekhez a királyi döntés kötve volt. Azt pedig senki sem tagadhatta, hogy a két parlament megkísérelte az egyezkedést, a Reichsrath azonban még csak tárgyalni sem akart. Ez pedig annyit jelent, hogy a parlamenti egyezkedés meghiúsult. Ervényesülnie kellett tehát a törvény azon rendelkezésének, hogy a két miniszterelnök előterjesztései alapján a felség döntse el az arányt.

Most aztán pontról-pontra ment végig a miniszterelnök a Beöthy Ákos szombati beszédén s polemikus erővel szakgatva szét minden tételét, a hatvanhetes kiegyezés esődjét visszafordította a Beöthy beszédére. Utóljára is a szombati szónok álláspontja került esődbe s a szabadelvű többség élénk helyeslése közt bontakozott ki a kormányelnök beszédéből az igazi Deák-párti fölfogás, a hatvanhetes törvények gyönyörű védelme.

— Azt állítják — kérdezte a miniszterelnök — hogy a rendi országgyűlés több garanciát nyújtott a hadügyi kormányfal szemben, mint a mai? Hisz akkor csak egy pénzügyminiszter vigyázott rá, most pedig kettő is őrzi!

Jóízű derűtség harsant föl a miniszterelnök érvelésére.

Elcsépelet mese.

Selyem ágában álmatlan éjszaka után felült reggel a bankár. Aranyszelű frakkos lakájok illatos teát, piros konfekt hoztak elibe ezüstláncán. A pénztáros jelentette, hogy szerencsés művelet következtében vagyona két millióval megnövekedett.

— Hej — szólott unottan a tőzsér — mit nekem mindez! Szívesen cserélnék egy szegény, de vidám poétával, aki padlásszobában ébred s megcsókolja a kis szőke szeretőjét!

Ugyanekkor felébredt padlásszobájában a szegény poéta, vidáman fűtőrészt és boldogan csókolta meg babáját, azt mondván neki:

— Mimi, nem cserélnék én még a legzadagabb bankárral sem!

Ugyanez új modorban.

Álmatlan éjszaka után, melyet a közlő váltóléjárt okozott, felébredt délből földszintes szobájában a poéta. Az asszony behozta a kávé és a lapokat s jelentette, hogy a szabó itt volt az e havi részletért.

— Hej — szólott unottan a költő — mit nekem mindez! Szívesen cserélnék egy megelégedett, gazdag bankárgaztával, aki angol stílus hálószobában ébred és megcsókolja a kis szőke szeretőjét!

Ugyanekkor felébredt palotájában a dúsz bankdirektor, vidáman fűtőrészt és boldogan csókolta meg babáját, azt mondván neki:

— Mici, nem cserélnék én még a leghiresebb poétával sem!

— Nevetnek rajta? — folytatta. — Pedig a dolog nagyon igaz. Mert ha tudnák, hogy milyen hosszú alkudozások után állapítjuk meg a hadügyi budgetet, nem mondanák, hogy a hadügyminiszter szabadon nyúlka a nemzet zsebébe.

A kiegyezés sikerének föltételeit sem abban látta a kormányelnök, amiben Beöthy Ákos keresgélte, hanem abban, amiben Deák Ferenc: az uralkodó személyének közösségéből folyó közös védelemben s az ország alkotmányának, törvényhozási és kormányzati függetlenségének a biztosításában. Deák Ferenc ebben látta a kiegyezés alapeszméit s aki ebben keresi, az meg is találja a kiegyezés sikerét. Ez a törvény nem mondhatta esődött, mert hisz a mai viszonyok közt is megáll s a legzsiláltabb parlamenti viszonyok között is funkcionál.

Még arra is volt Széll Kálmánnak ideje, hogy a másfélórás, hatalmas beszéd után önrztesen visszakövetelje magának a Deák Ferenc iskoláját s kimutassa Beöthy Ákosnak, hogy aki mindazt a sok kifogást, gunyt, rekriminációt fölrakja a kiegyezési törvényre, amelyet ő fölrakott: az nem Deák-párti hagyományokat tart fenn, hanem egyszerűen az örök oppozíció embere.

A napirend kérdésénél Széll Kálmán azt az indítványt tette, hogy a bizottság munkájának megkönnyítése végett, a Ház ne tartson ülést a most folyó és a jövő héten. A Ház elfogadta ezt az indítványt s áttért az interpellációkra.

Vizontai Soma interpellálta meg a kormányelnököt a tengerszem dolgában — két óra hosszáig. Egész kis könyvtár hevert előtte a padon s abból iparkodott kimutatni, hogy a tengerszem dolgában delegált bizottság túllépte hatáskörét. A Ház esőndös volt, mint egy önfelédett, rejtett tengerszem s mikor már négy óra felé járt a Ház lomha járása őrája s Vizontai a miniszterelnök háromszori föl szólalására sem nyugodott bele a tengerszem elvesztésébe, kiderült, hogy ennek a vitának soha, de soha sem lehet vége, mert a Ház a hosszú beszéd alatt elfogyott. A Ház nem volt határozatképes s az elnök kénytelen volt az ülést negyedórára felfüggeszteni.

Négy órakor gróf Apponyi Albert újból megnyitotta az ülést. De most sem volt szerencsésebb. Még mindig határozatképtelen volt a Ház s így gróf Esterházy Kálmán jegyző hozzáfogott a névsor fölolvadásához.

Most már aztán a távollévő képviselő urak csak az elnöknel igazolhatják a bejegyzettabszenciájukat.

A képviselőház ülése október 20-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Wassics Gyula báró Fejérváry Géza, Plósz Sándor, Darányi Ignác, Láng Lajos.

Gróf Apponyi Albert elnök megnyitja az ülést, felolvassák és hitelesítik a mult ülés jegyzőkönyvét. Bemutatja László Arpád levelet, melyben egészsége helyreállítására 30 napi szabadságot kér. A Ház megadja. Az öszszelbetheletési bizottság három tagja, majd egy bírálóbizottsági tag tette le ezután az esküt.

(A kvótadöntés.)

Elnök: Következik a napirend, vagyis Rátkay László indítványának folytatásos tárgyalása.

Babó Mihály: A miniszterelnök kormányra léptekor azt mondta, hogy a jog, törvény és igazság szerint jog kormányozni, tehát ez azt jelenti, hogy aelőtt nem ezek szerint kormányoztak. Ennél súlyosabb jövedel 67-es alapon álló kormány a 67-es alapon álló kormányokról még nem mondott. A királyi kézirat forma szempontjából nem jelle meg a törvény követelményeinek. Erdemi szempontból pedig nem jelle meg a nemzet teherviselési képességét. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.) Horánszky volt miniszter kifejtette, hogy a kvotaemelés nem jogos, igazságtalan. Láng Lajos kijelentette, hogy a királyi döntésekkel való játék az ország tönkretételére jog vezet. Ezt kővesse a miniszter most is, mikor már a miniszter székben ül. Tánadja ezután a pénzügyi bizottságot, amely nem foglalt el határozott álláspontot e kérdésben. Nem veszi tudomásul a királyi kéziratot. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Molnár Józsiás: A kvótát azért emelték, mert Magyarország nagyot haladt az utóbbi időben. Kérdi, hogy megtudna-e élni ez az ország, ha befektetések címén mindig újabb és újabb kölcsönöket nem venne fel. Magyarország közel 6 ezer millió koronával tartozik, ezért 300 millió kamatot fizet. De nemcsak az állam csinált adósságot, hanem magánvállalatok is. Ezzel Magyarországnak mintegy 11 ezer millió adóssága van s ez mind külföldről vitt pénz. Magyarországot tehát nem tudná magát fenntartani, ha újabb kölcsönöket nem venne. A királyi kéziratot nem veszi tudomásul. (Helyeslés a szélsőbalon.)

(A miniszterelnök beszéde.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Az a nézetem, hogy ennél a vitánál nem a kvotakérdés a maga egészében bírálandó, hanem arról van szó, hogy megtartották-e a törvénynek mindazon rendelkezéseit, amelyekhez a kvótának a király által való elődöntése a törvényesség szempontjából kötve van. Mielőtt a vita érdemébe bemenne, pár megjegyzést kell tennie azokra, amiket éppen most hallott.

Azt mondják, hogy nem tartotta meg a törvényt. Mai előadása folyamán éppen azt fogja bizonyítani, hogy a törvény, úgy mint három előző precedens esetében, a legszigorúbban meg lett tartva: Azt is mondták, hogy nem gyakorolja befolyását a hadügyi és külügyek terén. Nincs olyan fázisa a mi külügyi politikáknak, amelyben törvényes befolyását ne gyakorolná. A hadügyi költségvetés összehaltásánál s a legfontosabb külügyekben is érvényesül a magyar kormány törvényes befolyása. A kvóta elintézésében őszintén őhajította s törekedett is rá, hogy a magyar parlament az osztrák parlamenttel tárgyaljon.

A mai kérdésnek a lényegéről, nézetem szerint, a legalaposabban érveit Rátkay képviselő ur, amikor kimutatni igyekezett, hogy nem állott be a törvény által föltett eset és a döntéshez köztöt föltétel. A törvény azt mondja: a közös ügyek költségei arányához a hozzájárulást a két parlament aképp állapítja meg vagy igyekezik megállapítani, hogy először kiküld két küldöttséget, amely egymással, a kormány közbejöttével egyezkedik. Ha a két küldöttség meg egyezett, akkor az a tárgyalás, az az egyezségi tervezet átadatik a miniszterelnöknek, mely törvényjavaslat alakjában a Házak elé hozza, hogy a Házak döntsenek a kérdésben véglegesen. Ha a két országgyűlés meg egyezett és meg egyezett, amint történt két esetben: 1878-ban és 1887-ben, akkor a kérdés el van döntve és ha a két országgyűlés meg egyezett nem tud, akkor előáll a döntés esete. Hát a döntésnek az esete nézetem szerint akkor áll elő, ha a két törvényhozásnak alkalom adatott és a két törvényhozás abba a helyzetbe jutott, hogy az előzetesen kiküldött kvóta-deputációk munkálata alapján egyezkedési tárgyalást folytatasson és egyezkedhessen és hogyha ez az egyezség még sem áll be, semmi más esetben nem áll fenn a királyi döntés esetének törvényessége, de abban az esetben, ha a két parlament abban a helyzetben volt, hogy az előföltétel megtartott, hogy a két kvóta-deputáció tárgyalat egymással és a két parlament abban a helyzetben volt, abba a helyzetbe volt hozva a két alkotmányos minisztérium által, hogy egymással meg egyezhessen és egyezkedhessen, de ha nem egyezett meg, ha nem tudott, vagy nem akart egyezni, akkor előáll a döntés esete.

Már most, hogy áll a kérdés ebben az esetben?

A két kvóta-deputáció egymással meg egyezett. Az egyezséget a két kormány előterjesztette a két parlamentnek, szabályszerűen, úgy, amint a törvény előírja; az egyezség itt fektült törvényjavaslat alakjában. En a pénzügyi bizottsághoz kértém utasítani, az osztrák miniszterelnök utasította az ugynevezett Auszgleichsausschusshoz. A pénzügyi bizottság itt tárgyalta és jelentés kiseretében előterjesztette, ott a kiegyezési bizottság nem is tárgyalta. Az 1901-ben tárgyaló osztrák Auszgleichsausschuss azt mondta akkor hasonló esetben hogy ez idő szerint ennek a kérdésnek a tárgyalásába bele sem akar menni és azt a napirendről leveszi. Most pedig az 1900-ban tárgyaló Auszgleichsausschuss azt mondta, hogy úgy, mint az előző, ezt a kérdést nem is tűzi napirendre, még a referensét sem választotta meg, vagy talán azt megválasztotta, de a tárgyalásba bele sem kezdett. Ha így jár el a másik fél, hogy kimutatja határozott akaratmegnyilvánulásával, hogy tárgyalni nem akarja azt az egyezséget, akkor minden bízgat fölfogás szerint beallott az az eset, hogy ilyen két fél, egymással nem tud, tárgyalni és meg egyezni. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: El kell válni! Szakitani kell! Elnök csenget.) Beállt tehát a királyi döntésnek esete, amint azt a törvény előírja, a maga összes feltételeivel. (Ugy van! Ugy van! jobbról.) Az mondatot a multkor, hogy törvényjavaslat alakjában kellett volna ennek a döntésnek bekövetkezni, mert az országra terhet es semmiéle terhes kötelezettséget róni nem lehet törvény nélkül. Ezt a nézetem nem osztom. Nem osztom, mert a kvotakérdésnek a király által való elődöntése törvénynek, az 1867. XII. törvényekkel van megrendelve, amely döntést a király gyakorolja végérvényesen. (Ugy van! Ugy van! jobbról.) Az mondatott, hogy az az egész állapot amint ma van, azt bizonyítja, hogy az 1867. évi XII. t. c. esődött mondot, (Egy hang a szélsőbaloldalon: Ez tény!)

Az én nézetem nem az. Mindaddig, míg az 1867. XII. t. cikkben előírt feltételeknek összességé meg van tartva és megtartható, míg az 1867. XII. t. cikknek egyes határozományai az azokba letett funkciók, törvényhozási és nem törvényhozási, bizottsági, alkali, formai és nem formai és érdemleges egyezségi határozományok fűngálhatnak, addig az 1867. évi XII. törvényekik esődöt nem mondot. Ellenkezőleg: ha ilyen nehéz időkben az 1867. XII. t. cikk megalkotásakor előre nem láthatott eseményekkel szemben és azzal a bizonytalan parlamentáris helyzetet szemben, amely évek során át Ausztriában tartott egészen a munkaképtelenség teljességének határáig, mégis eléget tudunk tenni ezen törvényekik minden feltételének, (Zaj a szélsőbaloldalon) ennek a törvényekiknek csak az erején, hosszu és állandóbb időkre való bíles, előrelátó intézkedést kell telismerni (Ugy van! Ugy van! Tetszés jobbról. Mozgás a szélsőbaloldalon) és azt kell állítani, hogyha megállta a sarat és megállta helyét az 1867. XII. törvényekik ily viszonyok között, akkor csak erejének, vitalitásának, bölcsességének és alapvető erős tartal-

mának adta jelét. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Elnök csenget.)

Azt mondják, hogy három feltételhez lett kötve az 1867-iki kiegyezés és mindhárom feltétel most már megszűnt. Hát én nem azokat a feltételeket ismerem a törvény alapszövegének és alaplételemének. Feltételekként a következőket állították: hogy az osztrák politika és csak a monarchiának hatalmi politikájára érvényesült azóta. A másik az, hogy a kölcsönösség kettőnk között nincsen megtartva. A harmadik pedig az, hogy nem olyan miniszterek ülnek e székeken, akik képesek volnának az ország jogait és javait megvédeni. (Főlkéltások a szélsőbaloldaltól: Az már igaz! Mind a három!) Az én tudomásom szerint és ahogy én ismerem az 1867. évi XII. törvényeket, annak nem ezek voltak a feltételei; annak ezek következményei lehetnek, hanem annak tartalma és alap gondolata két alapszövegből lett megkonstruálva.

Az első alapszöveg az volt, hogy mivel az 1723-iki alapszöveg a dinasztia és Magyarország között az örökösödési rend megállapításánál Magyarország a többi királyságokkal és országokkal való felbontatlan és együttes birtoklását mondta ki, ebből folyik a kölcsönös közös és együttes védelem. Ez volt az első alapszöveg. A másik alapszöveg az volt, hogy Magyarországnak a pragmatika sanctioiban törvényhozási és kormányzási jogteljesítése és önállóság biztosítása legyen és biztosítva maradjon. Ez az a két alapszöveg, amelyen felépült az 1867. XII. törvények. Es én állítom, hogy mindkét alapszöveg sértetlenül fennáll. (Elélek helyeslés a jobboldalon.)

Most már ez feltételekhez lett kötve. Ahhoz először, hogy Magyarország alkotmánya sértetlenül és a maga teljességében, integritásában, épességében maradjon és az osztrák tartományok alkotmányosan és alkotmányos regime alatt kormányozzassanak. Ez a másik feltétel. Azt, hogy én osztrák vagy öszbirodalmi politikát követek el, el nem fogadom. Arra erősebb bizonyítékok kelletnek, mint amilyeneket hallottam a tulsó oldalról. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Hogy ennek a monarchiának, Ausztriának és Magyarországnak együttvéve a hatalmi s további meggyek, a nagyhatalmi pozícióját igen is Magyarországra nézve fontosnak és a világ részében ezen helyen a körüöttünk zajló néptömegekben Magyarországra érdekei szempontjából is olyanokat tartom, melyet lementartani, védeni, amelyre törekedni kell, ezt igenis aláírom, de hisz ezt az 1867. évi XII. törvények egész s eleme akarja. En azt tartom, hogy nekünk Magyarországnak specialiter, a magyar királyságnak, egyike nagy érdeke, hogy a velünk örökös és felbontatlan kapcsolatban álló Ausztriával (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldal) az európai államok koncertjében egy tekintélyes, elismert és olyan állást foglaljunk el, amely minden viszonyok közt bírja magát érvényesíteni, mert ugyanakkor Magyarországra érdekeit is meg bírja övni. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Elélek helyeslés és tetszés jobboldaltól.)

Beöthy Ákos: Hiszen Deák Ferenc még a nagyhatalmi álláskiegészítés ellen is tiltakozott.

Széll Kálmán: Igen, abban a felirásban, annak akkori értelme ellen. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Kérem a t. képviselő urakat, méltóztassanak a szónokot meghallgatni.

Széll Kálmán miniszterelnök: De Deák Ferenc sohasem vallotta azt, hogy a hatalmi állás... (Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Félreérthetetlenül tiltakozott ellene!) Tiltakozott ellene abban az értelemben — amit én is osztok — hogy szubjunktív kell ezen nagy hatalmi állásnak mindent még Magyarországra önállóságát is: de az, hogy ennek a kapcsolatos két államnak hatalmi pozíciója az európai koncertben minél erősebben, minél határozottabban kifejezésre jusszon, akkor is nézete volt nemcsak Deák Ferencnek, hanem Andrássynak, hanem minden magyar politikusnak. (Elélek helyeslés a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Megmagyarázta ő azt eléggé! (Zaj.) Ördög legyen a ti vezéreték!

Széll Kálmán: Azt is mondták, hogy én beszéltém arról, hogy Mohácsnál eljárt az ország a külön hadsereghez a maga jogát. Sohasem mondtam ezt egy betűvel sem. Mikor a külön hadseregről beszéltem, azt mondtam, hogy olyan különálló magyar hadsereggel, mint amint a tulajdon követel, Magyarországnak nem birt azelőtt sem. Hosszasan dedukáltam a pragmatika sankcióból az együttes védelmi kötelezettségből a kölcsönös és közös védelmet és így a közös hadsereget. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Mikor Mohácsról beszéltem, azt ebben a vonatkozásban tettem, mikor valaki az abszolút különállásnak olyan deziderátumait, olyan követelményeit állítja fel, amilyenek csak egy teljesen különálló és más országgal ugyanazon értelemben által kapcsolatban nem lévő országnál létezhetnek.

Azt mondták továbbá, hogy a rendi országgyűlések voltak azok, amelyek boldog korszakot képeztek Magyarországra nézve. Hogy Magyarországot politikailag, gazdaságilag, kulturailag jobb helyzetbe hozta volna a rendi országgyűlések gravaminális politikája, mint a minő a mai, ezt a magam részéről sem elfogadni, sem komoly érveknek tekinteni nem tudom. (Elélek helyeslés a jobboldalon.) De még kihagyva is hallottam ezt az állítást. Az mondtait, hogy a rendi országgyűlések alatt egyáltalában nem emelték a hadi terheket. Ez igaz. De hogyan lehet az 1848. előtti idilliikus állapotokat Európának mai feltegyeztetett állapotához hasonlítani? (Helyeslés jobboldaltól. Mozgás és elmentmondások a szélsőbaloldalon.) Holott akkor még álló, rendezes organizált hadseregek, abban az értelemben mint ma, nem voltak. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Amikor a helyzet változott és álló hadseregek álltak elő; amikor más államok 4—5 milliónyi embert állítanak hadi létszámában esatosorba, — ott van Franciaországnak, Németországnak példája — mi

pedig annál kevesebbet és budgetünk összehasonlítva minden európai államnak budgetjével a katonai kiadások szempontjából a legkisebb: (Mozgás és elmentmondások a szélsőbaloldalon.) — akkor ezt az állítást szövegi velünk szemben és bennünket minden irányban decapitálni azzal, hogy ime mi csak úgy, turkálunk — az adózó nép zsebeiben. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon. Mozgás és elmentmondások jobboldaltól.) És odabojuk a nép filléreit a moicohának: se jognosnak, sem indokoltak nem tartom. (Elélek helyeslés jobboldaltól. Mozgás és zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Krasznay Ferenc: Koldusországról van szó! **Széll Kálmán:** Avval érveltek, hogy a régi, 1848 előtti időkben a hadügyminiszter tagja volt a kormánynak, tehát vizgáltak reá és nem lehetett csak úgy könnyedén pazarolva bánni a nép filléréivel. Es a hadügyminiszter nem tagja egyik miniszteriumnak sem; ez igaz. De akkor csak egy pénzügyminiszter vizgázott reá, ma pedig kettő vizgáz. (Elélek derűtlenség a bal- és szélsőbaloldalon. Zajos helyeslés jobboldaltól. Egy hang balról: Nem jó argumentum!)

A t. képviselő ur nézete szerint ez az argumentum nem jó. De ha a t. képviselő ur és azok az urak, akik e fölött nevetnek, tudnák és látnák azt, hogy micsoda farságszaga, mennyi tárgyalásba és mennyi alkuba kerül minden esztendőben az, amíg azt a költségvetést megállapítjuk, akkor másképpen beszélének. (Mozgás és zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldaltól. Elnök csenget.) A hadügyminiszternek megvan a maga felelőssége, amelyet a törvény előír, azon testület irányában, amely megszavazza a költségvetést.

Beöthy Ákos: Hol?

Széll Kálmán: A két delegációban!

Beöthy Ákos: De politikai felelőssége nincs! (Mozgás és zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldaltól.)

Kubik Béla: Törődik is az azzal. (Zaj. Elnök csenget.)

Széll Kálmán: Ázután megvan a két miniszteriumnak felelőssége...

Beöthy Ákos: Hát a sok póthitel?

Széll Kálmán: ...ugy a rendes költségvetés, mint a póthitelek tekintetében; megvan a maga felelőssége itt és ezen felelősség erejével és ennek címen bennünket mindenkor kérdőre vonhatnak, amint vannak is, hiszen egyetlenegy fillér sem szabad még az 1867: XII. cikknek a rendelkezései szerint és ez egyik bölcs és Magyarországra és a magyar állam önállóságának attributumaként fennálló határozásnak, — hogy nem szabad a delegációk által megállapított költségekből egy fillért sem az országra kivetni, beszélni, fizetni, mielőtt ezt a törvényhozas a költségvetésbe be nem illesztette, a póthitelek épp úgy, mint a rendes költségeket. Es mivel azok itt tárgyalatnak és itt ülnek és felelősséggel tartoznak, abszolúte nem áll, amit a t. képviselő ur mondott. (Ugy van! Ugy van! jobboldaltól.) A t. képviselő ur beszél azután arról, hogy a kölcsönösség nincsen megtartva.

Beöthy Ákos: Hát meddig kell ennek a provizóriumnak tartani?

Széll Kálmán miniszterelnök: Majd ha egy második beszédében szól a képviselő ur a provizóriumról, leszek szerencsés erre is felelni, most még az elsőnél tartok.

A t. képviselő ur harmadik thézisére megyek most át, amelyben az van, hogy azért mondtott a 67-iki törvényeikk csodótt, mert ennek az volt a feltétele, hogy ide más emberek jöjjenek, mint akik jöttek. Csak egynek pardonozz a t. képviselő ur: gróf Andrássy Gyulának. Gróf Andrássy Gyulának nagyobb tisztelője és bámulója nálam nincs. Nem is volt sem ebben a Házban, sem a Házon kívül és eszem ágába sem jut nekem magamat a legtávolabbról is ahhoz a nagy szelmehez, a nagy államférfihoz hasonlítani akarni.

A képviselő ur, mikor rólunk, mint kiskaliberű emberekről beszél, úgy lélszik nekem, hogy változtatja néha-néha szemüvegét és reánk, akárci üljön is itt, legalább ez az impresszió, kicsinyított szemüvegű néz és azt tartja hivatásának és az egész individualitásának, egész gondolkozásmódjának megfelelő, hogy mindenkor, mindenben és mindenki iránt oppozíciót képezzen és hogy minket mindaddig, mig it ülünk, el og itélni. (Ugy van! jobboldaltól.) A t. képviselő ur meghajította zászlaját az 1896-iki kvótabizottság előtt, de elejtette, külföldben nem tette volna, hogy én voltam az élnöke. (Derűtlenség jobboldaltól.)

Beöthy Ákos: Denegyejeletem! Ugy látszik a miniszterelnök ur lejeletete el!

Széll Kálmán: Legyen szabad tehát figyelmeztetnem, hogy az 1896-iki, az 1897-iki, az 1898-iki kvótabizottság nem állott ám meg ott, ahol a t. képviselő ur gondolja. Mikor a bizottság látta, hogy az osztrákok successive jemenek 42-ről 39-re, azután 38-ra, azután 36-ra, azon az elvi alapon, melyet 1896—97-ben letelekített, tudniillik, hogy ha az osztrákok jönnek egy méltányos számmal és a mi bázisunkon kimitatják, hogy helytelenül számítottunk, készek vagyunk rektifikálni számításunkat. Mikor tehát az volt a helyzet, hogy az osztrákok elhagyták a maguk bázisát és átmentek arról a képtelen bázisról implicite a mi bázisunkra, lehetetlen volt az 1899-iki bizottságnak azt nem mondani, hogy tennartja azt, amit elődje tíz évvel ezelőt az osztrákoknak proponált amit az osztrákok szintén visszautasítottak. Akkor az 1897-iki bizottság, amikor én már miniszterelnök voltam, ezen konsziderációk által vezette, épp úgy, mint elődei, egy kikerekített proponált és a felvett 38/84 százaléket helyett 34/4 százalékat, ami kitesz körülbelül fél százaléknyi engedményt. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Azt monda továbbá a t. képviselő ur, hogy előállt az átutalási dolog és akkor dupla krétával számítottunk mi Magyarországot terhére. De hogy dupla krétával számítottunk, annak a bizonyításával a t. képviselő ur adós maradt és adós is fog ma-

radni. En az ország érdekében nem állok elő ezeknek a számoknak a fejtételeiseivel, de annyit mondhatok, hogy az átutalási eljárással a mi sérelmünk megorvoslása iolytán előállott jóvedelm többet nem anyi ám, mint a kvóta és nem áll, amint méltóztatott mondani, hogy dupla krétával számítottunk. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Semmi közünk hozzá!)

Jogot olyant, amelynek visszazserzéséről lehetne szó, nem adunk fel. Itt alkurul van szó, erre pedig Deák törvénye mondja, hogy alkudni kell, mert alku után kell elintézni azt a kérdést és megállapítani a hozzájárulási arányt. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Ha a képviselő ur azt mondja, hogy nem én vagyok Deák-párti, hanem ő, figyelmeztetem egyre: arra, hogy aki még a nomenclaturában is az erős rekrimációknak a t. hangját hallatja, aki úgy kijönja és kihigezyi a dolgokat, mint ahogy ő, aki, hogy erő adjon a maga érveinek, még azt is szemérveti a 67-es törvényhozasnak, tehát Deák Ferencnek, amit Deák Ferenc törvénybe iktatott, méltányossági szempontból, nem jobból, de hogy a másik állami azon terhek alatt le ne rokadjan, hogy t. i. elvialtunk az államadossági járulékot; aki 35 év után szemérveti az akkori Deák-pártnak még ezt is; aki gunyolja az 1867. évi XII. t. cikket, mert azt mondja, hogy a hadügyminiszter senkinek sem felelős a hadügyi költségek megállapításánál; aki tagadja, hogy alku után kell megállapítani a kvótát; aki tagadja, hogy ha a feltételek megvannak, a királyi döntések esete beáll az nem Deák-párti hagyományokat tart fenn, hanem egyszerűen az örök oppozíciónak híve, s én annak verdiktját nyugodtan fogadom. Kérem a tudomásulvételeit. (Hosszantartó, élénk helyeslés és éjenzés a jobboldalon.)

Elnök: Szólásra senki sincs följegyezve, bezárja a vitát s felteszi a kérdést.

A Ház többsége elvetette Rátkay indítványát.

(A napirend.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Kéri, hogy a Ház mondja ki, hogy a bizottságok tárgyalják le a náluk lévő ügyeket s hogy úgy két hétig érdemleges ülések ne tartassanak, csak formális ülést előterjesztések átvétele és bizottságok jelentések megtétele végett. Javasolja, hogy mikor legyen ülés, melyen a pénzügyminiszter beterjeszti a költségvetést.

Lukács Gyula: A tengeri szabadhajózásról javaslatot nyújtottak be a Házba, de visszavonták. Amint tudja, a szubvenció már kiadatott a javaslat értelmében, de törvény még mindig nincs. Kérni, hogy törvény lesz-e ebből még ebben az évben.

Széll Kálmán miniszterelnök: A javaslatot csak módosítás végett vonta vissza, de legközelebb ismét benyújtják.

Thaly Kálmán: Sajnálattal veszi tudomásul, hogy ismét szünetelni fog a Ház. A kiegyezés ennek az oka. Ugy tudja, hogy kérvények vannak tárgyalásra készen. Kéri, hogy szombaton tárgyalják ezeket. Ugy halja, hogy az ülések idejét más időre akarják sokan. E kérdésben az illetők önját meg kellene hallgatni. Erre vonatkozó indítvány tárgyalható volna szintén valamelyik ülésben.

Széll Kálmán: Utal arra, hogy anyag van elég a bizottságoknál. Ha a bizottságoknak egy pár napot adunk, az még nem lézengés. Protestál az ellen, hogy a Házat lézengeni hívták egybe. Nincs atnak semmi titkos oka, hogy ülések nem lesznek. Bésbe nem megy. Javasolja, hogy hétfőn is legyen formális ülés és rá egy-két nappal megint.

Elnök: Megállapítja a legközelebbi ülés napirendjét. Bejelenti, hogy egyes bajok megbeszézésére és az ülések idejének más időre való áttételének megbeszézésére szintén szükségesnek tart egy értekezletet. Most azonban még korainak tartja ezt, mivel nagyon kezdetleges stádiumban van még a kérdés, később majd egy zárt ülésben meg fogják vitálni ezt a kérdést. Az ülést öt percre féltaggesszti.

Szünet után következtek az interpellációk.

(A tengerszem ügye.)

Visontal Soma: Előrebocsátja, hogy nem kívánja a politikai szenvedélyeket ökölteni. Kifejti annak a veszteségnek a jelentőségét, mely a tengerszem ügyében érte az országot a választott bíróság ítéletével. Kifejti, hogy — nézete szerint — muasztásokat és hibákat követett el ebben a dologban a kormány. Ismerteti és bírálja a választott bíróság ítéletét, majd a tengerszem körüli vita egész történetét. Nem igaz, hogy ilyen nemzetközi ítélet nem volna megtámadható. A következő interpellációt intézi a miniszterelnökhez:

Hajlandó-e a miniszterelnök illetve a kormány egy, az ő hozzájárulásával kiküldendő parlamenti vizsgálóbizottság elé bocsátani az 1897. évi II. törvények alapján a Magyarország és Ausztria közt Szepesvármegye és Gácsország szélén, az ugynevezett Halastó körüli határterület tárgyalásban megalkotott választott bíróság által Gráoban, 1902. évi szeptember hó 18-án ítélettel bejelezett vita-ügynek összes anyagát, abból a cselekvéstől, hogy egy a politikai felelősség, valamint a nemzetközi jog elvi szempontjából beható vizsgálat tárgyává téssek?

Hajlandó-e a t. miniszterelnök, illetve a t. kormány egy, az ő hozzájárulásával kiküldendő parlamenti vizsgálóbizottság elé bocsátani az 1897. évi II. t.-o. alapján a Magyarország és Ausztria közt Szepesvármegye és Gácsország szélén, az u. n. Halastó körüli határterület tárgyalásban megalkotott bíróság által Gráoban 1902. évi szeptember hó 18-án ítélettel bejelezett vita-ügynek összes anyagát abból a cselekvéstől, hogy egy a politikai felelősség, valamint a nemzetközi jog elvi szempontjából beható vizsgálat tárgyává téssek?

Hogy az 1897. évi II. t.-o. cikket melyik kormány hajtotta végre? A végrehajtás megelöl-e

a törvénynek, annak szellemének és intencióinak és különösen a törvényhozás akaratának, mely a törvény indokolásában világosan kifejezősre jut? Hogy a választott bíróság nem lépte-e túl hatáskörét, midőn nem a fölvetett vitát döntötte el, nem a vitás terület felett ítélkezett, hanem hatáskörét abban látta, hogy Magyarország és Ausztria, illetve Galicia között saját maga jóváhagyja u. n. természetes határ vonjon és állapítson meg.

Nem tekintendő-e világos hatásköri áthágásnak, amidőn a választott bíróság egyrészt a minden perrenddel és a nemzetközi jog minden elvével ellenkező módon a telek által a pervitába bevont területet vette a döntés alapjául, másrészt a jogi döntés lehetetlenségének konstataciója után a természetes határ kérdésének vizsgálatába bocsátkozott és ez alapon egy új, szerinte természetes határ megállapítását tartotta hatáskörébe vonhatónak.

Vajjon nem-e túllépte a bírósági hatáskörnek, hogy t. i. a Halastó körül való 651 holdnyi (az osztrák törvény szerint „ca. 650 Joch“) vitás terület felett döntson a bíróság: a választott bíróság mégis 959 holdnyi, eddig magyar tenhatóság alatt volt és Magyarországhoz tartozó területet ítélte oda Ausztriának.

A nemzetközi jog elvei szerint nem semmi-e az ítélet és nem mellőzendő-e annak Magyarország részéről való respektálása.

A szomszédos béke kedvéért Magyarország alvételte magát a választott bírósádnak; megtörtént mégis az, hogy a meghozott ítélet világos tartalma szerint Ausztria és Galicia tartomány képviselője megbízója nevében azzal a fenntartással élt, hogy esetleges későbbi időpontban Galiciának elővíthetetlen jogai egy kelet felé messzebbre tolt határ iránt egészen a lengyel nyeregig érvényesíthessenek és követeljenek.

Vizsgálja meg tehát a kiküldendő parlamenti bizottság, hogy midőn a Bianka balpartján fekvő, ma gácsországi területeknek 180 ezer lakost felelő, 47 mérföldre terjedő, Neumark várossal három mezővárost és 234 faut felelő, északon Lesnitzáig, nyugaton a Fehér-Dunajig, illetve a Beszkid-hegység terjedő része okmányilag igazoltan szintén Magyarországhoz tartozott és csak 1825-ben, erőszakos foglalás után szakított el Magyarországtól, amely rész birtoklásának jogosságát Galicia egyetlen okmányával sem tudja igazolni, annál kevésbé, hogy Lengyel-(Gács)-ország birtoklása a Biának innen, vagyis jobboldalra terjedt volna ki, mégis a választott bíróság eljárás során Ausztria, illetve Galicia világosan megbízója nevében újabb igényeket és területi követeléseket és fenntartásokat proklamál és mondott jegyzőkönyvbe. Vizsgálja meg a parlamenti bizottság, vajjon Ausztria e fenntartásával nem sértette-e meg a két ország törvényeiben egyke-reddő azon kötelezettséget, hogy a mindenkor jövő időre kihatolag végleges békeség miatt veti magát alá a bírósági döntésnek.

Hajlandó-e a miniszterelnök ur, illetve a t. kormány parlamenti vizsgálóbizottság kiküldését előmozdítani és azt munkálkodásában támogatni és hajlandó-e a parlamentet megnyugtani az iránt, hogy amennyiben a jelen interpelláció és az azt megköelő beszédben illozoktati nyomán a meghozott ítéletnek a nemzetközi jog elvei szerint való megtagadhatósága és jogjerejének hatályatlan volta megállapítatának, a meghozott ítéletnek törvényhozási uton való végrehajtását a maga részéről kezdeményezni nem fogja?

Szél Kálmán: Nem osztja azt a tételt, hogy a kormány felelős ezért az ítéletért. Csak azért felelős, amit tett, nem pedig az ítélet merítéséért. Mélyen sajnálja, hogy az ítélet úgy ütött ki. Az volt a nézet, hogy Magyarország a jog, mikor a belügyminiszterium az erre vonatkozó okmányokat összeállította. Sajnos, az ítélet hozásába nem folytathat be. (Zaj a szélsőbalon.)

Elnök: A szónokot folytonos közbeszólásokkal zavarni tiltja a házszabály. A lesgzigorubbán fogja alkalmazni, akár miniszter, akár képviselő az illető. (Helyeslés.)

Szél Kálmán miniszterelnök: Ez előbbi kormány Vértessy budapesti táblai elnököt bízta meg. Vértessy beteg lett, s így esett a választás a pozsonyi tábla elnökre. Így óvatolt meg a paritás. A bíróság a szabályzatot megcsinálta, ami ellen a kormánynak kifogása nem volt. A statutum maga mutatja, hogy Magyarország közjogi állását nem sértették meg, mert az csak ausztriai, nem pedig galiciai bíróról szól. A 97-iki törvény megalkotásakor kellett volna az ellenvetést megemlíteni, hogy a koronázási hűlevelt ellen van ez. Azelőtt a birtokosok nem veszekedtek egymással a területért, csak legújabbán támadtak vizályok s a magyar államnak közbe kellett lépni, a határt meg kellett állapítani, hogy a további vizályok eleje vételessék. Így került a dolog választott bíróság elé. Sohasem tette szó tárgyává ezt a kérdést Koerber előtt, tehát protestál az ellen, hogy az a kérdés akor tárgya lett volna. He-lyesen eszelekedtek, hogy a törvény értelmében jártak el, mert különben azért támadták volna hogy nem a törvény szerint jártak el. Azt mondta Visontai, hogy az ítélet három okból támadható meg. Először többet ítélt oda, mint amennyi vitás volt. Konstátálja, hogy kisebb területet ítélt oda. Nem tudja akceptálni, hogy semmisségi okok forognának fenn. Ha a tudomány szempontjából érvénytelenségi oknak nyilvánítanak valamit, nem következik, hogy a gyakorlatban is. Lehetetlen dolog, hogy az ítélet megsemmisítését, mert az osztrákok az igényt fenntartották a lengyel nyeregig. A bíróság ezt az igényt visszatartotta. A bíróság ítélete azért nem tekinthető semmissnek. Nem tartja lehetőknek egy új per indítását vagy egy parlamenti bizottság kiküldését. (Mozgás és zaj a szélsőbalon.) Védelmebe veszi a bíróság eljárását, hogy az ítélt bírák maguk referáltak a dologról. A dolog úgy áll, hogy az 1897. évi

II. törvényekről ezt a kérdést a kormány és a törvényhozás kezéből kivette s választott bíróságra bízta az ügyet. Ennek eljárásába belevaakozni nem lehet. Elég sajnos, de úgy van a dolog. Sajnálja, hogy nem mehet bele Visontai javaslatát, hogy egy parlamenti bizottság kiküldésük. Kéri válasza tudomásul vételét. (Helyeslés a jobboldalon.)

Visontai Soma: Konstátálja, hogy a miniszterelnök illetőgása sok tekintetben téves. Bizonyítja álláspontjának igazgását s kéri egy parlamenti bizottság kiküldését, mert ennyivel legalább is tartozunk az ország érdekeinek. Mulasztást történt s a kormányt vád alá kellene helyezni az ország területének megsemmisítéséért. (Elnök helyeslése a szélsőbalon.) Kéri a miniszterelnököt, hogy becsületesével helytáll-e azért, hogy az osztrákok újabb igényvel nem lépnek fel. Ha a miniszterelnök ellenzi a bizottság kiküldését, az csak azt jelenti, hogy fél attól, hogy a bizottság szülő álláspontját talán el fogadja. Nem veszi tudomásul a választ. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Szél Kálmán: Csak a törvényt hajtotta végre, a törvényt nem szölte. Beostlétszavára nem vála-lathatja azt, hogy mit, vagy mit nem fognak követelni. Kéri választ tudomásul venni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Visontai Soma: Nem felülvizsgálást, hanem megvizsgálást kért. Törvényről be kell íktatni a határrendesét. A miniszterelnöknek kell tehát az ítéletet a parlament bírálata alá bocsátani.

Szél Kálmán: Hogy becsületes-e az ítélet, arról nem szól; majd ha ezzel a törvényhozás elé lép, akkor lehet erről beszélni. De akkor sem lehet az ítéletet felülvizsgálni. Most már többet nem szól. Kéri a választ tudomásul venni.

(A határozatképtelen Ház.)

Elnök: Fel akarja tenni a kérdést. Thaly Kálmán: Nem vagyunk határozatképes számban jelen, kéri a képviselőket megszámolni.

Elnök: Jelenül, hogy a Ház nem határozatképes. Javasolja, hogy a legközelebbi ülés elején határoz-kanak a tudomásulvételről. (Elnök eljelenmondás a szélsőbalon.)

Thaly Kálmán: A házszabály nem ezt mondja. Elnök: A házszabály értelmében egy negyed-óra felülgesszi háromnegyed órás órákat az ülést. Szület után.

Elnök elrendeli a névsor felolvasását, azonban a névsor csak megerősíti, hogy a Ház határozatképtelen.

Az elnök a határozathozatalt szerdára halasztotta. Ülés vége egy negyed öt órákor.

BELFÖLD

A képviselőház munkarendje. A képviselőház holnap, kedden nem tart ülést. A szerdán délelőtt tíz órákor tartandó ülésen befejezik a mai ülés félbenmaradt napirendjét és Lukács László pénzügyminiszter betérjeszti az 1903. évi költségvetési előirányzatot az expozé kíséretében. Ezen a héten azután több ülése nem lesz a képviselőháznak. E hó 27-én, hétfőn lesz a legközelebbi ülés miniszteri előterjesztések és bizottsági jelentések átvétele végett. A jövő hét vége felé, november elején kezd meg ismét érdemleges üléseit a Ház, melyeken az addig a bizottságok által letárgyalt javaslatokat tárgyalják.

Véderöprovisórium és unojonalék. A képviselőház véderö-bizottsága ma délután 5 órákor báró Podmaniczky Frigyes elnökele által ülést tartott, amelyben a kormány részéről báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter és Gromon Dezső államtitkár voltak jelen.

A bizottság első sorban a véderöprovisóriumról szóló törvényjavaslatot tárgyalta, amelyet Mánich Aurél előadó ajánlott elfogadásra. Tóth János nem fogadja el a törvényjavaslatot, mert véderöszertünk az önállóság követelményeinek meg nem felel. Az 1867. XII. törvényekik megköveteli, hogy a javaslatot a két állam törvényhozása emelje törvénynyé. A hasonló törvényjavaslatnak Ausztriában való alkotmányos letárgyalását pedig biztosítva nem látja. Bakonyi Samu osztja az előtte szólónak államjogi aggodalmait. Nem tartja szerencsésnek azt sem, hogy a provizórium törvényjavaslat az unojonalékot is szaporítja. Fichler Győző hangoztatja, hogy osztrák előelő közjogászok szerint az osztrák alkotmány 14. szakasza az unojonalékot mennyiségének megállapítására nem alkalmazható. Éppen ezért kéri a minisztert, vajjon biztosítva van-e, hogy Ausztriában az unojonalékot parlamentáris uton fogják megállapítani. Bolgár Ferenc a törvényjavaslatot elfogadja. Jobb szeretné, ha a provizóriumok végett érmének és végre foglalkozhatnánk a véderöörvény reviziójával. Kéri a minisztert, vajjon erre a revizióra mikor kerül sor.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter Tóth Jánosnal szemben konstátálja, hogy a magyar honvédségnek béke idején a vezetése teljesen önálló. A tisztikartól ugyan megkövetelik azt, hogy a német nyelvet bírják, de ez koránt sem jelent germanizálást. A német nyelv ismerete azért szükséges, hogy mozgósítás esetén a honvédség és a közös hadsereg tisztikara megértse egymást. Különbben a tisztikar egy része nem is tud németül, amit a miniszter csak sajnálattal konstátál. A honvédség és a közös hadsereg vezérkarának közösgégét kívánatosnak teszi az a körülmény, hogy háború esetén a honvédségnek a közös hadsereggel együtt kell működni. Különbben a honvédség vezérkarát képező tisztikar mind magyar

állampolgárokból áll, valamennyi bírja nyelvünket és a magyar alkotmányra eskült tesz. A függetlenségi párt szónokainak közjogi aggodalmaira nézve utal a miniszter arra, hogy a XIV. szakasz alkatrezé az osztrák alkotmányok és annak alkalmazásában a magyar országgyűlés nem vitázhat. Bolgárnak arra a kérdésére, hogy a véderöörvény reviziójára mikor kerül sor, ma még nem felelhet. A magyar kormány is jobban szeretné a definitívumot, de a véderöörvény reformjával igen sok nehézség kapcsolatos. Kéri a bizottságot a javaslat elfogadására.

Mánich Aurél előadó utal arra, hogy a közjogi aggodalmakkal a bizottság nem ez évben foglalkozhat először s már tavaly is elfogadta azt az álláspontot, hogy az osztrák alkotmány 14. szakaszának alkalmazása felett nem diszkutál. A bizottság a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

A bizottság tárgyalás alá vette azután 1903. évben kiállítandó unojonok megajánlásáról és póttartalékosoknak a közös hadsereg és honvédség békélszámának kiegyenlítése végett töldeges igénybeviteléről szóló törvényjavaslatot.

Mánich Aurél előadó elfogadásra ajánlja a javaslatot. Megjegyezvén, hogy Magyarországon a póttartalékosok száma immár 40.000 emberre emelkedett.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter bizalmas összehasonlításokat közöl az európai nagyhatalmak végképességéről. Kifejti azután, hogy a póttartalék igénybevitelére azért van szükség, mert a mostani jutalékkal a rendszeresített békélszám már tíz év óta nem fedezhető. Az 1892-ik év óta történt új rendszeresítések által a közös hadsereg békélszám 30.000 emberrel, a honvédségé 2500 emberrel szaporítottatott. Ezt az embermennyiséget a csapatoktól kellett elvonni, melyek ennél fogva alatta maradtak a létszámnak. Ehhez járul most, hogy az új rendszeresített tarakok folytán 6120, az új hadihajók folytán 750, a csapatok létszámának kiegyenlítése végett pedig 11.000 emberre van szükség. Már most a kormány 20.000 unojonalék kéri többet, hogy a szükségleten fölül behívott 3000 embernyi felesleg folytán a családi tekintetből való szabadságolásokban liberálisabban járhatson el. Hangoztatja továbbá, hogy a póttartalékosok igénybevitelére csak kisegítő eszköz azon időpontig, amíg az unojonalékot véglegesen emelik, mert az unojonalék végleges emelése nem lesz elkerülhető. A most proponált rendszabályt nyehiti azonban, hogy a behívott póttartalékosok egyharmadát már az első év után szabadságolják. További egyharmadát és a második évben behívott egyharmadát a második évben fogják szabadságolni, hogy tulajdonképpen a létszámot három év alatt nem hatvan, hanem csak harmincezer unojonalék emelik. Konstátálja azután a miniszter, hogy az összes póttartalékosok száma 371.257 ember s csak tavaly 40.400 legény jutott a póttartalékba. Ebből összesen 11550-et óhajtanak igénybevenni, hogy már csak az utolsó évfolyamból is 30.000-nél több maradjon a póttartalékban. Az 1888. XVIII. törvényekik felhatalmazza a felséget, hogy új csapatalakulás esetén a póttartalékokot behívhasa. Miután pedig itt új szerződésekről van szó, ezen az uton is megtörténhetet volna a póttartalékosok igénybevitelére. A kormány azonban helyesebbnek látja, ha nyiltan külön törvényjavaslat utján fordul a törvényhozáshoz. Kéri a bizottságot, hogy a törvényjavaslatához hozzájáruljon.

Fichler Győző nem szól érdemileg a törvényjavaslatához, hanem egyelőre csak azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy humánus dolog-e benntartani a katonaságnál azokat a póttartalékosokat, akiket október 1-én nyolc hétre hivtak be s akik abban a tudatban vonultak be, hogy csak nyolc hétig szolgálnak. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ezzel az aggodalommal szemben utal arra, hogy a tarakok szervezése egy évvel el nem odázható, mert a béke idején is gondolni kell minden esetre. Miután még többben szözlöttak ehhez a kérdéshez, báró Podmaniczky Frigyes elnök az előrehaladt időre való tekintettel a tanácskozás folytatását a holnap délelőtt 1/2 órákor tartandó ülésre tűzte ki.

Egyházkerületi közgyűlés. Szombaton megkezdett közgyűlést ma délelőtt folytatta a dunamelléki ev. ref. egyházkerület Darányi Ignác főgonnok és Kocsis Imre vértessaji esperes elnökele által. Előbb jelentést tettek a tegnapi lelkesítésük megőrtéséről, Hamar István pedig a lelkesítési vizályokról referált. A theologiai választmány jelentését tudomásul vették. A jogügyi bizottság jelentése kapcsán dr. Nagy Dezső előadta a halasi egyháts sokat firtatót ügyeit. A tavalyi közgyűlés a halasi állapotok közvetlen megvizsgálására bizottságot küldött ki. Ez a bizottság küldetésében eljár s konstátálta, hogy a gimnázium új épületeinek létesítésével kapcsolatban 70.000 koronának teljesén nyoma vesszett. Az ügyet Kocsis Odón miniszteri számvizsgáló is átvizsgálta s ő is még mindig 52.000 korona hiányt konstátált. A hiány fedezését, illetve a felelősgég megállapítását az egyházhoz és a közjogszagatási bíróság utján fogja keresni.

A keeseméti egyhátszónok kérelmére az egyházkerület még 1898-ban magára vállalta a keeseméti jogakadémia közjogi tanszéke lenntartását és dotálását. A keeseméti egyhátszónok most a tanszék betöltésének jogát visszakéri a kerületől, s egyuttal

kárpótásul 4000 korona évi segélyt. A közgyűlés kimondta, hogy a kérelmet nem tárgyalja. Az elnöki székekben ezután Cseh Ervin váltotta fel Darányit, aki a képviselőháza sietett.

Dr. Nagy Dezső örömmel jelentette, hogy egész éven át a kerületnek semmiféle pöre nem volt, mert a kerületnek főúrkévé az, hogy minden elintéztet a lehetőséghez képest békésen intézzen el.

A közgyűlést holnap folytatják.

A szepesszombati mandátum. Ismeretes, hogy dr. Nosz Gyula szepesszombati mandátuma ellen tavalyi peticiót adtak be s a Kuria még múlt év december 12-én elrendelte a vizsgálatot. A bizonyítási eljárás — a tanuk nagy számára való tekintettel — sokáig tartott, de eredménytelen nem kecsesgett, mire a kérvényezők a peticiót visszavonták. A Kuria minap tartott ülésében a további eljárást megszüntette.

Kossuth Ferenc körutja. Kossuth Ferenc ma befejezte körútját a csákvári kerületben, ahol Horváth Gyula beszámolóján hét községet látogatott meg. Mindenütt lelkesedéssel fogadták. Ma Zámoly, Fákod és Velence községekben jelent meg Kossuth s mindenütt beszédet tartott. Kossuth kíséretével ma este 9 órakor érkezett vissza a fővárosba.

KÜLFÖLD

Az új szerb kormány. A Konakban három napi rotogás után kifőzték az új szerb minisztériumot, mely az általános várakozás ellenére nem Markovics-Cincár tábornok, hanem az eddigi közmunakügyi miniszter, Velimirovics Péter elnökletele alatt alakult meg, aki a közmunakügyi tárcát továbbra is megtartja. Az új minisztérium névsora a következő: elnökség és közmunakügyi: Velimirovics Péter eddigi közmunakügyi miniszter (radikális), külügy: Antonics Vászta alezredez, eddigi hadügyminiszter (semleges), belügy: Todorovics Velimir koronautyész (radikális), pénzügy: Radovanovics Milics egyetemi tanár (radikális), igazságügy: Nincses Aron eddigi igazságügyminiszter (haladóparti), közgazdaság: dr. Nikolics György eddigi miniszter (radikális), hadügy: Pavlovics Milovan tábornok (semleges) és közoktatásügy: Markovics Milenko tanár (haladóparti). A kabinet tehát tényleg koalíciós, mert két haladóparti, két semleges és öt radikális van benne. A liberálisok, akiknek a támogatására tegnap még nagyon számítottak, az új kabinetből teljesen távol maradtak. Nagyjában és egészében szintelen kabinet, a szerbek sem nagy lelkesedéssel, sem nagy bizalommal nem fogják fogadni, mi pedig minden nagyobb igaztosság nélkül várhatunk a jövő alakulásaira.

Velimirovics, az új miniszterelnök a radikális pártnak egyik legkiválóbb tagja s nagy érdemeket szerzett a párt megalakítás és szervezése körül, s e párt legmérészelebb tagjai közül való. Majdnem az összes eddigi radikális minisztériumokban közmunakügyi miniszter volt. 1888-ban a párt választmányának többi tagjával együtt belekeverték a felségárusítási bünpörbe. Akkor külföldre menekült és néhány esztendőig a magyar államvasutaknál mint mérnök dolgozott. Az utóbbi időben a radikálisok és a haladópartiak fuzióján dolgozott. A király, némely forrás szerint, különösen azért nem mert határozottan oroszellenes kormányt kinevezni, mert a francia kormány ebben az esetben nem engedte volna meg, hogy a szerb kölcsönt a párisi börzén jegyezzék.

Belgrád, október 20.

Hivatalos oldalról valótlannak jelentik ki azt a hírt, mintha a királyné fivérét szerb trónörökösé szándékoznák kikiáltani.

A Konakban lefolyt háromnapos tanácskozásnak mindenféle fantasztikus kombináció a terméke. Belgrádban nagyon macacsul tartja magát az a hír, hogy Sándor király a tárgyalások alkalmával egyszerre csak azzal lepte meg az egybegyűlt 70 képviselőt és politikuszt, hogy a szerb trónörökös bízottá vána, még pedig úgy, hogy trónörökösnek Draga királyné öccsét, a 24 éves Ljanyevica Nikodém főhadnagyot fogják proklamálni. Az új kabinetnek első teendője e ténynek a törvénybe iktatása lesz.

Ez a hír, egy bécsi lap szerint, új Belgrádban, mint Zimonyban óriási szenzációt kelt, dacára annak, hogy Ljanyevica Nikodém trónörökös-léséről már többször volt szó, de senkinek vette komolyan. Legelőször akkor került szóba, mikor kiderült, hogy Draga királyné nem ajándékozhatja meg Szerbiát trónörökösével, legutóbb pedig a nist hadgyakorlatok alkalmával, mikor a főhadnagy ur tudvalevőleg alaposan leitta magát. Azt, hogy ezt a kérdést most és így szenzációs körülmények közt hozzák szöngyre, mindenki Draga királyné bosszújának tartja Oroszországgal szemben és a király tüntetésének a cárral szemben. Ha csakugyan az,

akkor ez Szerbiának amúgy is súlyos politikai helyzetét még inkább összebonyolítja s beláthatatlan következményeket okozhat az országnak.

Egy bécsi lap megkérdezte Szerbiának jelenleg Belgrádban időző követét, Krisztics Kosztát, hogy mi igaz ezekből a hírekből, de a követ fel-tűnőleg hallgat.

Viktor Emánuel látogatásai. Az olasz király — mint Rómából jelentik — közölte minisztereivel, hogy a harmadik uralkodó, akit meglátogatni szándékozik, az angol király lesz. Hogy Londonban vagy Cannesben lesz-e majd a találkozás, az még bizonytalan. Ez utóbbi esetben a király az egész földközi-tengeri flottáját kíséretébe rendeli, míg ha a találkozás Londonban lesz, Svájcban és Belgiumon keresztül teszi meg útját.

„Madame Draga Obrenovics.” Belgrádból, állítólag nagyon jól értesült forrásból, a következők okolják meg azt, hogy a szerb királyi pár oroszországi útját orosz részről újra elhalasztották: Sándor szerb királynak és a feleségének fogadását eleinte Pétervártot terveztek, ahogy Sándor király is óhajtott. Ha a cár a királyi párt fogadja, elismeri, hogy Draga csakugyan királyné és feleség s akkor a nagyhercegek és nagyhercegnők is tisztelgének nála. A Draga királyné fogadását ellenező opposzió Mária Pavlovna nagyhercegnétől, Wladimir nagyherceg nejétől indult ki, aki a szerb királyné csak Madame Draga Obrenovicsnak tekintti, akinek származása teljesen kizárja azt, hogy az európai udvaroknál királynét megillető fogadtatásban részesítsék. A nagyhercegné e fölfogását a cár is magáévá tette s a királynét csak úgy volt hajlandó fogadni, ha előbb audienciát kér tőle.

Forrongás a Balkánon. A londoni Daily Chronicle római levelezője azt írja a lapjának, hogy az európai kormányok és azok konstantinápolyi képviselői közt élénk táviratváltás folyik. (Ezt nem volt nehéz eltalálni, mert a táviratváltásnak az a szokása, hogy a konstantinápolyi nagykövetelek és kormányai közt élénken folyik.) Az említett lap szerint Albániában egyre terjed a fölkeles és ezt az osztrák kormány a törökkel együtt eltitkolni igyekszik. Olasz kereskedők, akik Szalonikiből jöttek Rómába, rendkívül komolyan mondják a helyzetet. (Szaloniki távol lévén a lázadás színhelyéről, az olasz kereskedők is csak másod-harmadkézből értesültek az eseményekről, ha ugyan nem az újságokban olvasták s ez esetben nem lehet eltitkolni.) Az említett olasz kereskedőknek (tudniillik politikai ügyekben korlátolt, becsületes gorgonzola-árusoknak, szalóniki-ügygönköknek s egyéb derék pizzicagnóknak), „az véleményük”, hogy egy vagy több hatalom beleavatkozik a dologba. Mikor? Legközelebb! Szintén a föntemlített lap szerint Macedóniában a bolgár-bizottság működése és a rablóvilág terjedése következtében teljes a fejtelenség. (Maguk a macedon komiték elnökei pedig azt mondják, hogy a lázadás rövid életű lesz, de „a kiontott vérből majdan mégis kivirul Macedónia szabadsága.”) Szóval, nagyon színesen esik ki a tudósítás, ha valaki Rómából ír lapjának balkáni ügyekről, olasz kereskedők benyomásai után.

Francia szerzetesek a monarchiában. Párisi lapok értesülése szerint a franciaországi karthauzi rend Ausztriában akart letelepedni, de az osztrák kultuszminiszter nem adta meg rá az engedélyt. Esetleg nálunk is megpróbálkoznak, de elég nekünk a mi hasafias szerzetesrendünk. A többiekből nem kérünk.

A francia kulturharc. A francia klerikálisok egy pereig sem voltak kétségben az iránt, hogy a kamarában a kongregációs vita nem az ő javukra eldőlni. Párthiveik csak azért interpelláltak, hogy megtegyék kötelességüket pártjuk iránt, ezt megerősíték abbéli fölfogásukat, hogy tényleg igazságtalanság történt s az esetleges vidéki ellentállást bátorították. A szerzetesek és apácák védőköneik számszerű veresége bizonyos lévén, arra törekedtek, hogy a kamarában legelőbb a sztrájk-interpellációk kerüljenek tárgyalásra. Ugy számítottak, hogy ez ügyben a többség erősen megoszlik, esetleg a kormány megbukik. Combes azonban ravaszabb volt náluk, a kongregációs vitát tolta előtérbe, győzött, s most a klerikálisok számszerű veresége egyszerűsített morális vereségük is.

Páris, október 20.

Noha a mai ülés napirendjére az általános sztrájkokról szóló interpelláció volt kitűzve, az ülés mégis egy rövid egyháspolitikai vitával kezdődött. Ernest Roche nacionalista azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy zavarba hozza a kormányt és a többséget, törvényjavaslatot nyújtott be az egyház s az állam különválasztásáról s hangsúlyozta, hogy ha csak-

ugyan őszinte a klerikalizmus ellen indított haro, ugy ez az egyetlen eszköz a cél elérésére. A kultusz-költségvetés elvetése által felszabaduló összegeken létesíteni lehet a munkások ellátására való intézeteket.

Combes miniszterelnök azt válaszolja, hogy ez a kérdés sokkal fontosabb, semhogy így ületeszerűen végezni lehetne vele s teljesen a képviselőháza bízta, vajjon a javaslat sürgőssége mellett, vagy az ellen szavaz-e.

Dejeante szocialista emlékeztet arra, hogy 6 régebben teljesen azonos törvényjavaslatot terjesztett elő s annak követeli az elsőséget.

Henri Brisson (radikális) hangsúlyozza, hogy a sürgősség ellen fog szavazni, mert most arról van szó, hogy a kongregációk kérdését minden tekintetben véglegesen megoldják. Dejeante indítványát az elsőbbség tárgyában elvetették, majd Roche indítványát is leszavazták 235 szóval 179 ellen. A kamara ezután 290 szóval 254 ellenében elfogadta Reveilland sürgős indítványát, amely szerint 80 tagu bizottságot választanak és a bizottság elé utalják az egyháznak az államtól való elválasztására, a kondortum felmondására stb. vonatkozó összes indítványokat.

Egy hang: Ez lesz a Pompes des funéres-bizottság!

Ferrete kérdést intéz Pelletan tengerészeti miniszterhez a hirlapok ama vádja tekintetében, hogy kiszolgáltatta a francia tenger alatt járó hajók tervét Pietetnek, akinek háza van Londonban és Berlinben is. A tengerészeti miniszter azt válaszolja, hogy Pietet egy új tengeralatt járó hajó tervét terjesztette elője és ő alkalmat adott neki, hogy ezt a tervet kifejtse. A miniszter azonban tiltakozott az ellen a vád ellen, hogy Pietetel közölte a francia tenger alatt járó hajók tervét, ami bazaarálás lett volna. A szónok fogadta Pietet-t, mert nem érezte magát jogosítottnak, hogy valamely a tenger alatt járó hajókra vonatkozó kizűst visszautasítson. Ily terveket soha és sehozem utasítottak vissza azért, mert külföldi származnak. Lockroy közbeszólására aki azt követelte, hogy mozdítsák el azt a tengernagyt, aki a lapok tanuként felhívták, a miniszter becsületeszavára kijelenti, hogy attól a pillanattól kezdve, melyben tárcáját átvette, semmiféle szolgálati ágbán sohasem bujt írűgyek mögé és végül tiltakozik ama nyugtalanság ellen, melyet az országban előidézni igyekeznek, valamint az ellene bizonyos lapok által folytatott kampány ellen. (Tetszés baírol.)

Berthoulet indítványozza hogy a kérdést interpellációvá változtassák át. Pelletan miniszter beleegyezik az ügy nyomban való tárgyalásába, amit 343 szavazattal 234 ellenében elhatároztak.

Berthoulet szemérveti Pelletant, hogy nagyon meggondolatlanul járt el, midőn bizott Pietetben, aki semmi újat nem hozott és az angol admirális szolgálátában állott. Pelletan miniszter kijelenti, hogy előbbi szavaiboz nincs mit hozzátennie és az egyszerű napirend elfogadását kéri, melyet 336 szavazattal 22 ellenében el is fogadtak. Az ülést azután berekesztették.

HIREK

Budapest, október 20.

— BUDAPESTI NAPLO. Október 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplora. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásnak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldessük tovább.

— Felsőbüki Nagy Pál emléke. Sopronvármegye mai közgyűlésén lelepezték felsőbüki Nagy Pálnak, a megye egykori nagynevű követének a közgyűlési teremben felállított márvány mellszobrát. Az ünnepi szónok dr. Balics Lajos győri kanonok volt. Felsőbüki Nagy István főrendiházi elnöki titkár és fiát, Nagy Pált a közgyűlés szívélyes ovációban részesítette. A főispán a közgyűlés tolyamán felsőbüki Nagy Miklós vármegyei szolgabíró, tiszteletbeli főszolgabíróvá nevezte ki.

— A királyi palota építése. A királyi palota építését nemsokára befejezik. A munkálatok nagyobb részével már elkészültek, s most a kisebbeszerű átalakításokkal foglalkoznak. Ezek közé tartozik az új istállóépület rendezése is. A régi lovaglóterem tudvalevőleg abban az épületben volt, ahol jelenleg a palotaőrsg is van, s e helyett az alsó bástány kapott külön épületet. Az őrség rozoga faalkotmányát már a közel napokban szétbontják, s december elsején átköltözik új s modern otthonába. A régi épületet különben istállóknak alakítják át s ezekkel a munkálatokkal még ez évben elkészülnek.

— **Huszonöt ezer frank egy cikkért.** Zola munkáinak angol fordítója, Vitzelly érdekes és eddigéleg ismeretlen epizódot beszél el Zola életéből — a *Stéelen*. A rennesi pör végén öt bízta meg a Grafic szerkesztője azzal, hogy esközöljön ki Zolától egy, a Droyfus-ügyről szóló vezércikket. A honoráriumot is följajánlották érte és elég szép summában. Huszonöt ezer frankot kapott volna a cikkért Zola, ha megírta volna. Vitzelly azonban cikk helyett ezt a levelet kapta Zolától:

Kedves kartársam és barátom!

Nem fogadhatom el a *Graphic* ajánlatát, bármily hízog és bőkezű is. Először is határozott akaratom, hogy a Droyfus-perrel a külföldön mit sem hozok nyilvánosságra, még azon kiváló értelembe sem, melyet ön nekem kijelöl. Aztán, ha már nem fizettem meg cikkeimet, melyeket e perrel írok, Franciaországban, még kevésbé fogadhatok el pénzt egy külföldi laptól...

Szívélyesen üdvözlöm önt és az övét.

Zola Emil.

Ez a levél alkalmas arra, hogy kissé gondolkozzanak felette azok, akik azt állítják, hogy Zola iradalmi irányának megválasztásában a kapcsizás vezette. Egy cikkért huszonöt ezer frank... Nagyon kevés ember akadna, aki rá ne szánna egy napját arra, hogy megszerezzen egy vagyont.

— **Marconi kinttűtése.** Marconi, a drótnélküli táviró föltalálója eddig csak bitorolta a mérnöki címet, mert csak most tudódik ki, hogy a zseniális elektrotechnikus nincsen mérnöki oklevele. Most azonban szigorlat nélkül fogja azt elnyerni. Római tudósítók ugyanis azt jelentik, hogy Nási kultusz-miniszter sürgősen utasította a bolognai műegyetemet, hogy állítsa ki Marconi részére a tiszteletbeli mérnöki oklevelet, amelyet a király is alá fog írni.

— **Iskolatorvosok ülése.** Az Országos Közegészségi Egyesület ma este 6 órakor tartott ülésén több iskolatorvos felpanaszolta, hogy a legtöbb iskolákban iskolatorvos nem foglal helyet. A szakbizottság annak az óhajtatásának adott kifejezést, hogy épp az iskolagyermeknek érdekében igen kívánatos és szükséges, hogy az iskolaszékekben iskolatorvos is legyen, aki közegészségügyi és iskola-higiénéi kérdésekben a legheavotabb képviselője a testületnek. Az iskolatorvosok elhatározták, hogy ebben az ügyben a *küljöld* mintájára szélesebb körű propagandát fognak kifejteni ép az iskola érdekében.

— **A tanárok sereglme.** A kassai tanári kör e hó 20-án tartott gyűlésében az elnöki bejelentések kapasan szóba került a tanári fizetéseknek a lapokban közölt tervezete. A *Íóvárosi tanári kör* valóságos merénylőnek tartja e tervezetet a tanári állás és a nemzeti kultúra ellen s ha ez a terv megvalósulna, ön elkeseredést szűlné a tanárság körében, melynek romboló hatása katarunkra kiszámíthatatlan volna. Épp ezért a kör határozott állást foglalt ellene. De másrészt bizalommal van *Wallacis* Gyula miniszter iránt és hiszi, hogy míg az ül a közoktatásügyi miniszteri székbén, addig a tanárság méltányos érdekei és a tanári állás reputációja meg lesz védve. A tanárok bizalommal viseltetnek az érdekeik képviselőjére kiküldött hetes bizottság iránt, mert tudják, hogy az inkább lemondott tisztről, semhogy a tanárság érdekeit sértő megállapodáshoz hozzájárulna. — Élénk helyesléssel fogadták a tanárok *Horváth* Balázs premontrai főgimnáziumi igazgató felszólalását, aki a szerzetes-tanárok nevében is elítélte az állítólagos fizetés-tervezetet, amely szerinte is mélyen sérti a tanári kart és csak a tanári kar lealacsonyítására alkalmas.

A **Temesvár-kerületi Tanári Kör** október 18-án tartott rendkívüli közgyűlésén foglalkozott a középiskolai tanárság fizetésének küszöbön álló rendezésével. Dr. *Schönvitzky* Bertalan, főgimnáziumi igazgató, a kör elnöke, részletesen ismertette a fizetés-tervezés ügyének állását, amely a hírlapokban megjelent és mind ez ideig meg nem cáfoltd tudósítások szerint kedvezőtlennek, sőt a tanárság erkölcsi és anyagi javát mélyen sértőnek látszik. A tanárságnak kötelessége ennél fogva az említett tervezeteket ellen a legheavotabban állást foglalni és tiltakozni.

Előterjesztésére a **Temesvár-kerületi Tanári Kör** egyhanglagon új határozati javaslatot fogadott el, amelyben már eleve is tiltakozik minden oly törekvés ellen, amely a tanárok fizetésének rendezését a tanárság anyagi, erkölcsi vagy hivatali lefokozásával akarná megoldani és bejelenti, hogy minden új irányú kísérlet ellen minden törvényes eszközzel küzdeni fog.

A hazai tanárság a határozat szerint nem kíván többet, de nem is elégedhetik meg kevesebbel, minf amennyit a tanári képesséssel kongruens képesítési más tisztviselők (a törvényesbíri bírák) kapnak. A kör meg van győződve közoktatásügyünk vezetőjének, dr. *Wallacis* Gyula miniszternek a tanárság iránt érzett és sokszor kimutatott jóindulatáról és éppen azért teljes bizalommal hiszi, hogy közoktatásügyi miniszterünk olyan fizetésajvítási tervezetbe, amely nemcsak a hazai tanárság békéjét rontaná meg beláthatatlan időkre, hanem egész közoktatásunknak kiszámíthatatlan károkat okozna, a maga részéről nem fog hozzájárulni.

— **Főúásoti templom Budavárban.** Nagyérdékű és történelmi nevezetességű műemlékre bukkantak a héten a budai várban. A koronázó Mátyás-templom környékének rendezése miatt bontják le a pénzügyminiszteri épület előtt elbuzódó régi várkastélyt. Az ásáti munkálatok közben ráakadtak a hajdani dominikánusi templom maradványaira. Dr. *Nemes* Antal budavári apátplébános folyton ügyelt az ásátsára és megmentette az elkallódástól a romok között talált régi fegyvereket, dísz tárgyakat és faragványokat. Szombaton azután, ráakadtak a szentélyre, melyben épen állanak az oszlopok és kőpadok. Nemes plébános nyomban jelentést tett *Förster* Gyula miniszteri tanácsosnak, a műemlékek Országos bizottsága elnökének, aki dr. *Szendrei* János titkárt bízta meg az ásátsok ellenőrzésével. Ma azután napfényre került a régi boltozott kriptát, melyet az országos bizottság tagjainak jelenlétében tognak fölnyitni. A rendkívül érdekes leletet régészeink tudományos vizsgálat alá veszik.

— **Elszász franciasága.** Egy előkelő német újság nagyon elkeseredik azon, hogy amióta megszünt Elszászban a diktatura, újra elhatalmasodott a drágán megszerzett tartományban a francia szellem.

A fatalitás — írja a többek között a lap — kizárólag franciául beszél és a kerékpárosok nagy tömege legújában a francia trikolor viseli jelvényül. A német birodalmi posta levelezőlapjainak hátát szintén teleteragasztják francia jelvényekkel. De ez még mind csak semmi, de megtörténik, hogy a német kenyéren élő postahivatalkok utasítja a nagyközönséget, hogy a posta alkalmazottaita francia nyelven érintkezzenek. *Egész* Feisls-Elszász tele van francia nevelőintézetekkel, amelyekben egy betűt se tanítanak a német irodalomról és történetről.

Strassburgban, Mühlhausenben, Colmarban és Schlettstadtban a legfelsőbb körök ugy óvakodnak a bevándorlott németektől és a tisztikarral való érintkezéstől, mint a pestistől. Kizárólag csak a saját körükben érintkeznek és pedig egészen francia szokások szerint. Csak a jelenlegi franciaországi viszonyok iránti bizalom hiányzik az elszásziakban, hogy egészen a köztársaság karjaiba vessék magukat Németország és a Németbirodalom nemcsak hogy teljesen idegen fogalom az elszásziak előtt, de még határozottan gyűlöletes is az ő szemükben s csak Németország fölélmese ereje tartja őket vissza a nyílt demonstrációtól. Ilyen állapotok mellett a strassburgi Goethe-szoborleplezés valóságos guny, éles szatira lesz a mi élnzők túrelmünkre.

Mind ezért a német lap *Schlumberger*-et, a tartományi választmány elnökét teszi felelőssé. Ő ajánlotta Elszászra nézve a diktatura eltörlesztését.

— **Egy pángermán újság válságban.** Egy lemesvári telegramm jelenti, hogy az utóbbi időben sokat emlegetett pángermán újság, a *Deutsches Tagblatt* für Ungarn válságba jutott. *Jól* kihasználható téma lenne ez a magyarfaló német sajtó számára, ha az újság ügyes-bajos dolgában egyáltalában valami részünk lenne. Az újság szedőszemelyezte ma megszüntette a munkát, mert a kiadó nem hajlandó teljesíteni kívánságukat. Azt követelik, hogy naponként kilenc óra legyen a maximális munkaidő és ezzel szemben heti husz korona a minimális fizetés. A sztrájkolók között van a lap ez idő szerinti állítólagos felelős szerkesztője, *Feisthammer* Károly is. Az igazi szerkesztő tudniillik ez idő szerint be van csukva. A lap vezetője *Krisch* Alajos Nagy-Szebenbe és Fehértombba telefonált hirtelrelen segítségért. Azokhoz tuduillik, akik ez ideig is segélyezték a lapot, de választ még délután se kapott. Ilyenfórmán valószínűleg nem jelenik meg holnap a temesvári nagy német újság.

— **As országos tüzoltó-szövetség** tegnap ülést tartott gróf *Székényi* Viktor elnökle alatt Kossuth Lajos-utcai helyiségében. Az elnök megnyitó beszéde után a közigazgatási és rendőr tanfolyamok ügyét tárgyalták, majd a szövetséghez érkezett *Vesprém* és *Zala* vármegyék tüzrendészeti szabályzatait, amelyeket a belügyminiszter véleményezésére küldtek meg. Tárgyalták a földmívelésügyi miniszterium leiratát a népkönyvtárakat illetőleg, melynek folyamán elhatározták, hogy megírattják az u. n. „Tüzoltó-kétfűt”, amely a tüzoltás keretében vágó eljárásokat fogja röviden, érthetően tartalmazni. A gyűlés után a segítő-választmány tartott ülést, amelyen a segély iránt beadott kérévényeket intézték el.

— **Dankó-dalosestély.** A nagybeteg nótaszerző *Dankó* Pista segélyezésére, egykori énekesei és zenészei, a Népszínház karvezetésének részvételével, tolyó hó 23-án, csütörtökön este a *Werböczy*-kávéházban kizárólag az ő szerzeményeiből összeállított *Dankó*-estélyt rendeznek.

— **Uj igazságügyi palota.** A székesfehérvári új igazságügyi palotát, mint levelezőnk táviratozza, ma ünneppélyesen felavatták. Beszédet mondott *Daróczy* törvényesbíri elnök, *Ujházy* királyi ügyész és *Dietrich* Szilárd, az ügyvédi kamara elnöke. A felavetés után diszebed volt.

— **Megjutalmazott gyermekek.** Szép ünneppély folyt le tegnap a Zion-egyletben. A millénium emlékére ugyanis az egylet tagjainak szorgalmas és jómagaviseletű, főképp a magyar nyelv és történelem tantárgyaiból jeles osztályzatu gyermekei között, nevezetesen huszonöt fiu- és huszonöt leánygyermek között, mint minden évben, az idén is összesen nyolcszáz koronát tevő jutalmakat osztottak ki, melyek tiz és huszonöt korona között váltakoztak.

Az ünnepségen jelen voltak: *Márkus* József főpolgármester, *Matuska* Alajos alpolgármester, *Morzszányi* Károly országgyűlési képviselő, *Bárczy* István tanácsnok, *Eszlárly* Sándor kerületi előjáró, *Sturza* János városbíró, *Diener* Ákos rendőrkapitány, továbbá *Dózsa* Kálmán, *Ehrlich* G. Gusztáv, *Nessi* Gyula, *Popper* Mór és *Szabó* János fővárosi bizottsági tagok, dr. *Steinberger* Ármán egykori főorvos és mások. Miután *Spannberger* Alajos iskolaeigazgató, mint a milleniumi bizottság elnöke, a vendégeket fölvázolta, kiosztotta a jutalmakat és a díszesen kiállított emlékpapokat. A jutalmazottak nevében *Kürschner* Jenő és *Deutsch* Margit mondtak köszönetet. Végül még *Morzszányi* Károly országgyűlési képviselő és *Eszlárly* Sándor előjáró tezték ki haláljukat az egylet iránt azért, hogy tevékenységét a hazafiság és nevelés terén is érvényesít. A szép ünneppésg *Spannberger* igazgató zárószavaival ért véget.

— **Halálozás.** *Brachfeld* Sándor, a Magyar Csomagszállító és Kivitel-Társaság hírlaposztályának vezetője vasárnap este meghalt. Az elhunyt derék, vasszorgalmu ember volt, vállalatában megbízható és kitünő és az újságok népszerűsítéséért folytatott munkájában fáradságtalan. A vidéki újságírásítás szervezése dolgában valóságos az utóérés munkáját végezte és példás rendtartásával, a szervezet fokozatos kiépítésével nagy hasznára volt az ügynek, amelynek szolgálatában állott. Mint ember jó volt és gyöngéd s halála nemcsak családjának mély gyász, de szomorúság mindazoknak, akik az érdemes förlútd dolgozni látták, tisztelték és szerették.

Kátschmaroff Olga. *Kátschmaroff* Arnold három éves leánykaja tegnap délután Budapesten elhunyt. *Häbsch* Károly esztergommegei árvászeiki elnök október 17-ikén, 74 éves korában meghalt Esztergomban.

— **A győri sztrájk.** *Győr*-ből jelenti a *Magyar Távirati Irodának* a sztrájkoló waggonygyári munkások elállták az utat a Révialuban lakó munkások előtt, mikor azok munkába akartak jönni. A gyár körül több asszony inzultálta a dolgozó munkásokat és a sztrájkoló férfiak meg is verték őket. A csendőrök közbeleptek és a tüntetőket elkergették. A főkapitány hirdetményben elítélta a csoportosulást és a gyár körül való tartózkodást. Az igazgatóság az izgatók kivételével hajlandó a sztrájkolókat visszavenni.

— **Tisztviselők kurzus.** A *Pénzügyi tisztviselők Országos Egyesülete* november elején előadásokból kombinált, feltéve terjedő szak-tanfolyamokat indít meg, melyek fölölelik mindazt, amire a pénzügyi tisztviselőnek működése folyamán szüksége lehet. E tanfolyamok hivata lesznek pótolni egyel-mást, ami kereskedelmi iskolánk tantervéből ez idő szerint még hiányzik. Rendes tárgya lesz a tanfolyamoknak: a tőzsdélelet, a kereskedelmi számtan, a könyvvitel, a francia nyelv, az angol nyelv, a francia és angol kereskedelmi levelezés, a gyorsírás. Sorozatos előadások tárgya lesz: a kereskedelem jog, váltófog, a tőzsdéi intézmény ismertetése, az áru és érték, jelzáloglelet, a pénzügyzetek adóügye. A tanfolyamok, melyeket csak egyesületi tagok látogathatnak, november 3-tól kezdve hétköznaponként esti félhétől félkilencig tartatnak meg az egyesület helyiségében. (Andrássy-ut. 2.) Részvételi díj tekintet nélkül a halgatott tárgyak számára, havonként 2 korona.

— **Hajdinákól — Szeller.** A baranyavármegyei Orszólból *Hajdinák* András azzal a kérelemmel fordult nemrégiben a belügyminiszterhez, hogy engedessék meg neki az, hogy a nevét *Szellerre* változtassa. A különös névmagyarosítási kérelmen nagyot néztek a belügyminiszteriumban s aztán elutasították. Megmagyarázták egyszersmind a kérelmezőnek, hogy alapos ok nélkül csak a névmagyarosítás engedhető meg, a névváltoztatás azonban nem. *Hajdinák* azonban alapos oka van arra, hogy kösse magát a *Szeller* névhez. Egy *Szeller* nevezetű molnármester ugyanis neki halt meg. Ráhagyta a vagyonát, szép nagy vagyont, körülbelül háromszáz ezer koronát, de azzal a feltétellel, hogy vegye föl a nevét is. Ne haljanak ki a *Szeller*-k. *Hajdinák* tehát újra folyamodik a miniszteriumhoz, hogy de bizony csak engedjék meg neki, hogy idegen hangzású nevét fölszerelje egy másik idegen névvel, mert ettől függ az örökség dolga. A belügyminiszteriumban át is látták, hogy a névváltoztatása indokolt s a minapában már közölte is a hivatalos lap, hogy *Hajdinák* Andrásnak ezután *Szeller* András a neve.

— **Szerencsétlenül járt képviselő.** Egy laibachi telegramm jelenti, hogy *Schuster* képviselő ma tartotta ottan beszámoló-beszédét. Mikor a beszámolóról visszahajtatott, lovai megbokrosodtak és a kocsit fölfordították. A képviselő olyan szerencsétlenül esett ki a kocsiból, hogy halálos sérülést szenvedett.

— **A nádor-osalád sirja.** A budavári királyi palota Szent István-kápolnájának kriptájában van József nádornak és családjának temetkezőhelye. Itt alussza örök álmát az oly iján elhunyt László főherceg is, akinek emléket karrarai márványból faragott remek szarkofág őrzi. Halottak napjára, mint minden évben, az ideén is az alosuthi kert virágaival pompásan földisítik a főherceget sírboltot, mely halottak napján, vasárnap nyitva lesz a kegyeletes közönség számára.

— **Gödöllői fejlesztése.** *Gödöllőről* írják, hogy a község fejlesztésére és szépítésére alakult egyesület ma rendkívül közgyűlést tartott, amelyen több figyelemreméltó határozatot hoztak. A közgyűlés elhatározta, hogy küldöttségileg felkéri *Wlassics Gyula* közoktatásügyi minisztert, hogy a főváros környékén állítandó középiskolának helyéül Gödöllő választassék. Az egyesület felkéri továbbá *Ludvígh Gyula* máv. elnökgazdát, hogy a gödöllői pályaudvar szomszédságában fekvő területet gondos kezelésbe vétesse és parkiroztassa. Az egyesület mindent el fog követni, hogy Gödöllő, a királyi családunk ezt az egyetlen magyar nyaralóhelyét oda fejlessze, hogy annak már régen el kellett volna jutnia.

— **A munkások nyugdíjintézte.** A munkás- és családsegélypénztár központi igazgatósága közli, hogy a segélypénztárnak 1165 alapító tagja van 140.204 korona alapítványi összeggel. I. csoportbeli 9520. II. csoportbeli 1320. III. csoportbeli 11 és IV. csoportbeli 100. A rendkívüli tagok száma 28.800. Cseplőgép-tulajdonosok számára kialakított 3142 kötvény. Ezekben biztosított 21'3 fűtő, 2883 etető, 5404 kéveadótagó és 3876 cseplőgép-munkás. Összesen van tehát a pénztárnak 62.206 tagja. Ide nem értve azokat a gazdasági cselédeket, akik után a munkaadók fizetik a hozzájárulást. A segélyekről követező statisztika áll rendelkezésünkre: gazdasági cselédeknek kifizetett a pénztár 1400 esetben 95.000 korona baleseti, 294 esetben 3800 korona rokkantsági és 148 esetben 40.000 korona haláleseti segélyt. Rendes tagoknak 495 esetben 16039 korona 28 fillér baleseti, 45 esetben 700 korona rokkantsági és 50 esetben 9500 korona haláleseti segélyt. Belezámitva még a cseplőgépkezelő történet balesetek alkalmával kintant segélyeket, az országos gazdasági munkás- és családsegélypénztár az 1902. évben eddig kifizetett 167.069 korona segélyt. Megjegyezzük, hogy a közelmúlt napokban igen nagy számmal jelentettek be baleseteket, amelyek elintézése még tárgyalás alatt van.

— **A meghamisított pápa levele.** Párisban nagy és jól szervezett családban üzelmekbe jutottak nyomára. A vizsgálat szálai egész Svájcig terjednek, ahol a családszerveket ügyönköse működött. Ez ügyönköse gazdag és előkelő családok leányainak, kik kalandorokkal megszöktek a szülői házból, kieszközlötte az egyházi megeskétést. Azonkívül több esetben hamisított okmányokat adott el oly férjes asszonyoknak, kik férjüktől el akartak válni. E célra még felhasználta a cyprusi érsek privilégiumát, hogy saját érseki fennhatóságán belül joga van önálló válaszokat kimonadani. Ilyenkor az ügyönköse olyképp csalat el tekintélyes összegeket áldozataiktól, hogy cyprusi földeket vásároltattak velük. E földek természetesen nem létező birtokok voltak. Legutóbb egy gazdag párisi nőt, *Civet* nevű polgár feleségét csapott be 500.000 frank erejű egy szövetkezet, melynek elnöke egy Rozenberg nevű utóbb. *Civet* név évek óta külön él urától, de eddig nem válhatott el tőle. Most, hogy újból férjhez akart menni és hitbuzgó asszony létere egyházi feloldását szerette volna házasságának, Rozenberghez és társaihoz fordult. Ezek megígérték, hogy a „smyrnai érsek” segítségével kieszközlök a pápai engedélyt. Utóbb meg is jelent a „smyrnai érsek”, ki nem volt más, mint Rozenberg abbéruhában és el is hozta a pápai brevét. A hamisításra rájöttek, de a főincokoknak, köztük Rozenbergnek nyoma veszett.

— **Megszökött fegyverek.** *Kovács Rozália*, álnéven *Szabó Józsefné*, született *Simon* Katalin 54 éves napjamosnó megszökött a mária-nostrai fegyrházból. A szegszárdi törvényszék fogházából is megszökött egy rab, *Káta* Imre a neve, 40 éves és azelőtt cipész volt.

— **Héna munka.** Egy newyorki telegramm nagyon is szecessziósan hangzó módjáról ír annak, hogy hogyan jutott nagy pénzhez egy rablóbanda Indiában és más közeli városokban is. Nem az élő embert rabolták ki, hanem a halottakat. A temetőt. Ot esztendő óta folytatják a hiénamunkát s csak most vesztettek rajta a borzalmas üzletet. Rendszeresen ásták föl a sírokat s a halottokról leszedték az értéktárgyakat, a holtesteket pedig azután anatómiai intézeteknek adták el. Sok gyászabourult család hitte azt, hogy elhunyt hozzátartozója hat lábnyira a föld alatt pihen, holott már pár nappal a temetés után valami anatómiai intézetben tanulmányozták rajta az emberi test rejtelmességeit. Az öt év alatt több mint ezerkétszáz halottat fosztott ki és vitt vásárra a halottiróló kompania. A banda szervezője egy szerccsen pap s mellette három anatómiai tanár üzte a halottfosztogatást.

— **Román iparkiallítás.** Nagy-Szebenből táviratozzák, hogy a román részről rendezett iparkiallítás a polgári és katonai hatóságok jelenlétében tegnap délelőtti ünnepélyesen megnyitották. Különösen a háziipar szép előmeneteleket mutat. Este fényes hangverseny volt.

— **Házasság.** *Fisch Vilmos* máv. hivatalnok eljegyezte *Belec Miika* kisasszonyt, *Dugoszlón*. *Schön Gyula*, a *Schön Kálmán* és fia, *Kaposvári* öeg tagja, eljegyezte *Homy Eliz* kisasszonyt, *Homy* David vas-szécsényi jószágberő leányát.

— **Baleset.** Ma este a Népszínház-utca és a József-körút sarkán sajnálatos baleset érte gróf *Esterházy Kálmán* országgyűlési képviselőt. A grófit egy bérkocsi elgázolta. A grófit, akit a Royal-szállóban levő lakására szállítottak, dr. *Löwenstein* Sándor orvos vette kezelés alá, aki konstatálta, hogy a grófi épp balkarján szenvedett zúzódásokat, de komolyabb baja nem történt.

— **Különös eljegyzés.** A német újságok egy furcsa eljegyzési nyilatkozatot tesznek közzé:

Eljegyzés.

1. *Wähmann* kisasszony és *Seidel Albert* ur ezenel jegyeseknek nyilvánítják magukat és megígérik egymásnak, hogy minimum hat hét alatt megies az esküvő is.

2. *Wähmann* kisasszony hozományá anyai öröksége.

3. Ha egyik, vagy másik fél ok nélkül visszalép, úgy kötelezi magát a másiknak 1000 márká konvencionális büntetésépenzt fizetni.

Wähmann Emma.

Seidel Albert.

Gieseke J. H., mint tanu.

Ez még szecessziósnak is szecessziós, de hogy előrelátó, az bizonyos.

— **Örült a színházban.** Egy madridi telegramm jelenti, hogy Kalahorra spanyol városokban tegnap a színházban előadás közben véres dráma történt. A színház az utolsó helyig zsúfolva volt. Egyszerre földszinten egy néző revolvert rántott elő s rálőtt egy huszár főhadnagyrá, aki páholyban ült. A főhadnagyr, akit a golyó halálosan megsebesített, hátraesett a páholyban. A színházban iszonyu pánik keletkezett. Az őrfjőng ember meg kétszer lőtt és két asszonyt megsebesített. A nézők az ülések alá bujnak, hogy biztonságban legyenek. Végre néhány rendőr lefogta a lövöldöző embert, aki valószínűleg örült s azt állítja hogy a főhadnagyr, akire rálőtt, tönkretette. A főhadnagyr aligha fog gyógyulni seelőbb.

— **A gyanus idegen.** Tegnap este a József-körúti *Tihany* kávéházban feltűnt egy idősebb férfi nagy kölkekezésével. Egy titkos rendőr igazolásra szólította fel, amire az idegen *Kiss János* 46 éves sertéskereskedőnek mondoma magát. Ezt azonban nem tudván igazolni, bevitték a főkapitányságra. Itt kiderült, hogy *Nagyváradon* és *Aradon* lopás miatt nyomozzák. 2880 korona volt nála, szeptember 20-ika óta van a fővárosban, ahol a főthi-uton, majd *Ujpesten* a József-utca 30. száma alatt lakott. Temesvárról jött a fővárosba. Azt mondja, hogy a 2880 korona megtakarított pénze, valószínű azonban, hogy vasuton, vagy egyebütt lopta. Középtermetű, erős, csinos, barna ember.

— **A vonat kerekelt alatt.** *Kalk* állomásnál, Köln közelében, mint egy távirat jelenti, ma délután borzalmas szerencsétlenség történt. Egy vasuti hivatalnok két kis gyermeke át akart menni a síneknek, amikor a vonat előrobogott és az apa szemelátára eisodorta a szerencsétlen gyermekeket. Mire a vonat megállott, a két gyermek már halott volt.

— **Eliopott kocsikatételek.** Párisból táviratozzák: Egy vasuti kocsikat égy szállítássa szánt, Lebel-féle töltéssel telt ládat nyitva találtak. Néhány csomag töltés hiányzott. A vizsgálat megindult.

— **Megtámadott pénzügyőrök.** A biharmegyei *Tárkány* községben *Vajna József*, *Tóth Gusztáv* és *Urányi István* belényesi pénzügyőrök tegnap este az engedély nélküli szeszfőzők ellenőrzésére indultak. A falubeliek a pénzügyőröket botokkal támadták meg és megverték őket, mire a pénzügyőrök a támadók közül *Oláh Jánost* halálosan megszurkált. A nagyváradi ügyész a vizsgálat megejtése végett a helyszínére utazott.

— **Eltűnt pénzek.** A nagy-butinyini postán egy hó óta több pénztalvány összesen 12.000 korona értékben eltűnt. E miatt sok váltót megóvatottak és a pénzküldemények emaradásáért kellemetlenségek keletkeztek. A megejtett vizsgálat kiderítette, hogy az egyes tételek be lettek vezetve és a pénzek valószínűleg a mozgó-postán tűnik el. A vizsgálatot megindították.

— **Figyelmeztetés.** A Magyar Elektrotechnikai Egyesület a következő sorok közlésére kért föl benünket:

Mint hogy gyakran villamvilágítási vezetékot olyan egyének is szerelnek, akiknek erre a város mérnöki hivatalától engedélyük nincs. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy ilyen munkát csak hatóságí engedélyvel bíró szerelő-cégekkel végeztessen. mert ellenkező esetben az áramszolgáltató társaságok a berendezést nem kapcsolják a hálózathoz; de különben is a kontárok által végeztet helytelen szerelés áramvesztéséget okoz, amelynek kárát a fogyasztó vállalja.

— **De Wet és a Vendome-emlék.** A párisi *Gaulois* írja: Aznap történt, mikor a boer tábornokok Párisba érkeztek. Utban az Elysée felé *De Wet* megpillantotta a Vendome-emléket. Megmagyarázták neki, hogy az oszlopot azokból az ágyukból emelték, amelyeket nagy Napoleon vett el az ellenségétől. De Wet semmit sem felelt, nézett, nézett, végül mégis csak megszólalt:

— Egy harmadrésszel magasabb az oszlop, ha azokból az ágyukból építik, amelyeket mi foglaltunk el az angoloktól.

A *Gaulois* szerint a nyilatkozat hiteles, azonban *De Wet* bizonyára volt olyan óvatos, hogy ilyen nyilatkozatot ne tegyen.

— **Makao baj** a csusz és közsvény, de gyógyítása a Zoltán-féle kenőccsel biztos. Úvegeje 2 korona. Zoltán gyógytárában, Budapest, V. Sétány-utca és Szabadag-terű sarkán.

— **Nevezetes legyezők.** *Materna* asszonynak, a hírneves művésznőnek Grác mellett levő kastélyában ma elárverezték a műtárgyakat. Egy legyező, amelyet *Ferenc József* királytól kapott a művész, 360 koronáért kelt el, egy másik legyezőt, amelyre *Wagner* Richard írt ajánló sorokat, 160 koronáért vásárolt meg valaki.

— **Öngyilkosság vagy szerencsétlenség.** Bécs-újhelyen egy *Kraenz Ottó* nevű hatodik osztályu tanuló ma délelőtt a színet alatt egy Flóbert-pisztolylyal játszott, a pistoly egyszerre elsült és a golyó a tanuló fejébe furdott. Kraenzl azonnal meghalt. Más verzió szerint Kraenzl szándékosan vetett véget életének, mert rossz volt a bizonyítványa.

— **Sikkasztó postagyakornok.** *Felberbauer* Pál makói postagyakornok 8000 koronát sikkasztva megszökött. Ma önként jelentkezett a szegedi rendőrség-nél, ahol nyomban letartóztatták.

— **Életunt mosónő.** *Pavlinesky* Istvánné 42 éves mosónő ma délelőtt ismeretlen okból denaturált spirittust ivott. Az asszony annyira rosszul lett, hogy eszméletlenül állapotban került a Rókus-kórházba.

(x) **Próbáljon egyszer szerencsét Lukács Vilmos** bankházában Budapest V. Fűző-utca 10.!!! I. egész osztályosorsjegy 12.— korona. 1/2 a 6.— Kor. 1/4 a 3.— Kor. 1/8 a 1.50 Kor.

(x) **Szeplő májfolt, pattanás és az arc mindennemű tisztáltságának eltávolítására** legjobban ajánlható a Földes-féle Margit-kréme. Ára 1 korona. Kapható a készítőnél: Földes K. gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszerárban.

(x) **A legutóbbi acetylen-robbanás ismét csak azt bizonyítja, hogy mily veszélyes a házi személyzetre komplikáltabb szerkezetet bízni.** A legkisebb vigyázatlanság is életveszélybe sodorhatja az embert. Valódi jótétemény tehát a szab. Pittner-féle petróleum-gázegő, amely minden szerelési költség nélkül bármely lámpára alkalmazható. Légszerkezőmérés vagy robbanás nem történhet el. Egy gyermek által is kezelhető. Ezen egő *Salgó* Iszónál V., Lípót-körút 17. szám alatt megtekinthető, ahol is minden felvilágosítás megkapható.

Életmentés.

— *Mentőkészülék a villamos kocsikra.* —

Budapest, október 20.

A napihírek krónikáiban a közlekedési balesetek tartják a rekordot. Legfőlebb az állványokról lepotyogó szegény tót napszámok statisztikája versenyezhet velünk. Évek óta kísérleteznek, hogy olyan mentőkészülék találjanak amelyek a baleseteket megakadályozzák vagy legalább enyhítik. Több száz készüléket próbáltak már meg, de olyan mentőkészülékre, amely a hatóságok véleménye szerint alkalmas lenne a használatra, még nem akadnak. Ma is nagy próba volt a közúti vasut-társaság Pálffy-téri telepén. Egész sereg őltaláló jelentkezett ma is, de csak két készüléket próbálhattak meg, mert kettő nem tudta felszerelni a készülékét, a többi pedig csak modellt vagy rajtot mutatott be a bizottságnak.

A mai próba nem az első s nem is az utolsó. Évek óta sokat foglalkoztak e kérdéssel, de mindig megállapítják, hogy a mentőkészülékek nem érnek semmit. Másképpen van ez Amerikában, sőt már a legtöbb európai államban is, százezrekre ment évenként az a kártérítési összeg, amelyekre a vasutakat az okozott balesetekért elítélték, úgy hogy ezeknek saját érdekükben kellett arra törekedniök, hogy a baleseteket elhárítsák. Előbb biztosították üzemiüket szavatosságra, azaz biztosították a kártérítési kötelezettségeket, melyekre elítélték őket az okozott balesetekért. A biztosító társaságok azonban ezzel nagyon rossz üzleteket csináltak és beszüntették a vasutak szavatossági biztosítását. Pedig a biztosító-társaságoknak fizetett díj meglehetősen tetemes; például Bécs városa, mely a múlt évben, mikor villamosra alakította az egész üzemet és saját kezelés alá vette, belátta, hogy fedezni

kell magát a kártérítési kötelezettségek elől és kőltőtt egy szavatossági biztosítást, melyért évenként 276.000 koronát fizet a biztosító-lársaságnak. Míután a biztosító-lársaságok szavatosság eleni biztosítást már nem fogadnak el a vasutaktól megpróbálták a mentőkészülékeket.

Természetes, hogy tökéletes mentőkészülék nincsen, mert mentőkészülék csak a kocsiok elején alkalmazható és a legtöbb baleset a kocsi oldalán történik, még pedig a meneközben fel- és leszállással. E balesetek ellen nincs mentőkészülék, mert ezeket csak úgy lehet kikerülni, ha a meneközben fel- és leszállást megakadályozzák, illetve nagyon szigorúan büntetik. Különböző balesetek ellen a városi vasutak nem is védekeztek, hanem szigorúan betartják az előírt rendeleteket és ha a fel- és leszállásnál valakit baleset ér, ezért a vasutak nem is tartoznak szavatossággal. De az előlört történő eljárással a külön időn feltétlenül a vasut szavatol és nem igen vizsgálják, kinek a vigyázatlanságából történt az elgázolás.

A kereskedelemügyi miniszter rendeletére ma délelőtt már harmadikban tettek próbát a miniszter kiküldöttel előlt a budapesti közúti vasutársaság Pálffy-utcai gyártelepén. A kereskedelmi miniszter a bizottság vezetésével Söpkész Sándor vasúti és hajózási főfelügyelőlt bízta meg. A főváros részéről Piperkovits Bátor tanácsnok és a mérnöki hivatal több tagja volt jelen. Ott volt dr. Kovács Aladár, a Mentő-egyesület igazgatója és még számosan, akik az ügy iránt érdeklődtek. Az első kísérletet Komáromi Mihály találmányával végezték. Komáromi találmánya egy a peron előlt merőlegesen lefőgő hálóból áll, mely a földig ér, hol egy vasrudban végződik. E készülék nem fogja fel az embert, hanem legjobb esetben kidobja. És ha a kocsi alá nem kerül, ugy a heves lökés következtében alighanem koponyarepedést vagy más súlyos sérülést szenved, mely közvetlen halált okozza.

Ezután Fényes Miklós mutatólt be egy Amerikában már 225 városban 11.000 kocsin kilenc éve használatban levő mentőkészülékelt, a Providence Carféndert. E mentőkészülék a kocsi előlt fut nyolc centiméterre a föld színe felett; alakja olyan, mint egy pamlag, acélruganyból előállítva. E készülékelt a kocsi-vezetőlt a veszély pillanatában a lábánál elhelyezett gomb érintésével azonnal egész a földig lebecsáthatja. A készülék nagyon egyszerű és csinos és a próbák jól sikerültek ugy felnőt ember, mint gyermeknagyságra bábukkal. A bábuk mindig a mentőkészülékre kerültek. Majd egy gyermekbábút fekvő helyzetben a villamos elé fektettek, a nélkül, hogy a mentőkészülék lebecsáttatott volna, míután a bábu keskenyebb volt, mint a távolság a földtől a mentőkészülékig, a báb el lett gázolva. De a következő kísérlet egy felnőt emberrel, a nélkül, hogy a készülék le lett volna eresztve, jól sikerült, mert az ember sértetlenül a mentőkészülékelt került.

A bizottság konstatálta a készülékelt, hogy a hasonló rendszerű készülékek közt a legökölteesebb s több esetben elháríthatja a veszedelmelt. A bemutatott készülék szélesebb, mint a mi kocsiaink, mert az amerikai kocsiok előlt készült, amelyek szélesebbek. S ha keskenyebbre készítik, elmaradnak azok a hiányai is, amelyeket a mai próbánál észleltek.

A harmadik kísérletet Jobban mechanikus mentőkészülékével kellett volna megtartani, de ez a készülék még nem volt felszerelve. Volt még vagy harminc mentőkészülék, de csak rajzban, vagy mintában és a bizottság visszavonult, hogy ezeket megvizsgálja s elhatározta, hogy három készülékelt a jövő héten új próbát tart.

A kecskeméti patkányfogók.

Kecskemét város hivatalos jelentése szerint a városban hat macska pusztult el különböző betegségekben.

Száraz jelentés volt csupán:
Mehaltak ök egymásután,
Rövid volt macska-életük,
Jelentik a ridég betűk.
S szavam könyvekbe előlt,
Hogy jött a partecodula.

Ó bületén, ó bületén!
Szemem roád miért vetém?
Nem tudtam volna meg soha,
Hogy sorsunk olyna mostoha,
S hogy hat macska megboldogult,
Egymásután a sirba hült.

A hálánál nincs szebb erény;
De hinni azt még sem merém,

Hogy Kecskemét oly hátalét,
Mert patkányinak lába két.
S jelenti: „hat patkányfogó,
Patkányt fogni már nem fogó!”

Ó Kecskemét! Ó Kecskemét!
Csudálva nézem szellemét,
Ön oly precíz, ön oly pedáns,
Nem érheti önt semmi gáncs,
Hisz könyekig megindula
És jött a partecodula.

Ó Kecskemét! Ó Kecskemét!
Ön búsan törlí most szemét,
S nagy temetésre készül ön,
Síromléket emel külön
S halotti tort ül rája hajh!
Az lesz csak ám a macskajaj!

xi.

FŐVÁROS

(*) **Fegyelmi ügyek.** A székesfőváros közigazgatási bizottságának fegyelmi választmánya ma délelőtt ülést tartott Márkus József főpolgármester elnökletével; előadó Csaplóvits Pál tanácsjegyző volt. Liphay Elemér vámfelügyelőlt fegyelmi ügyében, szolgálati vétség miatt, jóváhagyta a fegyelmi választmány a polgármester ítéletét, amely 40 korona pénzbírságra szól. — Szeccsényi Ernő vásárlófelügyelőlt, tilalomszegés miatt, dorgálásra ítélt a választmány. Jóváhagyta a fegyelmi választmány a polgármesternek azt a határozatát, amelyvel Rass György iroda-segédíszelt ellen, köteleességszegés miatt, elrendelte a fegyelmi eljárást s ölt az állásától felüggesztette. — Adam Béla vásárcsarnoki segédíszelt ellen, a köteleességsértés miatt megindított eljárás folytatásátl mondtotta ki a fegyelmi választmány s ölt 200 korona pénzbírságra ítélt. — Hambach Gyula vásárcsarnoki főfelügyelőltnek Singhoffer vásárcsarnoki helybőrlelt folyt ügyében a választmány a további eljárást megszüntette. — A Kecskeméti-tele lopásból kifolyólag elrendelt fegyelmi ügyeket ma nem tárgyalta a választmány, mert több rendbeli adatok beszerzését határozta el.

(*) **A téli menetrend.** Ma délután ülést tartott a közlekedésügyi bizottság Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklete alatt; előadó Antal Gyula tanácsjegyző volt.

A városi villamos vasutra, a Ferenc József földalatti vasutra s a budapest-újpest-rákospalotai villamos közúti vasutra vonatkozó téli menetrendet a tavalyihoz képest változtatás nélkül fogadták el.

A budapesti közúti vaspálya-társaság menetrendje a bizottság részéről beható tárgyalás alá került és ennek 19 viszonylata, kivéve a városliget-nyugati pályaudvarit, a múlt évben érvényben volt hatósági megállapítás szerint, a kezdő téli évszakra is kiterjesztést nyert. A városliget-nyugati pályaudvari viszonylat tekintetében Rupp Zsigmond bizottsági tag javasolta, hogy a Városliget-Nyugati pályaudvar közt közlekedő kocsiok végpontja a János-körházhoz tétessék át. Haraszti Jellinek Henrik vezérigazgatólt a javaslatra vonatkozólag kijelenté, hogy kész azt teljesíteni s előadja azokat a menetrendi módosztatokat és jorgalmi intézkedéseket, amelyek alapján a keresztülvitel megtörténne. A bizottság ehhez egyhanguag hozzájárult, azzal, hogy a viteldíjak tekintetében intézkedés nem szükséges, mert az ebben a viszonylatban előforduló viteldíjak meg vannak állapítva.

Tárgyalták ezután a közlekedésügyi megnyíló farkasvölgyi temetőbe vezető villamos vasut díjtételeit; a bizottság beható, hosszabb tárgyalás után a díjtételeket a következőleg állapította meg: Krisztina-tér-larkasvölgyi vonal végpontja személyenként 20 fillér, gyermekre 10 fillér; a két szakaszra osztott vonal szakaszjegyének ára 12 fillér, gyermekre 8 fillér. Az átszálló-jegyek ára, a három budai viszonylatban, még pedig a Lánchídtól, a Margit-hídtól és a Ferenc József-hídtól 24 fillér, a gyermekre 12 fillér. Rupp Zsigmond és Kollár Lajos együttes indítványára az átszállás a pesti viszonylatban, a közforgalmi kocsiokon, mindkét hídon át a Központi Városházáig lett megállapítva, ugy, hogy a jegyek ára személyenként 36 fillér, gyermekeknek 16 fillér legyen.

(*) **A szegények segítése.** Ez évi, hónapi, és napi segélyekre szánt összegek, amelyeket nem a kerületi előljáróságok, hanem a központ oszt ki, elfogytak s az év végéig még 10.000 koronára lesz szükség. Ezt az összeget a tanács kérni fogja a közgyűléstől s egyúttal fölívta a pénzügyi-és gazdasági bizottságot, hogy a pénzbeli fedezetet mutassa ki.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Új magyar opera.** Ifjabb Ábrányi Emil, Ábrányi Emil kitűnő kollegánk fia, egyfelvonásos dalművet írt A ködkirály cím alatt. Ez egyfelvonásos kis opera szövege Pásztor Árpád tollából való s egy északamerikai mondából meríti tárgyát. A ködkirályt szerzője a napokban nyújtja be a M. kir. Operához.

** **Szerződötés az Operaházhoz.** Lichtenberg Emilt, ki eddig a rigai és kölni színházaknál mint

karmester működött, a Magyar Királyi Operaházhoz szerződöttek. Lichtenberg legközelebb foglalja el állását.

** **Gróf Zichy Géza pályadíja.** A Nemzeti Zenede pályadíj-bírólt bizottsága folyó hó 10-én tartott ülésében ítélkezett a gróf Zichy Géza által magyar zene-művek hangszerelésére beérkezett 8 pályaműt illetés ezek közül a Visegrad és Ritka buza, ritka árpa jellegűekelt ellátott pályaművek közt az adományozó beleegyezésével, a pályadíjat két egyenlő 200—200 koronás részben megosztotta. A jelítés levélekelt felbontatván, a jutalmazott művek közt az első mű szerzőjéül Béri Emil neve, az utóbbi szerzőjéül pedig Sikkó Albert tñnt ki. Emlékeztünk régtelölt jelítés pályamű díszletet nyert és szerzője felkérte, hogy jelentkezzék Gobbi Alajos igazgatónál. A pályaművek a Nemzeti Zenede titkári hivatalában (IV. Ujvilág-utca 14.) a délutáni órákban átvethetők.

** **Nemzeti Színház.** A Nemzeti Színházban holnap, kedden Rákosi Jenő történelmi tragédiája Endre és Johanna kerül színpadra, szerdán pedig A dolovat nábob lednya. Csütörtökön lesz Malonyai Dezőlt és Kemechej Jenőlt A föld című új színművének hetedik előadása. Pénteken kerül először színpadra Berczik Árpád történelmi vígjátéka A kurucok Fárissban, melynek második és harmadik előadása szombaton és vasárnap lesz. Vasárnap délután a Vasgyáros kerül színpadra.

** **Munkás-dramáirók.** Egyik bécsi színház, a Rainund-Theater, a dramáirók egy egészen új fajtáját vezet be a színpadi irodalomba: a munkás-dramáirókelt. A nevezet színház az idei évadban már a második darabot mutatja be, melynek szerzője közönségs iparosmunkás. Az első Skaravay nevű esztélyos volt, akinek Új élet című darabjával nyitotta meg a színház az idei évadját elég jóval sikerrel; a második pedig Medelsky József asztalos, akinek Der Kreuzweg-stürmer című darabja tegnapelőlt arattott nagy sikert a bécsi színházban.

** **Fuccini Berlinben.** Fuccini, a hírneves olasz zeneszerzőlt most Drezdában van, ahol jelen lesz Tosea című dalművének a bemutatóján. A dalmű e hónap 21-ikén kerül először színpadra.

** **A Katalin Insnubrukban.** Bódi Izor és Fejér Jenő nagyszerű operettjét szombaton este adták először az Insnubruk színházban. A magyar operett ezen a színpadon is zajos sikert arattott. Az első elővonás után felhangzott tapsokra a rendezőlt mondtott köszönetet a magyar szerzők nevében.

** **Néger operátársulat New-Yorkban.** New-York, sokfajta színháza a napokban egy néger színházzal gyarapodott. A csupa négerből álló társulatot egy élelmes impresszáriólt Bostonban szervezte s a társulat most egyégy kultúrások new-yorki színházban egy Dahomeyben című kómikus operát ad elő. A dalmű nyelét, mely csupa néger dalmötívum alapján készült, Will Cook írta s a közönség természetesen erősen törti magát rajta, hogy tekete operatársulatot hallhasson.

MŰVÉSZET

□ **Az Orvosövetség mükállítása,** tekintettel a Képzőművészeti Társulat őszi látlatára már csak e héten lesz megtekinthető. A rendezőség a szokások csütörtöki sétahangversenyen kívül a kiállítók tiszteletére bezárólt hangversenytel rendez szombaton, e hó 26-én, melyhez a meghívókat már szétküldték. Jelentkezéseket erre az estélyre a rendezőlt-bizottság irodájában (IV. Petöfi-tér 1.) szívesen fogadnak.

Nyílttér.

Minden külön értesítés helyett!

Öv. Brachfeld Józsefné ugy saját mint gyermekei és az összes rokonság nevében fájdalomtól lesújtva jelenti, hogy fia

Brachfeld Sándor

hosszás szenvedés után, munkás életének 48-ik évében, e hó 19-én esti 1/28 órakor jobblétre szenderült.

A megboldogult hült tetemei f. hó 21-én d. e. 1/11 órakor fognak a rákos-kereszturi új izr. sírkert halottasházából örök nyugalomra helyeztetni.

Kecskemét, 1902. október havában.

Budapest, 1902. október havában.

Béke lengjen hamvai fölött!

Dr. Brachfeld Lajos	Parlagi Ferenoné
Parlagi Ferenó	szül. Welz
Brachfeld Vilmos	mint sógorán.
Brachfeld Emil	Steinberger Lipót
Dr. Brachfeld Hugó	Fuchs Géza
mint övérek.	Varjas Adolf
Steinberger Hermin	mint sógorok.
Fuchs Ilona	
Varjas Irén	
mint övérek.	
Csendes részvét és koszorúk mellözése kéreltik.	

A „Magyar kivitteli és csomagszállítási részvénytársaság” mely meghatottsággal jelenti, hogy igazgató-helyettese

Brachfeld Sándor ur

az intézetnek megalkotása óta fáradhatlan munkása és oszlopos támasza, e hó 19-én, tevékeny életének 46-ik évében, hosszas szenvedés után a földi létből kimult.

Emlékét hálával őrizzük!

Budapest, 1902. október hó 20.án.

Kártcsmároff Arnold és neje Bányász Flóra egy a maguk, mint a nagyszülők és kiterjedt rokonság nevében fájdalomtól megtörtén jelentik forrón szertett leánykájuknak

OLGICÁNAK

rövid, fájdalmas szenvedés, után életének harmadik évében folyó hó 19-én délután 2 órakor történt gyászos elhunytát.

A drága kis halott földi maradványai folyó hó 21-én délelőtt 10 órakor fognak a korepsi-úti 70. sz. gyászházból az új izr. temetőben örök nyugalomra tetetni.

Áldás és béke hamvaikra.

Budapest, 1902. október 20.

Minden külön értesítés helyett.

JÓZSI

és egyéb kis komédiák.

Molnár Ferenc könyve Márk Lajos rajzaival. Ara 3 korona. Kapható a Budapesti Napló kiadóhivatalában, József-körút 18.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ A magyar tudományos Akadémia III. osztálya ma délután ülést tartott Than Károly elnökletével. Két székfoglaló volt a mai ülésen.

Tangl Ferenc levelező tag Adatok az ontogenézis energiakérdéséhez című székfoglaló értekezését adta elő. Az értekezés ama vizsgálatakat tárta fel, melyekkel Tangl azt a munkát mérte meg, melybe az embrió kifejlődése kerül, amit eddigleg még nem sikerült megállapítani. Ezek szerint egy tyukembrió kifejlődése közben 15 kalória, vagyis 6399 kgr.-méter munka végzetik.

Schlesinger Lajos lev. tag székfoglaló értekezését: az egy változó algebrai függvények elméletéhez Könyv Gyula rendes tag mutatta be.

Lenhossék Mihály lev. tag előterjesztette az üvegtest fejlődéséről szóló nagyobb dolgozatát. Az üvegtest ez a vizisztia, kocsanyaszertű állomány, mely a szemet legfőképpen kitölti s mely azt gómb alakjában kifejezve tartja. Bár szabad szemmel megtekintve teljesen átlátszó s szerkezetnélkülinek látszik, mikroszkóppal megvizsgálva rendkívül finom fonalakkal tonatának bizonyul. Az előadásnak sikerült e fonalakkáknak eddig ismeretlen fejlődését megállapítani; vizsgálatai szerint ezek a szemlencse sejteiből nőnek ki s így mondhatjuk, hogy az üvegtest a lencse képződénye. Vizsgálatainak másik érdekese eredménye, hogy igen fiatal embriókon nemcsak a lencse mögött van üvegtest, hanem a lencse előtt is. Ez az előző üvegtest-réteg a fejlődés során nyom nélkül eltűnik.

Daday Jenő lev. tag ismertette a Földrajzi Társaság zoológusaitól a Balaton környékén fekvő vizekből gyűjtött mikroszkopi anyagban talált állatfajokat. Ezek között néhány új is találkozik, amelyeknek legérdekesebbike a *Wlasiacs* miniszter tiszteltetésére *Wlasiacsia pannonica*, amelynek legközelebbi rokona a Kongó vidékén tevékeny s a monakói fejedelem oszladi nevével *Grimaldina Brazzainae* nevezett állatka. Végül *Ilosvay* Lajos mutatta be Koncz Frigyes

dolgozatát a magyarországi szenek kémiai összetételéről. A szerző 80 különféle szenet vizsgált meg s meghatározta melegfejű képességét.

○ Irodalmi előadások n. számára. Az Országos Nőképzo-Egyesület (Zöldfa-utca 40. sz. a.) tanácskozásán november elején irodalmi előadások sora nyílik meg művelt nőknek, hogy művészi és tudományos érdekeiket fejlesszék. Önképzésükbe lelkesedést és tájékozást öntsenek. Az előadások tárgya a latin, görög és francia irodalom, továbbá lélektan és esztétika. Előadó dr. Láng Margit és dr. Schmidt Mária. A hallgatók november, december, február és március elején 20–20 korona díjat fizesznek. E díjak jótékony célra fordíthatnak. Részletes program az Országos Nőképzo-Egyesület kapusánál és Zöldfa-utca 38. sz. a. kapható.

○ Törvényességi orvostan orvosok számára. Irtó dr. Jellachich István pécsi jogakadémiai tanár. Művét, mely a törvényességi orvostan egész anyagát felöleli, a jogászközönségnek és első sorban saját hallgatóinak tankönyvi szánta a szerző. Hogy e rendeltetésnek megválasszon, előbb az életben és boncolat alapelemeit ismerteti s ekképp a laikust orvosi előismeretekkel kellőképpen ellátva vezeti be a tulajdonképpeni törvényességi orvostanba. A szövegtelítő ábrák könnyen érthetővé, a szövegben közölt gyakorlati esetek érdekessé teszik az anyagot. A könyv Politzer Zsigmond és fia kiadása. Ára 7 korona.

EGYESÜLETEK

(A Fővárosi Iparosok Köre) vasárnap este rendezte idei első műkedvelői előadását. Előadásra kerültek az országos m. kir. színművészeti akadémia közreműködésével Don Pietro Caruso és az *Eneke éneke*. A szép számmal megjelent díszes közönség sok tapsal jutalmazta a szereplőket. A sikerült előadást éjtelig tartó tánc követte.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Kacorlatérés, súlyos következményekkel. Holecz Vince napszámos, Schlezák István kocsis és Kucsera István majoros kimentek a nyáron a régi keramit-gyár közelében levő földekre kukoricát tűrni. A három síheder azonban a munka helyett azzal töltötték el az időt, hogy az ott pihenő öt asztaloslegényt, Skrabski Románt kifosztotta. A szegény embertől 17 korona 12 fillért raboltak el, azután megszöktek. A kilosztott ember utána ment támadónak s sikerült is őket elfogatnia. Bűnügyüket ma tárgyalta az esküdtszék Zsitvay Leo elnöklete alatt. A tárgyaláson, melyen a vádat dr. Magyar István kir. ügyész képviselte, vádlottakat pedig dr. Pognár Máttyás, dr. Bleuer Samu és dr. Fossányi Iván védők védték, Holecz és Kucsera vádlottak beismerésben voltak, Schlezák István ellenben tagadott. A kihallgatott tanúk torhelőleg vallottak mind a három vádlottra a perbeszédet után az esküdtek mind a három vádlottat *zsarolás bűntettében* mondták ki bűnösnek s ezért őket a törvényt alkalmazó bíróság 8–8 havi börtönrre ítélte. Az ítélet jogerős.

TÁVIRATOK

Hamburg, október 20. Iven és társa Hansa-kárpitgyára az éjszaka leégett. A kár tetemes.

Mária Jozefa főhercegnő Zárában.

Zára, október 20. Mária Jozefa főhercegnő a Pelagosa kormánygőzösön tegnap este ideérkezett. A főhercegnő ma délelőtt Nardelli udvari tanácsos kíséretében megtekintette a város látványait és délben kihallgatáson fogadta Ripper ellentengernagyot és Zilliotto polgármestert.

A német vámtarifa.

Berlin, október 20. A vámtarifa-javaslat sorsa a birodalmi gyűlésben teljességgel bizonytalan. *Wangenheim* amaz indítványa, hogy a főgabonaneműekre 7½ márká váltaméltel állapítsák meg, nem számítat többségre; ennek elvetése után a szövetséget párt-törödékek a konzervatívokkal és a centrummal együtt meg fogják szavazni a kormány részéről elfogadhatatlannak jelzett indítványokat, amelyek számára biztosítva van a többség. A törvényjavaslat 1. §-ánál a szociáldemokraták 14 névszerinti szavazást fognak kérni. A kormány álláspontja az, hogy nem vonja vissza a törvényjavaslatot, hanem tovább tárgyalatja azt s a birodalomgyűlésre bizza azt, hogy megtelelőtlarítást hozzon létre.

Berlin, október 20. A birodalomgyűlés mai ülésén a vámtarifa-javaslat tárgyalása során gróf *Schweinin-Löwits* felhívja a kormányt, hogy fogadja el a bizottság javaslatát. A birodalomgyűlés megtette kötelességét, most a birodalmi kancellár tegye meg a magáét.

Piscek württembergi miniszter a mezőgazdák szövetségének tulzott követeléseivel ellen nyilatkozik. A kormányjavaslat egyrészt megóvja a mezőgazdaság és a fogyasztó lakosság érdekeit és másrészt alkalmas arra, hogy lehetővé tegye a kereskedelmi szerződéseket.

Sattler azt mondja, hogy sértés feltenni, hogy gróf Bülow kijelentése után a kormány magatartása még változhat. A birodalmi kormány mondjon le a további tárgyalásról vagy osszassa fel a birodalomgyűlést. Szónok elfogadja a javaslatot.

Heim elfogadásra ajánlja indítványát (6 márká vámm) és po'emizál a mezőgazdák szövetségével, miközben ismételen közbekialtásokkal szakítják félbe.

Winterer (elszászi) bizonyos iparvámok emelése ellen nyilatkozik, egyébként helyesli a kormány javaslatát.

Hausmann (néppárt) Piscek miniszterrel polemizál. Ha a vámtarifa kormányjavaslat értelmében fogadnak el, a földmivelőket mindinkább a szociáldemokrácia karjaiba kergetnék. Bülow gróf a javaslat bukása után valószínűleg csengő tenorban fogja énekelni a népdal variációját: nem haragszom, ha a tarifa meg is török! (Derültség.) Oly törvényjavaslatot csinálni, mely mögött egyetlen párt sem áll, nem mutat hatalmas kormányra.

Riebel bajor pénzügyminiszter hangsúlyozza, hogy a javaslat tekintetében kezdettől fogva egyetértettek a szövetségi kormányok, melyek arra törekedtek, hogy a különböző érdekeket összeegyeztessék.

A forrongó Macedónia.

Szalóniki, október 20. Jankov alezredest és bandavezért a monasztiri vilajet egyik falvában elfogták bolgár parasztok, akik forradalomról hallani sem akartak.

A boer vezérek akciója.

Brüsszel október 20. A boer tábornokoknak holnap Hágában *Kuyper* miniszterelnökkel fontos tanácskozásuk lesz, amely összefügg a jövő héten Chamberlainnel folytatandó tárgyalásokkal.

A pusztuló Martinique sziget.

Hamburg, október 20. A reggeli lapok New-Yorkból kábel-táviratokat kaptak, amelyek jelentik, hogy *Martinique* szigetének nyugati részén öt újabb vulkanikus kitörés volt. Alítólag 1300 ember halt meg.

Meggyulladt gőzös.

Trieszt, október 20. Smirnából jelentik: A *Poseidon* gőzösön a 2. számú raktárban, amelyben áruk voltak felhalmozva, tűz ütött ki, amely abban az időben, amikor ez a jelentés elküldetett, még tartott.

A franciaországi sztrájk.

Páris, október 20. A *démi* és *ansini* vaskohók munkásainak nagy részét szénhiány miatt elbocsátották. *Dasy* kérésre tegnap Dunckerben egy munkásgyűlésen ölszólította a kikötői munkásokat, hogy a francia bányamunkások sztrájkjának támogatása végett ne rakjanak ki külföldi szenet. A bányamunkások nemzeti bizottsága ma nagyon fontos határozatot hozott Charleroi-ban, amelyeknek tartalmát még nem ismerik, de végrehajtásuk végett a bizottság ölszólítja a bányamunkásokat, hogy holnap mindenütt ismét munkába álljanak.

Közgazdasági távirat.

Bécs, október 20. Lovag *Tawssig* igazgató ma Budapestre utazott, hogy részt vegyen az államvasutak és a kassa-oderbergi vasút igazgatósági ülésén.

Bécs, október 20. A Déli Vasút igazgatótanácsa ma elhatározta, hogy ez november 27-ikére rendkívül közgyűlést hív egybe a következő napirenddel: 1. indítvány az alapszabályok módosítása az igazgatótanács egybeállítás tárgyában, 2. az igazgatótanács részletes kiértékelése és esetleg új igazgatótanácsosi tagok kiértékelése, 3. jelentés a 89000 déli vasúti elsőbbségnek ez év december 1-ére tervezett kisorolása tekintetében teendő ideiglenes intézkedésekről.

Konstanca, október 20. Tegnap nyitották meg ünneppiesen a Dunacsatorna utolsó átvágását Tulosa és Szulina között. A csatorna most már készen van és megkezdte 27 kanyarulatot, ugy hogy 21-9 kilométerrel megrövidíti az utat. A csatorna megnyitására a trónörökös és neje kíséretükkel, továbbá *Sturdza* miniszterelnökkel és *Stoicesco* és *Costinesco* miniszterekkel szombat este Szinajából Galacba mentek.

New-York, október 20. Az utóbbi napokban az Angol- és Németországgal szén- és vasszállításra növe kötött szerződéseket visszavonták.

New-York, október 20. (Zárulékos.) (Zárulékos.) *Gyapot*: New-Yorkban helyben 8½ (8½). Októberre 8,89 (8,87). Januárra 8,60 (8,66). New-Orleansban helyben 8½ (8½). — *Petroleum*: Stand white New-Yorkban 7,30 (7,30). Stand white Philadelphianban 7,25 (7,25). Refined in Cases: 8,60 (8,60). Credit

Balances at Oil City 180.— (180.—). — *Zsír*: Western steam 11.40. Roche és Brothers 11.60 (11.75). — *Tengeri irányzata* gyenge. Októberre 67. 1/4 (69.—). Decemberre 56. 1/2 (58. 1/2). — Január 52.— (—). — *Buza irányzata* engedő. — Píros Oszai helyben 78. 1/2 (78. 1/2). Októberre — (—). Dec-re 78. 1/2 (78. 1/2). Január — (—). Márc-ra 78. 1/2 (78. 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1. 1/2 (1. 1/2). — *Kávés*: Iair Rio 7. sz. 5. 1/2 (5. 1/2). — Okt-re 5.— (5.05). Január 5.20 (5.30). — *Liszt*: Spring Wheat clears 3.10. (3.10)—. — *Cukor*: 3.— (3.—). — *Ős*: 27.57 (26.72)—. — *Réz*: 12.— (11.85)—. — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 20. (Terményárfák.) (Zárjat.) *Buza irányzata* engedő. — Okt-re — (—). — Dec-re 78.— (72. 1/2). — *Tengeri irányzata* gyenge. — Okt-re 58.— (60. 1/2). — *Zsír*: Okt-re 10.97 (11.12). — Január 9.60 (9.80). — *Sealonna short clear* 12.18 (12.13)—. — *Sertáhus*: Okt-re 17.47 (17.50). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Szűlőgyümölcs. A bécsi hóhért Deiblernek hívják. — N. E. Budapest. Versekről legközelebb. — F. E. 107. Honnét tudhatnók mi mások rejtett szándékait? Mindenesetre ajánlatos a dolog tisztázása. Keresse fel az illetőt s magyarázza meg neki, hogy iértatlan, amit tervez. — E. S. Nagy-Ipócsány. 1. A válópörben hozott ítéletet keil bemutatnia a rendes okmányokon kívül. 2. Meghazásodhatik osztórák területén is. 3. Porzó — Agai Adolf. 4. A községi jegyzői hivatal helységnevtárbán megtalálja az adatokat. — E. G. Nem köteles lementartani, de ha a többség elhatározta, a kisebbség nem vonhatja ki magát a hozzájárulás alól. Csak akkor szüntethet be a felsőbb hatóság, ha szabályellenesen hozták volna a határozatot. — Kápolnás. Hercegi a rangja. — Sz. L. Jelenkezék személyesen, tetszés szerint választhatja hivatalosát. — Herkules. Nincs ez még sehol sem. — P. S. Szatmár. Felköszöntő-mintákat nem közzéhetünk. — Júpiter. Nem tagja a főrendiháznak. — D. Kovászna. Nem szabad; mindenik a hivatali titoktartás és rend megsértése. — Szimbolum. Önkenyves értelmezések ezek, amelyekben nincs megállapodott következetesség. — G. A. Torda. 72 koros az évi tandíj. — Kivánsol. A kérdézet tárcát Kabos Ede írta. — Casanova. Némely embernek árt. Legjobb, ha a háziorvostól megkérdezi. — B. S. Berzevica. Szabad árulnia dohányt, de be is zárhat. Ha nem zár be s csak dohányt árul, nem büntethető.

Sorsjegyek.

E. L. Szeged. 982—G. Magyar Vörös-Kereszt sorsjegye 14 koronát nyert. — G. I. Zalata. Sorsjegye még érvényes.

Soh. A. B. F. 1876., Sz. F. Marosújvár, R. I., Dr. O. Gy. Nagysomkút, K. A. Szabadka, D. A. Csorna, Soh. K. Szécsény, W. D. O-Becse. Gazda, N. I. Szeged, F. I. Nagyvárád. — Sorsjegyek nem nyertek.

A KRONDORFI A LEGJOBB NYÁLKAOLDÓ GYÓGYVIZ.

Szalai és Társa bank és váltóüzlete

a m. kir. szab. osztályszórjaként fölértékelve

Budapest, VII. Erzsébet-körút 12.

Vesz és elad sorsjegyeket, érték papirokat és állam-

papirokat a napi áron, elad sorsjegyeket részlet-

fizetésre, ellenőrizi a sorsjegyek hűségét, beváltja

a kisorsolt sorsjegyeket és az esedékes szel-

vényeket. — Pénzkölcsönt nyújt mindennemű

sorsjegyekre és értékpapirokra.

Napirend.

Naptár: Kedd, október 21. — Római katolikus Orsolya. — Protestáns: Orsolya. — Görög-ország: (október 3.) Pelagia. — Zsidó: Tisri 20. — Nap kelt: 6 óra 13 percek. — Nyugszik: 4 óra 45 percek. — Éjtel két: 8 óra 17 percek. — Nyugszik 10 óra 45 percek délután.

A főállamminisztériumi miniszter tegnap délután 5 órakor.

A képviselőház hármajegy fogad a délelőtti órákban.

Az osztályszórjaként hűségét délelőtt 9 órakor, utolsó nap

Nemzeti Szalon állandó kiállítása a (Ferenek-tere

9. sz.) d. e. 9 óráig este 8-ig. Belépődíj 50 fillér.

Nemzeti Múzeum. Ásványtár, nyitva van d. e. 9 óráig

délután 1 óráig.

Technológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9—1-gig.

Iparművészeti Múzeum nyitva délelőtt 9—1-gig; a vele

kapcsolatos Angol kiállítás délelőtt 9 óráig délután 5 óráig.

Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-út 72. sz.) délelőtt

9-től 1 óráig.

Földtani intézet múzeuma nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Belépődíj 1 korona.

Múzeum könyvtár d. e. 9—1 óráig.

Akadémiai könyvtár délután 3—7-gig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óráig 12-gig

és délután 3-tól este 8-gig.

Mentőegyesület helyisége a Markó- és Solyom-utca sar-

Állatkerti a Városiigethen nyitva egész nap. Belépődíj

60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereske-

delmi szakkönyvtára, tudakozó osztálya és keleti miniatúr:

V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: dél-

előlt 9-től 12-ig és délután 3 óráig 6 óráig. Ha-

zai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történet-

gyűjtemény, továbbá házi-ipari kiállítás (melyben az üz-

letvezetéség arányait az eszközök) a városiigeti ipari

csarnokban nyitva: délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután

3 óráig 6 óráig. A külügyi kiállítások központj. (Nemzet-

vezetéség) (Magyar kereskedelmi részvételárság) V., Váci-

körút 32. szám alatt.

KÜLÖNFÉLÉK

Emlékezés.

Emlékszem, hogy viszlontátlát,

Szép arcod ha elpirult...

Eszedbe jött egy virágszál,

Mely mintad elvirág.

Megsajnálta e virágot,

Ah, e virág ma is él;

Legyen érte szived áldott

Amíg benne érzes két.

Hogya egyszer kikísérnek

Temetőbe pihenni,

Egy virágot is kivisznek

Sírod mellé temetni.

Nolly.

+ **Crispi levéltára.** Miután Crispi örökűsei az elhunyt nagy államférfi összes ingóságait elköltö-

+ **A teknősbéka szellemi képessége.** Egy angol orvos, Yerkes tanár próbára akarta tenni a teknősbéka szellemi képességét s ezért egy teknősbéka szállása körül labirintust épített. A teknősbékát aztán kitette s utnak bocsátotta. Először 35 percig tartott, másodszor 15, míg az állat helyéhez jutott, harmadszor 5 perc alatt tette meg az utat, míg negyedszer minden lenakadás nélkül, igen gyorsan jutott helyére. A tanár aztán újra, meg újra átváltoztatta a labirintust, gátakat és akadályokat épített, hogy kiűrkéssze a teknősbéka szellemi képességét. A nehézkes állat eleinte fennakadt, de később át-mászva falakon, árkokon mégis célhoz jutott. Ezek a kísérletek mind azt bizonyítják, hogy a teknősbéka okos és igen tanulékony állat.

+ **A dívtantrija.** Az asszonyok, illetőleg a nők sokra képesek hogy szépek legyenek és tessene a férfiaknak. Kényelmellen ruhákat hordanak, fűzik magukat, de ez mind semmi egy híres színésznő martíromságához képest, ki aráról a ráncokat úgy tüntette el, hogy arborébból két hónapon át kis darabokatt vagdaltak le s két másik hónap mulva arca ráncatlan, rózsásbőrű s egészen ifju, üde lett.

+ **Khinai egészségügy.** A mennai birodalom lakói Coullaud francia katonarvos szerint testüket sokkal nagyobb ápolásban részesítik, mint azt mi európaiak hisszük; persze nem szabad a legszegényebb néposztály és a nagyszámú koldusok életmódjából a jobbműveltekre a közöpsztályra következtetni. Így Khina északi városában mindenütt vannak fürdők. A fürdő első terme igen erősen van fűtve és a látogatók a fürdés után ide jönnek meztelenül sétálni, hajukat, hogy száradjon, vállukra szöbontva. Egyik sarokban a borbély fonja egyiknek kontyát, a másikban a tyukszemvágó gondozzaegy másiknak lábát. Utóbbiak igen ügyesek, levágják a körmöket s kis tollkessel és vágóáldászákkal eltávolítják a tyukszemeket és a felhám-maradványokat. Vannak, kik házhöz járnak és ezek az utcán kasztanyetákkal jelentik magukat. Pekingben Farier püspök szerint minden fürdőben van egy medence, telve forró vízzel és körülvéve a gőz ködjével. Minden látogatónak jogában áll azt használni, ha külön dízát nem akar, vagy ha külön, jól berendezett fürdőkabint nem tud fizetni. Csupán a férfiak fürdnek és kora reggel vagy késő este használják. Árboera felhuzott lámpával és harangozással jelzik a víz felmelegedését. Paoting-fuban egy dézsa ára hét sapéket tett ki, ami körülbelül két és fél fillér. A szappant azonban nem ismerik, legfeljebb a gazdagok tudják a külföldről behozottakat megfizetni. A nők tisztasága sok kívánni valót hagy hátra, de gazdagok házában író láttot nagy márványmedencéket. Azonkívül nyáron még a folyomokban is fürdnek. Egyébként a khina, a közöpsztályt érte, minden reggel meleg vízben megmossa arcát és kezeit és kiüblögteti száját. A szokások könnyve már elírja, hogy a flu bezonyítandó szerketetél szűlivel szemben, „korán felkel, megmossa arcát és kezeit, tisztán öltözködik vizet ad atyjának a kézmosásra és törülkőzőt törlesre.“ Ez előírásokat a jobbművelte, tanultak és kereskedők osztályában máig is követik.

Különös szokás divik bőséges ebédek alkalmával: meleg vízbe áztatott törülkőzővel takarják arcukat, miáltal — véleményük szerint — az emésztés könnyebbül és a rizsbor szezsét kiűzik. Rendszerint egy törülkőző szolgál valamennyinek. Minekutána beletrüszköl, sőt orrát beletrüfte volna, szomszédjának adja, ki meleg vízbe áztatja és kifacsarja, mielőtt saját arcára borítaná. A khinaiak a koponya első részét a két füleimpát összekötő függélyes vonalig leberatváják és a megmaradó haját — tudvalevőleg — fonják, e hajtekeres tömegére és hosszára sokat adnak s vendéghajjal és selyemsza agokkal szaporítják. Sebesült khinaiak megtektakozott a hajzatos fejbőr leberatváása ellen, pedig a seb miatt szükséges lett volna, egy másik része csak nagynehezen egyeztet bele és folyton nagyokat nyögött. A jobbművelte minden másodnap beratvátták fejüket és betonatják hajukat. Nagyon szegény ördög lehet az, aki nyolc napnál tovább tartózkodik a borbélytól. A borbélyok vagy botot nyitnak vagy az utcákat végigutják és a szabadban dolgoznak. Nagyon szeretik a városok kapujának vagy valamely togodónak árnyékát. Feeseznek, akárcsak európai társaik. Pafésüket és beratváttak használnak; utóbbiak éle homortu, a tej alkátának megieelő. Habár a beratváás után megmossák a beratvált fejét, eszközeikkel mégis mindentéle hajbetegséget terjesztenek. Néhány sapéket még masszálják is vendégüket, fahengerrel dörzsölve és tenyerükkel ütögtetve a tarkó és hát izomzatát. A papok — bonzok — egészen beratvájják fejüket, ugyszintén a gyermekek is, csak-hogy utóbbiak fején a szülők itt-ott egy hajcsomót hagynak. Nagy ünnepeken, így újév napján minden khinaí irissen beratvátkozik és a 12 hold utolsó napjaiban a borbélyoknak rettenetes sok dolguk van. Viszont a császár halálakor 100 napig tilos a beratvátkozás, a borbélyok nagy szomorúságára. A khinaí hajviselés egyedüli előnye, hogy a tarkót a napsugarak ellen védi. Egyébként igen alkalmatlan és nehezen tartható rendben. A nők haját nem beratvájják, hanem fonatokba tekerik. Házasságuk napján vénasszonyok kitépik a halánték hajszálait és csunya tekeresbe fonják, mely egyenesen hátra áll, mint a szarka farka. Sokkal csinosabb a tatár asszonyok hajviselése. Nagy gondnal ápolják szájukat és füleiket, ami méltán meglep. A nők, mandarinok, polgárok, sőt még parasztok is kabátjuk első gombjára erősítve kis néccsainra-t hordanak, mely ezüsteszakókból, fogpiszkálóból és fülkanából áll, melyek kis láncokkal pénzdarabhoz vannak erősítve. Gazdagabbak öt, sőt hétéle eszközt használnak: fülkanál, fogpiszkáló, köröm tisztító, kis csipő a fog között maradt ételrészek eltávolítására. Szájukat a khinaiak minden reggel és minden évés után öblögtetik feliorral meleg vízzel vagy teával.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Az iparosok országos gyűlése. Ma volt az utolsó napja az iparostületek nagyváradi országos ülésének.

A mai tanácskozás dr. Horváth János előadásával kezdődött az iparos-szövetkezetekről. Azt indítványozta, hogy az állami segítséget nagyobbítsák. Utána Madari Gábor beszélt az ipari érdekek intenzívebb képviseletéről. A közszállítás kérdését Kreutzer Balázs ismertette, azt kívánva, hogy az állam és a hatóságok kizárólag a hazai ipart használják fel. Kreutzer szót az iparpartólásról is. Állandó mintáért kellene létesíteni, továbbá egyesítetnek kell alakítani, amelynek tagjai köteleztek magukat, hogy csak hazai iparosok készítményeit vásárolják. Putnoky Antal a tisztességtelen versenyéről szólott és a törvény szigorítását kérte. Abonyi Emil miniszteri tanácsos erre megjegyezte, hogy a törvény jó, csak szigorúan kell végrehajtani. Tóth Kálmán a betegesgyógyítás reformját sürgette. A kongresszus ezután Láng Lajos kereskedelmi miniszterhez a következő táviratot intézte:

Az országos iparosgyűlés bizalommal üdvözi excellenciádat abban a magas hivatalban, amelytől régi és sürgős kívánalmainak teljesítését kéri és várja. Kéréseink teljességétől a haza sorsának javulását várjuk. Eszedünk tehát nagyméltóságod tartós jóindulatú és hathatós támogatásáért innen kiindul minden hazafias törekvésünk számára. A nagygyűlés nevében Thék Endre elnök, Gelléri Mór főjegyző.

Üdvözlő táviratot küldött a kongresszus gróf Zichy Jenőnek, az Országos Ipargyűlés elnökének is.

A vegyes indítványok során Bertsey György a munkás-szakegyetkek ellenőrzésére nézve tett indítványt. Gelléri Mór főjegyző e helyett azt indítványozta, hogy a kongresszus utasítsa a központi bizottságot arra, hogy tegye tanulmány tárgyává az iparosiparos egyesületeknek modern szellemben való újjászervezését és erre vonatkozólag tegyen előterjesztést. A gyűlés ezt az indítványt fogadta el.

Sorra elvették ezután dr. Soltész Adóli indítványát a vegnrendi munkaszünet, Szentágh Jenő indítványát a megrendelés gyűjtése, Cserna Lajosnak a munkabérelőleg, dr. Soltész Adóliak a katonai fegyvergyakorlatok idejéről, Stoll Nándornak a nőszabók sérelméről szóló javaslatát.

Dr. Soltész Adóli indítványát, melyben az üzvegi jogon való ipargyakorlás révén üzött visszaélések korlátozását kívánja, Abonyi Emil megnyugtató felelősségét után elvették.

Cserna Lajos a rossz fizetők ellen való védekezésről tesz javaslatot, melynek Barabás Béla kívánatosnak tartja, hogy az iparostületek egymásnak kölcsönösen segítsenek.

Kjuss Gyula több utólag beérkezett indítványt ismertelt. Deü Jenő a házipar címén üzött kontárkodás ellen szólalt fel, amely kérdésre nézve Abonyi Emil miniszteri tanácsos és Muga János temesvári kamarai titkár tettek felelősségét észrevételeket.

Gelléri Mór ismertelt azután az időközben beérkezett indítványokat, melyek a bizottsághoz utasítottak. Majd megteszi előterjesztését a központi bi-

zottság megalakításáról. Az előterjesztést elfogadják. Barabás Béla javasolja, hogy tényszerű lépések az iránt, hogy a képviselőházban ipari bizottság alakítsassék. Az indítványt egyhangulag elfogadják.

A hozott határozatot végrehajtásával az elnökség és a bizottság bízottak meg. Az elnök a kongresszus közösnetét fojezi ki Nagyvárad városának. Abonyi Emil miniszteri tanácsosnak, a nagyváradi iparostületek, különösen elnökének, Bertsey Györgynek és a Kereskedelmi Csarnok elnökségének. Majd az elnök visszapillantást vetve a kongresszus munkásságára, megköszöni a résztvevők buzgó támogatását, melylyel lehetővé vált a komoly munka végzése.

A nagygyűlés dr. Reiser Lajos indítványára, melyet Barabás Béla melegen támogatott, elhatározta, hogy a legközelebbi kongresszus Szabadkán lesz.

Abonyi Emil miniszteri tanácsos köszönetet mond az ovációért, elismeréssel adózik a kongresszus sikeres működéséért, melynek méltóságos tanácskozáiból sokat tanult.

Végül Madary Gábor meleg köszönetet szavaz Thék Endre elnöknek, az alelnököknek, jegyzőknek, előadóknak és a hazafias sajtónak.

A kongresszus a Szózat elnéklése mellett osztozott szét.

Luzetti a borvámklauzuláról. Luzetti, a jeles olasz nemzetgazda ismét hallatta tekintélyes szavát az olasz borvámklauzuláról. A coneglianói kongresszuson elnökölt és megnyitott-beszédében rátérve a borvámkérdésre, a következőket mondotta:

Míg azelőtt a közvélemény a fogyasztók érdekeit állította előtérbe, ma a termelői érdekek irányadó. Ausztriában és Magyarországon ezért foglal állást az egész közvélemény a borvámkedvezmény ellen, még a borkereskedők is, pedig ezeknek csak kívánatos, hogy ott vásároljanak bort, ahol a legolcsóbban kapják Luzetti érdelesen azok ellen fordul, akik a borkérdés miatt egyenlenséget szítanak Olaszország déli és lelső vidékei közt és kimutatja, hogy a kizárólag mezőgazdaságos és nagyrészen ipart üző tartományok érdekei azonosak. Ha a Délvidék mezőgazdasága virárogzik, az ipar fokozott fogyasztásra talál és megtördelődik. Azzal a jelszóval szemben, hogy Olaszországnak a legelősebb megtöréssel kell énie az osztrák-magyar monarchia ellen, ha a borvámzáradék meg nem újttátnék, Luzetti ezt túlzásnak jelenti ki, rámutatva, a sokszoros egyéb kivitei érdekekre, hangsúlyozva, hogy a kereskedelmi szerződést már a hajózás s az Adria tengeri halászat miatt is kell kötni. Kétféle választani azt két elenséges tengerre, nem vezetett jóra és politikai elenségeskedések is eredményezhetne, melyeket jó olasz polgár ezúttal nem kívánhat. Julio kereskedelmi kamarai elnök állapította, hogy a bortermelési érdeket meg kell óvni, más foglalkozások vagy az egész haza romlásba döntésével is, önző és igazságtalan és azért tarthatatlan. A borgezdaságnak aia kell rendelmie magát a haza általános érdekeinek. Fontosabb az amerikai piac, ahol módot lehetne nyujtani, hogy az olasz kivándorlók az olasz termékeket lehetőleg olcsón beszerezhessék és azok így az olasz termelés előretér lehetnének. Luzetti a legnagyobb előzenyességét követeli Brazília számára és a borvámzáradékra visszatérve a tervezett határozatról azt mondja, hogy az „nesze semmi, fogd meg jól.” Az olasz képviselőház annak megtelelőn épp úgy intranzigens határozattal felel, amelyben követel a borvámzáradékban

foglalt összes lényeges előnyök feltéltlen fenntartását. Luzetti közvetítő indítványt tett, amely a közösleges borok számára magas vámtételeket állapítana meg az eddigi alacsony vámtételek helyett. Egyébként az egész borkérdés jelentőségét mesterségesen csigázta föl, mert a legjobb esetben 500—600.000 hektoliter bor kivételről van szó, alig másfélszázalékról az olasz termelésnek. Sokkal fontosabb ennél a belsőli fogyasztás emelése, ez a borgezdasági probléma sarkpontja. Luzetti aztán a mesterséges borok gyártása ellen fordul és törvényhozási intézkedést követel a német törvény mintájára és tartális kedvezményeket a borszállítás számára. Igen behatóan foglalkozik Luzetti a borforgozásai adónak egyhangulag követelt felfüggesztésével, mi mellett bírálat alá veszi Wollemborg és Villa pénzügyi terveit és komoly tanulmányozás céljából ajánlja azokat a kongresszusnak. Végül ismertette a német termelési szövetkezetek szervezetét és a fogyasztási szövetkezetek fontosságát, melyek Olaszországban 200.000 hektoliterrel több fogyasztást mutatnak föl.

A kongresszus nagy tetszéssel fogadta Luzetti fejtéseit, jóképp a borvámkérdésre vonatkozókat és végül lelkesen tapsolt a jeles államférfinak.

Eladott részvények. Mint értesülünk, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank a Fiumei Kereskedelmi Bank Részvénytársaság részvényeiből álló egész részvénybirtokát eladta a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaságnak. A Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak a Fiumei Kereskedelmi Bank Részvénytársaság igazgatóságában helyet foglalt képviselői a mai nappal ez állásukról lemondottak.

A Magyar banya- és kohóvállalatok egyesületének választmányja tegnap dr. Chorin Ferenc elnöklettel tartott ülésén tudomásul vette a pénzügyminiszteről a bányavállalatok életmátrai ügyében és a kereskedelmiügyi miniszteről a közszénraktárak ügyében beérkezett leiratok tartalmát. Az elnöknek és végrehajtó-bizottságnak intézkedéseit, melyek a hazai szénnek egy a közszállításközl, valamint a vasuti díjszabásnál a külföldi szénnel legalább egyformán elbánását előzzák, a választmány egyhangulag tudomásul vette s egyuttal elhatározta, hogy a MÁV. helyi díjszabásaimak tervezett felemelése ellen már eieve is állást foglal s felterjesztést intéz a kereskedelmi és pénzügyi miniszterekhez, azzal a kéréssel, hogy a hazai bányászati óvják meg a tarifaemelésnek e termelési ágra nézve végzettsé válható csapásától.

Az Országos Ipargyűléslet összes szakosztályainak esütőitökön, október 23-án, délután 5 órakor az egyesület helyiségeiben (VI. kerület Uj-utca 4. szám I. emelet) egyetemes ülése lesz. A napirend tárgya: Kelenka M. István előadása: Az ipari minták oltalmáról szóló törvényjavaslatról.

Julvásár. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 3254 darab juh. — kecske. Jegyzett árak: Belsőrendű ürü 44 f.-től 46. — f.-ig, kivételesen 50. — f.-ig, kg.-kint, (vagy 36. — k.-tól 46. — k.-ig páronként), középminőségű ürü 38. — f.-től 43 f.-ig, kivételesen — f.-ig, kg.-kint, vagy 28. — k.-tól 35. — k.-ig páronként kosokért — f.-től — f.-ig, kivételesen — f.-től — f.-ig, vagy — k.-tól — k.-ig, középminőségű gypjas — f.-től — f.-ig, kivételesen — f.-ig, kg.-kint, vagy — k.-tól — k.-ig páronként, kosok legjobb minőségű — fillérig, páronként — korona, kivételesen

REGÉNY

Bánék, Andrásék.

Ira: Gyarmathy Zsigáné.

(21)

Innen szállította el a béres egy oláhhval egy kis vityilóba, hol a kecskepásztor né lakott apró gyermekeivel... Jó asszony volt, az isten áldja meg. Tíz napig vesztegeltünk nála, Gyurica minden órában hozta a friss vizet a buggyanóból — már csak így mondom — azzal mosogattam az apja sebéit. Ugy megszokta az édes kis fiam ezt a helyet, úgy szeretett volna ott maradni mindig, s azután is többször említette, hogy ott van álmban és vágyott vissza. Később egészen elfelejtette, csak éppen a tavaszon hozta elő egyszer; valami felleg szállhatott a szívére, mert a ragyogó szeme borus volt, mikor ezt mondta: — Hej! édesanyám, jobb is lett volna ott maradni mindig a havason és nem tanulni semmit... Bevidáman örízhetném most a kecskéket!...

— Ugyan, ugyan, Gyuricám! Az Andrásék fia kecskepásztor!...

— Hiszen csak tréftálm, édesanyám. — Aztán nagyon jó kedvet kezdett mutatni, de azért az én szívetem is megülte az a felleg, amit ott láttam a szemében. Hát így volt ez, méltóságos gróf uram, s ebből kelt ki — mint csirke a tojásból — az én meggyőződéseim. Előbb csak a picit csóréval kopogtatott... és akkor volt, hogy az írást megkaptuk, azt mondta: nincs a te fad arra messze idegen országokban! Azután: tudod hova vágyott mindig, miért nem keresitek ott? És így tovább. Álmban is mindig ezt hallom, ébren pedig érzem, hogy ott a gyermekem. Az éjjel ott láttam a méltóságos grótot is, éppen a buggyanó mellett ült, s úgy simogatta a Gyuri fejét és Gyuri egészen ősz volt... Felriadtam és elhatároztam, hogy rimánkodni fogok a jó szí-

véhez... elhallgatott. A grófa sajátosan hatottak a beteg asszony szavai; beteges képződménektartotta az egészet és még sem tagadhata a mély hatást. Az anya összekulcsolta a sovány kezeit s úgy rimánkodott:

— Áldja meg a jó isten és ne haragudjon kérésemért, méltóságos uram, és tegye meg... Menjén el egyszer oda; de az uramnak ne említse, mert úkeme rengeteg haragjában ki tudja, mire vetemedne... Csak mi ketten tudjunk erről a dolgról... más senki ezen a világon.

— Ha ez tégéd megnyugtató Kata, elmegyek egyszer... de nem hiszem, hogy a fiadat ott találám...

— De én meg érzem, hogy ott találám! Az egészséges ember nem tud megérezni semmit, annál többet a beteg! Azért csak teljesítse egyszer az én nagy kérésemet.

Még beszélgettek egy kevés ideig, aztán Bán megindult a mezők felé, a beteg asszony pedig fájó szívére tette kezét:

— Na esillapodj hát, mert ettől kezdve minden jóra fordul és ami fő, boldog lesz az én édes, drága fiam. Világosan érzem, hogy nagy boldogság vár rá. Most már bátran jöhet a kaszás ember, nyugodtan várom; levághat, betakaríthat az urnak csürébe; várom.

De a grófa nem áradt ez az égi nyugalom: olyanforma érzéssel haladt a mezők felé, mint mikor látjuk elcsótótni a fáját és tartunk egy nagy vihar kitörésétől.

Egy pár sürgős levélre bevárja a választ, aztán megindul valamerre András Gyuri után.

XIV.

Ugy volt az Bán gróféknál is, mint lenni szokott minden gróf és nem gróféknál: hogy egyszerre jó minden rossz. Mert a Baj familia olyan család, ha az egyik tagja látogatásra kél, nyomon követi a másik: én is itt vagyok! Ujból kopognak, ismét kopognak: itt vagyok, itt vagyok!

Türelmetlenül várta Bán a válaszokat: pe-

dig nagyon retteget az utazástól; a Márta állapota rendkívül aggasztotta. Édesanyját nem a Márta ijesztgetni; de Feketénétől azt kérdezte:

— Mit szól a leányom hervadásához? Ugye már csak a szép nagy szeme a régi, de az is lázasan ég?

— Fel fog üdülni Márta grófné; az első bánat nagyon megrázta szegényt...

— Tudja mit, édes jó Feketéné, biztassa a leányomat, hogy küldjön a betegeknék ó-borokat, édes süteményeket, és szórakoztatni fogja egy küssé... Itt van például András Mártonné, az nagyon beteg...

— Igaz, gróf ur, említette is Márta grófné, hogy oda elmegy egyszer... és kérdezte, elkisérné-e?

— Kisérje el. Sürgönyt hoztak. Klárisz grófné türelmetlenül várja a testvérét.

— Csak édesanyámat meg ne ijesztene a sürgöny! Is nagy óvatossággal hozta elő elutazását. A matrona előrejtette megdöbbenését: miért neheztse még ezzel is a szegény fia állapotát?

Jóságosan biztatta, hogy csak távozzék nyugodtan, nem lesz nekik semmi bajuk itthon, s reméli, talán Klárisznál is inkább a szenvedés idézi elő ezt a nyugtalan hívást.

— Tudod, édes fiam, Klárisz soha sem volt valami türelmes természet és a betegség nem olyan növény, mely türelmet hajtson; fájdalmas nekem az ó szenvedés, de e hívás nem rémített meg, azért itt hagyhatok nyugodtan, fiam.

— Hát vajjon Mártát hagyhatom-e, végtelen aggodóm miatt!

— Az első bánat, fiam, mindég mélyebb nyomokat hagy... Szegény kis leány nagyon érzi az egyetlen testvérét halálát, nem is hittem, hogy így szeresse azt a fiut...

— Azt a másikat! — gondolta a gróf — így hát csak én tudom és csak Mária sejt a valót. A matrona folytatta:

— Nagy szerencsétlensége e magányba nőtt gyermeknek az is, hogy akit oly nagyon szeret

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonserü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzék-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamatokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 54.—62.—korona, vörös aprószemű 48.—52.—korona, vörös erdőlyi — korona, vörös búsági — korona, közepesemű 56.—60.—korona, nagyszemű 64.—68.—korona. Disznósör: budapesti 77.50—78.—korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki — korona, városi 4 darabos 64.—64.50, korona, 3 darabos 65.—65.50 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 11.25—11.50 korona. 120 darabos — korona, 100 darabos 13.75—14.—korona, 85 darabos 17.50—18.—korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50—11.—korona, 100 darabos 13.25—13.60 korona, 85 darabos 16.—16.50 korona. Szilvai: slávoniai 16.—16.50 korona, szerbiai 14.—14.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátözsde.

Bécs, október 21. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) Minthogy fejedeti vásárlásokra kedv volt, tehát az emelkedő irányzat ma ismét nagyobb haldadást mutatott, különösen zabban, mely cikk 6szre 10 fillérral javult. Zab tavaszra 4, buza 1, rozs 5 illetőleg 6 fillérral emelkedett.

Buca 6szre 7.46—7.52, buza tavaszra 7.51—7.54, rozs 6szre 6.72—6.71—6.76, rozs tavaszra 6.75—6.77, zab 6szre 6.61—6.62, zab tavaszra 6.56—6.61, tengeri szeptember—októberre 6.93—6.98.

Zárliatok: Buza 6szre 7.66, rozs 6szre 6.78, rozs tavaszra 6.78 korona.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsden lanyha volt az irányzat.

A déli tözsden tartott a lanyha irányzat.

Zárliatok az irányzat lanyha maradt.

Bécs, október 20. (Magyar értékek zárlata.) 4%0-os aranyjárdék 120.05. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 158.—. Magyar vasuti kölcsön ezüsten —. Magyar keleti vasuti állami kötvény —. Magyar lezámitó- és pénzültőbank 43.—. Rimanurányi vasműrészvény 473.—. Magyar koronajárdék 97.35. 4%0-os Magyar földterhm. kötvény 97.80. Magyar hitelbank részvény 713.—. Magyar nyreményi kölcsön sorsjegye 199.50. Kassa—oderbergi vasuti részvény —. Magyar keresk. bank —. Magyar cukoripar 1270.—.

Bécs, október 20. (Osztrák értékek zárlata.) 4%0-os papírjárdék 100.65. 4%0-os osztr. aranyjárdék 120.45. 1860-os sorsjegye 150.25. Osztrák hitelrészvény 427.75. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankrészlet 432.—. Osztrák-magyar bank 1577.—. Déli vasut 76.50. Dunagőzhajózási részvény 907.—. Dohányrészvény 323.50. Császári és királyi arany 11.37. Német bankváltók 116.90. 4%0-os ezüst járdék 100.45. Osztrák koronajárdék 100.10. 1864-iki sorsjegye 250.—. Osztrák hitelintézeti részvény 673.50. Unionbank 634.50. Osztrák Länderbank 389.—. Osztrák-magyar államvasut 705.75. Elhavölgyi vasut 421.—. Alpeai bányarészvény 349.75. 20 frank. arany 190.05. Londoni váltó 239.20. Bécsi tramway lítt B. —. Bécsi tramway lítt A. —. Lápót kohó 330.—. Az irányzat nyomott.

Bécs, október 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délnyi magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 674.—. Magyar hitelrészvény 713.—. Angol-Osztrák bank 274.—. Bécsi bankrészlet 452.50. Union bank 535.—. Länderbank 388.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 705.75. Déli vasut 77.25. Elhavölgyi vasut 460.—. Eszaknyugati vasut részvény —. Dohányrészvény 324.—. Rimanurányi vasut 474.—. Alpeai bányarészvény 349.—. Májusi járdék 100.65. Magyar korona járdék 97.35. Török sorsjegyek 112.—. Német birodalmi márká 116.97—117.05. Napoleon'or 19.05.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, október 20. (Tözsdei hatóság.) A tözsde az iparértékek szombati bányászatának hatása alatt határozott tartózkodással nyílt meg. Vasértékek tovább gyengültek az árszállítás nyomása alatt. Szénrészvények aránylag ártartók, de az üzlet srák korábban mozgott. Bankok tulajdonán jól tartották magukat. Belföldi járdékok nyugodtak, spanyolok javultak az affidavit megszüntetésnek hírére. Osztrák papírok Bécsre gyengék. Később mindenütt nagy csönd uralkodott. Magánkamatláb 2% szárazék.

Berlin, október 20. (Zárlat.) 4%0-os panírjárdék —. 4%0-os osztrák aranyjárdék —. Elhavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 98.25. Osztrák-magyar államvasut 152.—. Kassa—oderbergi vasut —. Bécsi váltó 85.45. Magyar vasuti beruházási kölcsön —. Alpeai bányarészvény —. Disconto-Commandit 188.—. Altalános villamossági Edison 165.60. Gelsenkircheni 172.90. Laura-kohó 197.25. 4%0-os ezüstjárdék 101.50. 4%0-os magyar aranyjárdék —. Osztrák hitelrészvény 213.—. Déli vasut 20.—. Károly Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.75. 4%0-os új orosz kölcsön 97.10. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 103.25. Magyar hitelbank —. Dynamit Trusi 167.60. Harpeni 169.10. Az irányzat csendes.

Berlin, október 20. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Leti forgalom. 4%0-os magyar aranyjárdék —. Magyar koronajárdék 98.25. Osztrák hitelrészvény 212.75. Osztrák-magyar államvasut 152.—. Déli vasut 20.—. Eszaknyugati vasut 216.15. Elhavölgyi vasut —. Orosz bankjegyek középszín —. Buschtchradai —. Orosz bankjegyek —. (Ultimo), Lombard —.

Páris, október 20. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —. 4%0-os osztrák aranyjárdék 105.90. Osztrák Länderbank —. 3%0-os francia járdék 100.—. Ottomanbank 589.—. 3%00-os francia járdék 101.22. Alpeai bányarészvény —. Déli vasut 102.—. 4%0-os magyar aranyjárdék 103.50. Párisi bankrészvény 107.76. Olasz járdék 102.90. Francia fizetési járdék 99.85. Osztrák földhitelintézeti részvény 1295.—. Török dohányrészvény 360.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, október 20. (Zárlat.) 4%0-os papírjárdék 101.10. 4%0-os osztrák aranyjárdék 104.10. Magyar koronajárdék 98.50. Osztrák-magyar bank 114.50. Déli vasut 20.30. Elhavölgyi vasut —. Londoni váltó 204.43. Bécsi bankjegyesület 115.20. Villamos részvény —. 3%0-os magyar aranykölcsön 87.25. 4%0-os ezüstjárdék 101.—. 4%0-os magyar aranyjárdék 101.00. Osztrák hitelrészvény 213.—. Osztrák-magyar államvasut 152.20. Eszaknyugati vasut —. Bécsi váltó 84.33. Párisi váltó 813.33. Unio bank —. Alpeai bányarészvény —. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, október 20. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arizolyomok januúra. Leti forgalom Osztrák hitelrészvény 212.60. Német bank —. Disconto 187.80. Berlini kereskedelmi bank 169.50. Gelsenkircheni 142.80. Harpeni —. Laura-kohó —. Olasz járdék —. Az irányzat gyengébb.

Hamburg, október 20. (Zárlat.) 4%0-os ezüstjárdék 100.85. 1860. sorsjegye 152.50. Déli vasut 19.70. 4%0-os osztrák aranyjárdék 102.50. Osztrák hitelrészvény 213.20. Osztrák-magyar államvasut 161.75. Olasz járdék 103.—. 4%0-os magyar aranyjárdék 101.95. Az irányzat csendes.

Budapest-köbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Október 20. A sertésüzlet irányzata: gyöngébb. A Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg néhez (páronként 400 kilogramm felüli súlybani 112—114 fillérig. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fial néhez (páronként 230 kilogramm felüli súlyban) 120—122 fillérig. Fial közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 118—120 fillérig. Fial könnny (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. Magyar második: Néhez (páronként 230 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnny (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Néhez (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnny (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredetű (Stachl), Néhez (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. Könnny (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Böhez (páronként 200 kilogramm felüli súlyban) 115—116 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 113—115 fillérig. Könnny (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 112—114 fillérig.

Sertésleltár 1902. okt. 18. napján volt készlet 47.385 darab. — 1902. okt. 19. napján elérhető 900 darab, 1902. október 20. napjára maradt készletben 47.343 darab.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, október 20.

Nyugatról kelet felé magas levegőnyomás terület el, melyet eszaknyugati meg délkelet felől depressziók határolnak. Európa időjárása tulajdonán száraz volt. Jelentékeny esők estek: Svájcban, Stájerben és Olaszországban. Nálunk az idő változékony volt és éjeltve előfordult kisebb-nagyobb esők is. A hőmérséklet alig változott. Kiküldés: Véltozóan felüls és tulajdonán száraz idő várható, lényeges hőváltozás nélkül.

Vizállás.

Table with columns for ship names (Inn, Dunna, Morva, Vág, Rába, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laboreca, Ung) and their destinations/weights. Includes sub-tables for Tisza and Körös rivers.

Advertisement for Dr. Kajdacsy, a doctor specializing in gynecology and internal medicine. Text includes 'Ingyen bluz-pongyola, alj- és jupon', 'ZOLTAN DEZSŐ', 'Titkos betegségek', and 'Budapesten, Kigyó-utca 5. Clotild-palota (I. emelet).'

Advertisement for 'Nők könyvtárában' (Women's library). Text includes 'Az Athenaeum' irodalmi és nyomdai r-társulat kiadásában Budapestben megjelent', 'Othhon. Utmutató a ház cseléteri és izlésteljes berendezésére', 'Illem. A jó társaság szabályai', 'Hölgyek kertészeti kézikönyve', 'A jó társaság modora és illem-szabályai', 'A női szépség', 'Kis gazdasszony'.

Advertisement for 'Helyesbített hajójáratjegyzék' (Corrected shipping schedule) for Adriatic shipping company. Text includes 'Adria' magy. kir. tengerhajózási részv.-társaság Vezérigynöksége: HOFFMANN S. és V.', '1902. október havában a következő gőzcsők indulnak.', and 'HORSJEGYEK' (Shipping tickets) section.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1902. október hó 21-én.
Otello.

Nagy opera 4 felvonásban. Szerzette Verdi József. Szövegét írta Boito Arrigo. Fordította Radó Antal.

Személyek:

Otello	Prevost	Montano	Kornai
Jago	Takács	Egy hímők	Ney B.
Cassio	Kiss	Desdemona	Vasquez
Roderigo	Dalnoki	Emilia	Válint
Lodovico	Szendrői		

Kedzete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. október hó 21-én.
Endre és Johanna.

Tört. szomorujáték 5 felvonásban. Irta Rákosi Jenő.

Személyek:

Róbert	Ujházi	Ferondo	Rózsahegy
Endre	Beregi	Battista	Iványi
Tarentói Lajos	Dezso	Sancha királyné	Rákosi
Durrázói herc.	Horváth	Erzsébet	Fái Sz
Monte Scaglioso	Mihályfi	Valois Katalin	Szacsavaynő
Térlizi	Gyenes	Perigord Agnes	Paulaynő
Melazzo	Pálfi	Johanna	Márkus
San Severino	Nádai B.	Mária	V Molnár
Bertram	Császó	Filippa	Vizváriné
Róbert barát	Szacsavay	Margaretta	Márthy
Fra Giacomo	Gál	Sancia	Hegyesi
Fra Nicola	Gabányi	Catella	Ligeti J.
Apród	Nagy Ib.	Étekgőz	Iványi

Kedzete 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. október hó 21-én.
Fedák Sári vendégfelléptével.

Csökon szertt vőlegény.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta Szegedi József. Zenejét szerzte: Serly Lajos.

Személyek:

Csontai	Balassa	Traurer	Vendrei
Béla	Góth	Eökljáró	Kazaliczky
Eszti	Rostagni	Irmag	Tapolozai
Ábrai Irén	Fedák	Futaki	Szeremly
Barnai	Pethes	Ripacs	Hegedűs
Olga	Nógrádi	Nefejeits	Nikó

Kedzete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. október hó 21-én.
Casanova.

Regényes nagy operette 3 felvonásban, előjátékkal. Irta Faragó Jenő. Zenejét szerzte Barna Izsó.

Személyek:

Casanova	Nyárai	Marina	Vizvári E.
A sátn	Horváth	Heloise	Dóry M.
Petrucio	Szirmai	Joe	Raskó
XIV. Lajos		Pietro	Harmath I.
Mózes		Barbarine	
A sátn felesége		Stella	
Marion		Napoleon	
Pompadour	Küry	Bakter	Kovács
Lia		Pero	
Náthán	Delli	Utcai táncosnő	Kápolnai I.

Kedzete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. október hó 21-én.
Előszór:

A második házasság.

Bohóság 3 felvonásban. Irta Sylvano és Froyez. Fordította Fái J. Béla.

Személyek:

Bringuet	Faragó	Le Canut	Szomori
Andrienne	Horváth	Labigeois	Mátrai
Laverton	Boross	Florentine	Hajdu
Marchal	Ráthonyi	Françoise	Almáys L.

Kedzete 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. október hó 21-én.
Angol élet.

Irta Ráth István.
Kedzete 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
Nagymező-úta 17.

Még csak néhány napig:
Egger-Rieser
tírótt egyttés.

Fukushima

Japán akrobaták
és a nagy program.

Minden este:
Tarka Színpad

(A második ágy, énekes bohózat).
Az előadás 8 óraker kezdődik.

A télikerben reggel 5 óráig **Vörös Élek** cigányzenekara hangversenyez.

Király-úta 71. RÉMI-MULATÓ. Király-úta 71.

Rémi Tivadar, igazgató. Halimovici M., művezető.
Kedzete 8 óraker

a páratlan sikert aratott műsora.

Viola della Sera Lanretta Zizi Papillon

koszorúzott szépség legjobb nótázó Casino de Paris csillaga

The 8 Champions

Angolország legkiválóbb ének- és táncgyűjtőse

THE 4 NOISET

a világ legjobb mű- és verseny-kerékpárosai.

Georg Bonhairs-csoport

a Varieté-színpad legjobb és legnagyobb attrakciója

Szeccsziós-négyes

kómiás énekegyüttes

Steinhardt Géza

Budapest legkedveltebb kómiusa

Pénytárnítás este 7 óraker. Nappali péntár nyitva 10-11 és 3-5-ig.

Belpolgéyek előfeltehen 70 kr., kaphatók: 16szade Andrassy-ut 38., 16szade Erzsébet-körút 51. (fűrdőpalota) és 16szade Király u. 72.

Minden ünnepe- és vasárnap 2 előadás

a déntán 4 órai előadás majdnem felhelyarákkal. Az előadás után a téliker-kávéházban Pécsi Hegedűs Gyula cigányzenekara hangversenyez reggel 5 óráig.

Holtzspach deák-téri éttermeiben

BALOGH és JÓNÁS

az esztergomi hercezsírnás udvari zenekara, a pinchehelyiségben pedig

az Oroszországból most visszatért

Munczi Károly

esténként hangversenyeznek.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

PAP, PAP, PAP

1 szeszható vasság 1 db 2.50
1 kivethő matraco 10.-
1 rouge paplan 1.80
1 prima 2.80
1 eszter paplan 2.40
1 eszta 3.80
1 atlasz eszter 4.80
1 szelvény atlasz paplan 2.50
1 fedes szelvény ad. papl. 13.50
1 jó váson paplan lepedő 2.-
1 nagy szobaszőnyeg 2.-
1 ágyl. 1.80
1 ágyl. 2.50
1 ágyl. 5.50
1 jó lóporró 1.80
1 téli pokróc 4.80
1 szép fali szőnyeg 7.50

1 asztali szőnyeg 4.80
1 tengető matraco 4.50
1 afrikai 5.-
1 lószőr 12.-
1 alakú kőpor függöny 8.-
1 tunis 1.50
1 gyapj 1.50
1 kasszuli kőpor 5.50
1 nagy gyapj 12.-
1 ágyl. 1.80
1 ágyl. 2.50
1 ágyl. 5.50
1 mir. jó fűzőszőnyeg 4.80
1 mintázott 7.50

GICHNER JÁNOS

paplan, matraco és kőporró gyáros, szőnyeg, függöny, vas-
bútor stb. nagy raktár.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
Arjegyzéket kívánunk ingyen és bérmentve küldök. Vidéki meg-
rendelések pontosan eszközölnek, nem tetsző árak kiküszöböl-
nek, vagy a pénz visszatartik.

BUTOROK

úgy képzészent, mint a
résztletfizetésre

lejegyszerűbbtől a
leginobb kivitelig

legújatosabban
Ehrentren és Fuchs

testvérekni,
BUDAPEST,

VI., Teréz-körút 3.

Képes árjegyzék ingyen
és bérmentve.

Magr. kir. államvasutak.
151796/902. szhoz.

Pályázati hirdemény.

Az alulírott igazgatóság
a magr. kir. államvasutak

részére a jövő 1903. év-
ben, illetőleg 1905. év

végig a távirati papír-
szalagból formaterelő

szükségletnek szállítást
biztosítani kívánván, erre

ezennel nyilvános pályá-
zatot hirdet.

A kiírt tárgyát képező
cikket előtűntet jégzők,

mely egyszerűen aján-
lati mintául szolgál, vala-
mint a szállítókra vona-
tkozó részletes módozat

okot valamennyi hazai
kereskedelmi és iparka-
maránál megtekinthetik

és a magr. kir. állam-
vasutak igazgatósága

anyag- és leltárbeszerzési
(A.H.) szakosztályánál (Bu-
dapest, Andrassy-ut 73.

ll. em. 54.) kaphatók.

A hivatalból felállított
minta a magr. kir. állam-
vasutak igazgatósága,

anyag- és leltárbeszerzési
szakosztályánál benyúj-
tandók vagy postán oda-
küldendők és a bontók

ezen külcimel látandók:
„Ajánlat 151796/902. sz-
hoz.”

Bánatpénz gyanánt az
ajánlat anyag értőnek

5 százaléka legkésőbb f.
évi november hó 10-én

déli 12 óráig a magr. kir.
államvasutak Budapesti

főpénztárnál leteendő.

Később benyújtott aján-
latok, valamint olyanok,
melyek nem pontosan és

a részletes módozatok be-
tartása mellett állítottak

ki, végre azok, melyek
után nem tételt le az

előírt bánatpénz, nem vét-
etnek figyelembe.

Budapest, 1902. okt. hó.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjazt)

Fiu-Ulster K. 18. iskolaöltöny K. 10. fiu-havelock K. 10 (mind tiszta gyapju) Rothberger Jakab es. és kir. udvari szállítónál Budapest, Váci-útea 6. szám.

3 millió 100 ezer K. nyerhető!

alábbi sorsjegyekkel:

1 3°-os Jelzolg sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. október 25-én. Főnyeremény 100,000 kor. Havi részlet 8 kor. 43 fill.

1 1° éves várossal sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. november 3-án. Főnyeremény 400,000 kor. Havi részlet 10 kor. 29 fill.

1 50 fill magyar nyeregyel sorsjeggyel évenként 2 huzás. Huzás 1902. november 15. Főnyeremény 150,000 kor. Havi részlet 7 kor. 80 fill.

1 3°-os Osztrák föld-hitel sorsjeggyel évenként 4 huzás. Huzás 1900. november 17. Főnyeremény 90,000 korona. Havi részlet 10 kor. 63 fill.

1 4°-os Magyar Jelzolg sorsjeggyel évenként 2 huzás. Huzás 1902. november 15. Főnyeremény 70,000 korona. Havi részlet 9 kor. 60 fill.

1 5° Olasz vörös kereszt sorsjeggyel évenként 4 huzás. Huzás 1902. november 3-án. Főnyeremény 35,000 kor. Havi részlet 8 kor. 34 fill.

1 6° Orosz sorsjeggyel évenként 1 huzás. Huzás 1902. október 25-én. Főnyeremény 100,000 kor. Havi részlet 8 kor. 43 fill.

1 7° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. november 3-án. Főnyeremény 400,000 kor. Havi részlet 10 kor. 29 fill.

1 8° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. november 15. Főnyeremény 150,000 kor. Havi részlet 7 kor. 80 fill.

1 9° Magyar sorsjeggyel évenként 2 huzás. Huzás 1900. november 17. Főnyeremény 90,000 korona. Havi részlet 10 kor. 63 fill.

1 10° Magyar sorsjeggyel évenként 4 huzás. Huzás 1902. november 15. Főnyeremény 70,000 korona. Havi részlet 9 kor. 60 fill.

1 11° Magyar sorsjeggyel évenként 2 huzás. Huzás 1902. november 3-án. Főnyeremény 35,000 kor. Havi részlet 8 kor. 34 fill.

1 12° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. október 25-én. Főnyeremény 100,000 kor. Havi részlet 8 kor. 43 fill.

1 13° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. november 3-án. Főnyeremény 400,000 kor. Havi részlet 10 kor. 29 fill.

1 14° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. november 15. Főnyeremény 150,000 kor. Havi részlet 7 kor. 80 fill.

1 15° Magyar sorsjeggyel évenként 2 huzás. Huzás 1900. november 17. Főnyeremény 90,000 korona. Havi részlet 10 kor. 63 fill.

1 16° Magyar sorsjeggyel évenként 4 huzás. Huzás 1902. november 15. Főnyeremény 70,000 korona. Havi részlet 9 kor. 60 fill.

1 17° Magyar sorsjeggyel évenként 2 huzás. Huzás 1902. november 3-án. Főnyeremény 35,000 kor. Havi részlet 8 kor. 34 fill.

1 18° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. október 25-én. Főnyeremény 100,000 kor. Havi részlet 8 kor. 43 fill.

1 19° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. november 3-án. Főnyeremény 400,000 kor. Havi részlet 10 kor. 29 fill.

1 20° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. november 15. Főnyeremény 150,000 kor. Havi részlet 7 kor. 80 fill.

1 21° Magyar sorsjeggyel évenként 2 huzás. Huzás 1900. november 17. Főnyeremény 90,000 korona. Havi részlet 10 kor. 63 fill.

1 22° Magyar sorsjeggyel évenként 4 huzás. Huzás 1902. november 15. Főnyeremény 70,000 korona. Havi részlet 9 kor. 60 fill.

1 23° Magyar sorsjeggyel évenként 2 huzás. Huzás 1902. november 3-án. Főnyeremény 35,000 kor. Havi részlet 8 kor. 34 fill.

1 24° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. október 25-én. Főnyeremény 100,000 kor. Havi részlet 8 kor. 43 fill.

1 25° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. november 3-án. Főnyeremény 400,000 kor. Havi részlet 10 kor. 29 fill.

1 26° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. november 15. Főnyeremény 150,000 kor. Havi részlet 7 kor. 80 fill.

1 27° Magyar sorsjeggyel évenként 2 huzás. Huzás 1900. november 17. Főnyeremény 90,000 korona. Havi részlet 10 kor. 63 fill.

1 28° Magyar sorsjeggyel évenként 4 huzás. Huzás 1902. november 15. Főnyeremény 70,000 korona. Havi részlet 9 kor. 60 fill.

1 29° Magyar sorsjeggyel évenként 2 huzás. Huzás 1902. november 3-án. Főnyeremény 35,000 kor. Havi részlet 8 kor. 34 fill.

1 30° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. október 25-én. Főnyeremény 100,000 kor. Havi részlet 8 kor. 43 fill.

1 31° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. november 3-án. Főnyeremény 400,000 kor. Havi részlet 10 kor. 29 fill.

1 32° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. november 15. Főnyeremény 150,000 kor. Havi részlet 7 kor. 80 fill.

1 33° Magyar sorsjeggyel évenként 2 huzás. Huzás 1900. november 17. Főnyeremény 90,000 korona. Havi részlet 10 kor. 63 fill.

1 34° Magyar sorsjeggyel évenként 4 huzás. Huzás 1902. november 15. Főnyeremény 70,000 korona. Havi részlet 9 kor. 60 fill.

1 35° Magyar sorsjeggyel évenként 2 huzás. Huzás 1902. november 3-án. Főnyeremény 35,000 kor. Havi részlet 8 kor. 34 fill.

1 36° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. október 25-én. Főnyeremény 100,000 kor. Havi részlet 8 kor. 43 fill.

1 37° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. november 3-án. Főnyeremény 400,000 kor. Havi részlet 10 kor. 29 fill.

1 38° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. november 15. Főnyeremény 150,000 kor. Havi részlet 7 kor. 80 fill.

1 39° Magyar sorsjeggyel évenként 2 huzás. Huzás 1900. november 17. Főnyeremény 90,000 korona. Havi részlet 10 kor. 63 fill.

1 40° Magyar sorsjeggyel évenként 4 huzás. Huzás 1902. november 15. Főnyeremény 70,000 korona. Havi részlet 9 kor. 60 fill.

1 41° Magyar sorsjeggyel évenként 2 huzás. Huzás 1902. november 3-án. Főnyeremény 35,000 kor. Havi részlet 8 kor. 34 fill.

1 42° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. október 25-én. Főnyeremény 100,000 kor. Havi részlet 8 kor. 43 fill.

1 43° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. november 3-án. Főnyeremény 400,000 kor. Havi részlet 10 kor. 29 fill.

1 44° Magyar sorsjeggyel évenként 3 huzás. Huzás 1902. november 15. Főnyeremény 150,000 kor. Havi részlet 7 kor. 80 fill.

1 45° Magyar sorsjeggyel évenként 2 huzás. Huzás 1900. november 17. Főnyeremény 90,000 korona. Havi részlet 10 kor. 63 fill.

1 46° Magyar sorsjeggyel évenként 4 huzás. Huzás 1902. november 15. Főnyer

Minden szó egyszeri beiktatása nappareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

ÁRNYÉK-ÉRTÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyézet kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetőket

képzett irodákban és eredeti nyelvi feladatokat a közhatalnokokhoz lehet fordítani.

Breuer névrek

dehanykésztés
Terve-körút 64. szám alatt.

Deutsch Miksa
Andrássy-ut. 38.

Eckstein Bernát
hirdetési iroda
V. ker. Földes-utca 4. szám.

Engelmann Mór
Károly-körút 26. szám.

Franka Pál
könyvkereskedés
IV. ker. Gábor-utca 10. szám.

Gróf Csizky-telep
Károly-körút 26. szám.

Fischer J. D.
hirdetési iroda
IV. ker. Gerő-utca 1. szám.

Goldberger A. V.
hirdetési iroda
V. ker. Váci-utca 17. szám.

Goldner Jozsef
Andrássy-ut. 50.

Könyvkereskedés
Károly-körút 26. szám.

Károlyi Károly
hirdetési iroda
V. ker. Dorottya-utca 9. szám.

Jambrik József
Dobánytelep
Kerepesi-ut. 50. szám.

Kernberg Rozália
Dobánytelep
VII. ker. Múzeum-körút 18.

Leopold Gyula
hirdetési iroda
VII. ker. Kereszt-körút 54. I. em.

Mosse R. Rudolf
hirdetési iroda
Ferenciek-tér 3.

Mészáros Antal
hirdetési iroda
IV. ker. Eszter-utca 9. szám.

Nemeskür Á. J.
Károly-körút 26. szám.

IV. ker. Földes-utca 14. szám.

Nagy Ottó
könyvkereskedés
Múzeum-körút 2. sz. (Nemzeti Színház hátsó).

Rohonczi Ilona
Dobánytelep
V. ker. Kerepesi-ut. 1. szám.

Sikráy Samu
hirdetési iroda
V. ker. Váci-körút 33. szám.

Sopronyi J.
Dobánytelep
VII. ker. Kerepesi-ut. 1. szám.

Szabó Mór
Dobánytelep
W. ker. Kelemen-utca 14. szám.

Schwarz József
hirdetési iroda
V. ker. Marok-utca 4. szám.

Schönwald Ferenc
Dobánytelep
Ferenc-körút 3. szám.

Tenczer Gyula
hirdetési iroda
IV. ker. Eszter-utca 8. szám.

Toldi Lajos
könyvkereskedés
II. ker. Fő-utca 1. szám.

Wetznfeld Jakob
Király-utca 1.

Zipser és König
személynékeskedés
VI. ker. Andrássy-ut. 4. szám.

Zala Mór
könyv- és zenekereskedés
VI. ker. Dorottya-utca 12. szám.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük. Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Minden apróhirdetés, melyet írásban adunk meg, azonnal megjelentetjük.

Tüppregőseim.

Terve-körút 64. szám alatt.

Flatal hivatalnok

osztos irasnyozas vagy leany ismeretseg keresi, ki-
társasagban szandekos idot
jelket kellemesen eltolthet-
ne. Levelek „Diszkretio-
jellegvel” e lap kiadojaba
kernek. 18677.

Államvasutó

alkalmazotti ki hosszabb ideig
gyevitelt irodaban alkalmazna
rolt, edzo irasbol iri és ügy-
iratok keszeseben teljesen jár-
tas, a magyar nyelvben nagy
ismeretsegrel rendelkezo
keres. Cim: Rumani Osdon,
VI. kerület, 4. sz. 4311

Középkor

gyermektelek szervezesone,
ki a hatarsza minden agaban
járatos, az egyetemes magyar
nyelvet is beszeli, a magyar
szonallal birtokos. Cim: Szar-
vaski Károly, Nagyvárad,
Közosa-utca 110. szám. 18679

Alsó-lelvend- lenti Úralkodó

lenti Úralkodó főnökségbe köz-
ponti irodájában fűzőszedő
jött penzárú állás betöltésére
szándékos pályázati hirdetés
Fűzőszedő főnökségbe köz-
ponti irodájában fűzőszedő,
ki az irodai munkákban, magyar
és német nyelvben nagy fel-
jarsasokkal bírnak és ezt ok-
mányokkal igazolhatják. A ja-
vadalmis és illetéki gyakorlat-
szedő minden lelvend-
lenti Bizonnyvitványokkal fel-
vezett folyamodványok az
Úralkodó főnökségbe cím-
reztve Álló-Lendvára irány-
zóknak. 2175

Flatal

össz és német nyelvű, szor-
nyozó irasnyozó keres egy
okmányozó állást. Szives
megkeresés „Okmányozó”
jellegvel a kiadóba ker-
tenek. 18677

Kávéházban

vagy jobb vendéglőben ke-
res. Ezzel a munkával, azaz
össz és német nyelvű iras-
nyozó vagy fűzőszedő állást.
Levelek „Diszkretio-
jellegvel” e lap kiadojaba.
18677

Keresetkelt

novemberre a Lipótváros belső
részében működő kávéház,
siből álló két lakás, bútorral
vagy annál. Ajánlatok „Qu-
2. 9015.” alatt Hasaszent-
istvánhoz, Budapest, Dorottya-
utca 9. kerületnek.

Délutáni foglalko- zás

egy fiatal nő, aki délutáni
keresetkelti tanfolyamot hall-
gat és akinek szép irás van,
dehanykésztés keres
keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

Szoba!

Teljesen különbejárható szobák
keresek fűzőszedő használatára
a VII. kerületi kő épületben.
Ajánlatokat „november 15-ig” jel-
legvel a lapba kérek. 18677

Kifutó és tanuló- lánya

keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

Egy tanuló- lánya

keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

Butorrajárás

iparioként végzett, több évi
gyakorlattal rendelkező
alkalmazotti keres. Esztig-
véri útra. Rejtekét ottanon is
keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

KINÁLAT.

„Angol, francia
lapozó- és tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Kifutó és tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Egy tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Butorrajárás” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Kifutó és tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Egy tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Butorrajárás” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Kifutó és tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Egy tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Butorrajárás” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Kifutó és tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Egy tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Butorrajárás” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Kifutó és tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Egy tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Butorrajárás” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Kifutó és tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Egy tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Butorrajárás” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Kifutó és tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Egy tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Butorrajárás” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Kifutó és tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Egy tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Butorrajárás” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Kifutó és tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Egy tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Butorrajárás” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Kifutó és tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Egy tanuló-
lánya” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

„Butorrajárás” keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

Egy 20 év óta

fenntartó, jól jövedelmű üzlet
előzéstől okokból eladó. Károlyi
Károlyi Orsolya H.-né, Király-
utca 1. udvarban megtudható.

Szóneg-dívány

bördnyű, matrac, szalmakö-
pönyvön alásól. 2115-11
vagy 1151-11. 18688

Olcsó lakás.

3 nagy utcai szoba 2 abl. öf-
szobában és fürdőszobával. Konyha,
élektámas, kőzet stb. 830 frt.
1 szoba külön is választható.
VIII., Magdolna-utca 20. Ma-
dách utca sarok. 4302

500 négyszögöl

területen fekvő ház Kőbány-
án, gyártelep mellett, 1151-11
6000 frtot eladó. Szilassy, Jó-
zsef-körút 47. 18688

Borshordók.

Nagy választék új, egyszeres és
többször használt borshordók,
6000 frtot eladó. 150 literől 60-
700-ig, átjáró hordók is olcsó ár-
ban kaphatók. Klein, Rombach-
utca 12. Király-utca 12. Tör-
ök-nyelvszóneg-díványban.

Partie áru.

20.000 méter 261 ruhászerző
18 frtól. Selyem- és szövet-
anyagok 1 frtól. Kerepesi-utca 30,
udvarban 2. aj. 18700

Privát kutató.

Elismert megfigyelővel disz-
krétan, egyszerűen, katasztrófák,
megfigyelések, vagy peres,
mint magánygyűjtés, elváltól
elvárták elvárták, teljes le-
gyűjtés gyűjtésben is biztos er-
ményt nyújt Thurn Sándor
iroda Budapest, Dobány-utca 4290

Bécsi szobán.

alacsony árú, kiváló minőségű
nyújtó, ki a legelőkelőbb bur-
kázati körök számára dolgozik,
képes elegáns ruhákat, konzul-
tációkat, kiegészítőket, teljes le-
gyűjtés gyűjtésben is biztos er-
ményt nyújt Thurn Sándor,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

V. gimnazista

szorongó díjazást elváltól al-
lább osztály vagy elemi iskol-
ákban tanuló, teljes le-
gyűjtés gyűjtésben is biztos er-
ményt nyújt Thurn Sándor,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

Kitűnően

végzett jogász, önkéntes
alacsony árú, kiváló minőségű
nyújtó, ki a legelőkelőbb bur-
kázati körök számára dolgozik,
képes elegáns ruhákat, konzul-
tációkat, kiegészítőket, teljes le-
gyűjtés gyűjtésben is biztos er-
ményt nyújt Thurn Sándor,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

Jó szobán

szobák és varmi tantó eladó 9.
ért. Dob-ut. 69. II. 33.

Szobán

külföldi gyakorlati, ajánlja ma-
gát elegáns ruhák készítésére
saját lakásban. Dívtasó fazonok
5 frtól feljebb. Egy kísérlet
12 frt. Szentkirály-utca 22. II.
33.

Fodrász.

rendkívül ügyes, ismer-
teseg hiányában csont-
szobák készítésére, teljes le-
gyűjtés gyűjtésben is biztos er-
ményt nyújt Thurn Sándor,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

12 frtért

12 frtért a kávéházban, teljes le-
gyűjtés gyűjtésben is biztos er-
ményt nyújt Thurn Sándor,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

Utak!

Elegáns és szép különbejárható
szobák, teljes le-
gyűjtés gyűjtésben is biztos er-
ményt nyújt Thurn Sándor,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

Habermann M.

szertalos-mester Budapest, VII.,
Rottenbiller-utca 5. Műhely:
Munkas-utca 7. Éviállít épít-
észtés, teljes le-
gyűjtés gyűjtésben is biztos er-
ményt nyújt Thurn Sándor,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

Tanárjelölt.

r. kath. vallású, állást keres
keres. Cim: Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

Kerékpárok

néhány darab beszerelt, de jó-
karral levő használt kerékpár,
- míg a későbbi tar. - 30
frtot eladó. Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

Butorok

rendkívül alacsony, kiváló minőségű
nyújtó, ki a legelőkelőbb bur-
kázati körök számára dolgozik,
képes elegáns ruhákat, konzul-
tációkat, kiegészítőket, teljes le-
gyűjtés gyűjtésben is biztos er-
ményt nyújt Thurn Sándor,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

Borshordók

használt eladatok, ugyanott
nagyobb mennyiségű újakat
máskor is eladó. Károlyi Károly,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

Okleveles

elismert megfigyelővel disz-
krétan, egyszerűen, katasztrófák,
megfigyelések, vagy peres,
mint magánygyűjtés, elváltól
elvárták elvárták, teljes le-
gyűjtés gyűjtésben is biztos er-
ményt nyújt Thurn Sándor,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

Szivarkahely,

valódi egyiptomi, 1000 darab
1.065 forint. 5000 darab rendelés
bérmentve. Utaváltó kéri
Károlyi Károly, Budapest, József-
körút 10. 18648

Waltner

Budapest, Főpályaudvar melletti
Erdész-körút 20. I.

17 éves.

intelligens, a kereskedelmi
műveltségben végzett
leány, ki helyi fel-
adatokat teljesít, teljes le-
gyűjtés gyűjtésben is biztos er-
ményt nyújt Thurn Sándor,
V. kerület, Dorottya-utca 9. szám.

Közismert

noriberg-i, rövid, díszm-
aru-kereskedés vidéki város-
ban, tulajdonos 40 év vezetői
és ott nagy vagyont szerzett.
Az üzlet modern kör követel-
ményeinek megfelelően van
berendezve a piacra, ilyen
magyarországi üzlet az egész
országban több nem létezik,
komoly törekvő kereskedő-
kedő kedvű feltételekkel
eladó. Ár: 4000 frt.
Elegáns. Bővebbet Szilassy
Sándor üzlet adásvételéről köz-
vetlenül ügykösz, József-körút
47. 19187

Betöltendő állások.

Az összes magyar és illant be-
töltendő állások valamennyi
szakmából teljes címmel van-
nak. Kérjük a Gazdasági Minis-
terium Kézbesítő szolgálatánál,
Egyes szám 80 filler. Kiadóhiva-
lati Kossuth Lajos-ut.